

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.025.02.2020

**Pan
Wojciech Szajnar
Dyrektor
Centrum Projektów Polska Cyfrowa**

ul. Spokojna 13a
01-044 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.129.2021 z dnia 29 października 2021 r.
Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli

Kontrola nr P/20/069 pn. „Efekty realizacji projektów dotyczących zapewnienia szerokopasmowego dostępu do Internetu na terenie województwa lubelskiego”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Centrum Projektów Polska Cyfrowa (dalej: <i>Centrum</i> ; <i>CPPC</i> lub <i>IP</i>); ul. Spokojna 13a, 01-044 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Szajnar, Dyrektor Centrum Projektów Polska Cyfrowa od 18 lipca 2018 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: — Wanda Buk, od 11 stycznia 2016 r. do 17 lipca 2018 r.; — Joanna Boćkowska, od 16 października 2015 r. do 10 stycznia 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie zasad i warunków udzielenia dofinansowania oraz wybór projektów budowy sieci szerokopasmowych w działaniu 1.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. 2. Egzekwowanie umów z beneficjentami realizującymi projekty budowy sieci szerokopasmowych na terenie województwa lubelskiego. 3. Monitorowanie i realizacja projektów działania 1.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 związanych ze szkołami z terenu województwa lubelskiego. 4. Dofinansowanie budowy sieci szerokopasmowej na terenie powiatów dębickiego i mieleckiego w województwie podkarpackim w ramach konkursu POPC.01.01.00-IP.01-00-004/17.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2021 (do 1 czerwca), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Przemysław Fidecki, doradca ekonomiczny, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/175/2020 z dnia 17 grudnia 2020 r. 2. Katarzyna Zglińska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/11/2021 z dnia 7 stycznia 2021 r. 3. Anna Gąsior, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/27/2021 z dnia 9 lutego 2021 r. oraz nr LLU/93/2021 z dnia 9 czerwca 2021 r. 4. Agata Wróbel, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/39/2021 z dnia 2 marca 2021 r. (akta kontroli, tom I str. 3-17, tom VI str. 3-4; tom VII str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200. Dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W działalności Centrum stwierdzono nieprawidłowości polegające na niezgodnym z obowiązującymi przepisami przeprowadzeniu wyboru beneficjentów w pierwszej rundzie konkursu dla działania 1.1 Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020 (POPC) nr POPC.01.01.00-IP.01-00-004/17 oraz niezgodnym z umowami o dofinansowanie i regulaminem konkursu egzekwowaniu obowiązków beneficjentów, realizujących projekty na terenie województwa lubelskiego.

Centrum przeprowadziło wybór 19 projektów spółek Fibee I Spółka z o.o. (dalej *Fibee I*) i Fibee IV Spółka z o.o. (dalej *Fibee IV*)³ z naruszeniem zasad rzetelności, bezstronności i zapewnienia wnioskodawcom równego dostępu do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów. W wyniku nieprawidłowego wyboru projektów zawarto z tymi przedsiębiorcami telekomunikacyjnymi umowy na udzielenie dofinansowania w łącznej kwocie 1 084,2 mln zł, tj. 66% kwoty dofinansowania przyznanego beneficjentom w ramach pierwszej rundy konkursu i 25% kwoty dofinansowania przyznanej w ramach czterech konkursów dla działania 1.1. POPC.

Skontrolowani przez NIK trzej beneficjenci, wybrani w pierwszej rundzie konkursu nr POPC.01.01.00-IP.01-00-004/17, realizowali na terenie województwa lubelskiego, na podstawie umów o dofinansowanie, 12 projektów budowy sieci szerokopasmowej, dofinansowanych ze środków finansowych UE w łącznej kwocie 709,3 mln zł, w tym Fibee I (cztery projekty) — 331,6 mln zł, Fibee IV (siedem projektów) — 329, 9 mln zł, Hrubieszowska Telewizja Kablowa Spółka z o.o. (dalej: *HTK*; jeden projekt) — 47,9 mln zł.

Centrum niewłaściwie realizowało niektóre zobowiązania, wynikające z 12 umów o dofinansowanie, zawartych z Fibee I, Fibee IV i HTK: z przekroczeniem wymaganego terminu 21 dni ustosunkowało się do zmian w projektach wnioskowanych przez spółki; w terminie dłuższym niż 45 dni weryfikowało wnioski o płatność oraz nie podpisało z HTK aneksu do umowy, mimo wywiązania się beneficjenta z obowiązku zgłoszenia zmian w projekcie w zakresie liczby jednostek oświatowych.

CPPC nie egzekwowało od spółek Fibee I i Fibee IV, realizujących na terenie województwa lubelskiego 11 projektów, obowiązków beneficjentów wynikających z umów o dofinansowanie oraz regulaminu konkursu. Niezgodnie z postanowieniami 11 umów Centrum: zatwierdzało wnioski o zmianę harmonogramów rzeczowo-finansowych prowadzące do zmiany terminu rozliczenia zaliczek, niezawierające szczegółowego uzasadnienia zmian; akceptowało zmiany terminu rozliczenia zaliczki wykazane w planie finansowania projektu bez zatwierdzenia planu ponoszenia wydatków⁴. CPPC nie wyegzekwowało rozpoczęcia prac w tych projektach w terminie zgodnym z regulaminem konkursu, tj. w terminie czterech miesięcy od dnia podpisania umowy o dofinansowanie.

CPPC w przypadku 12 umów o dofinansowanie nie wyegzekwowało wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań w terminie określonym w tych umowach, niezgodnie z regulaminem konkursu wydłużyło okres realizacji 12 badanych projektów o 90 dni oraz zaakceptowało, jako tymczasowe rozwiązanie alternatywne, możliwość wykonania podłączenia jednostek oświatowych w wymaganych terminach 20 i 26 miesięcy w technologii innej niż światłowodowa, pomimo że beneficjenci nie udowodnili wpływu siły wyższej na przebieg projektów.

Centrum zaakceptowało wnioski o wypłatę zaliczek, złożone przez Spółki Fibee I i Fibee IV i w listopadzie 2018 r. wypłaciło zaliczki w najwyższej możliwej do uzyskania kwocie 40% dofinansowania, tj. łącznie 264,6 mln zł. Na dzień 28 lutego 2021 r. z otrzymanej łącznej kwoty zaliczek Fibee I i Fibee IV wydatkowały 83,4 mln zł (31,5%), z czego przedstawiły do rozliczenia we wnioskach o płatność 37,6 mln zł (14,22%). Do rozliczenia po ponad dwóch latach od otrzymania zaliczki pozostała kwota 227 mln zł. Zatwierdzona na dzień 28 maja 2021 r. przez CPPC w rozliczeniach kwota zaliczek

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ W zakresie oceny spełnienia kryterium nr 7 pn. *Wnioskodawca posiada potencjał ekonomiczny pozwalający na realizację projektu.*

⁴ Załącznik 4a do Harmonogramu rzeczowo-finansowego.

w 11 kontrolowanych przez NIK projektach spółek Fibee I i Fibee IV wynosiła 884,4 tys. zł, tj. 0,33% kwoty wypłaconych zaliczek.

Stan realizacji 11 badanych projektów realizowanych przez Fibee I i Fibee IV, wyrażony jako średni poziom realizacji wydatków kwalifikowalnych wyniósł na dzień 28 lutego 2021 r. odpowiednio 5,47% i 5,64%, a jednego projektu HTK na dzień 31 stycznia 2021 r. 39,7%.

Fibee I i Fibee IV wybudowały łącznie 386,85 km sieci szerokopasmowej z zakładanych 14 132,50 km (2,74%) oraz 136 węzłów dostępowych z zakładanych 365 (37,26 %). HTK na dzień 31 stycznia 2021 r. w jednym projekcie wybudowała 177 km sieci z zakładanych 448 km (39,5%), utworzyła 22 węzły dostępowe z 50 planowanych (44%) i jeden węzeł szkieletowy (100%). Beneficjenci na dzień 28 lutego 2021 r. nie wykazali we wnioskach o płatność objęcia gospodarstw domowych szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s i 100 Mb/s.

Spółki Fibee I i Fibee IV w terminie 20 miesięcy od podpisania umowy o dofinansowanie⁵ nie podłączyły żadnej jednostki oświatowej, a w terminie 26 miesięcy zgodnie z obowiązującymi wymaganiami 55 (4,94%) ze 1 113⁶, zaś HTK odpowiednio 27 (42,86%) i 47 (74,60%) z 63⁷.

Na dzień 1 czerwca 2021 r. liczba podłączonych do sieci jednostek oświatowych przez Fibee IV wynosiła łącznie 340, w tym 79 światłowodem w technologii FTTH oraz 261 alternatywnie. W przypadku Fibee I było to 457 jednostek, z czego 116 w sposób zgodny z umową o dofinansowanie i 341 w sposób alternatywny. HTK podłączyła 53 jednostki oświatowe, z czego 49 w sposób zgodny z umową o dofinansowanie, a cztery alternatywnie.

W maju i czerwcu 2021 r. CPPC zawarło aneksy do 12 umów o dofinansowanie, w których okresy realizacji projektów zostały wydłużone do 16 września 2022 r., zaktualizowano terminy kamieni milowych oraz rozliczenia zaliczek⁸.

Zdaniem NIK, terminowe zakończenie realizacji 11 projektów Fibee I i Fibee IV jest w znacznym stopniu zagrożone z uwagi na bardzo niski stopień zaawansowania. Zagrożone jest także terminowe rozliczenie skontrolowanych projektów w ramach POPC.

⁵ Powinno nastąpić najpóźniej do: 3 maja i 11 czerwca 2020 r.

⁶ 316 zostało zlikwidowanych lub posiadało światłowód.

⁷ 10 jednostek zostało zlikwidowanych lub posiadało światłowód.

⁸ Wydłużono w zależności od projektu do końca września, listopada lub grudnia 2021 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁹ kontrolowanej działalności

Obszar	1. Przygotowanie zasad i warunków udzielenia dofinansowania oraz wybór projektów budowy sieci szerokopasmowych w ramach działania 1.1 Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020
Opis stanu faktycznego	1.1. Celem szczegółowym I osi priorytetowej (pn. <i>Powszechny dostęp do szybkiego internetu</i>) POPC było wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach. Realizowano go poprzez dofinansowanie ze środków finansowych Unii Europejskiej projektów w zakresie budowy/rozbudowy lub przebudowy sieci dostępowych¹⁰ dla gospodarstw domowych, zapewniających co najmniej parametry sieci NGA¹¹ (o przepustowości minimum 30 Mb/s), a także budowy sieci do szkół (minimum 100 Mb/s¹²). Rolą środków publicznych miało być uzupełnianie inwestycji prywatnych i ich pobudzanie na obszarach, na których bez wsparcia publicznego, nie wystąpiłyby samodzielne inwestycje przedsiębiorców telekomunikacyjnych. W Szczegółowym opisie osi priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 (SZOOP POPC) opracowanym przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego (Instytucję Zarządzającą POPC), uszczegóławiającym zapisy POPC, przewidziano, że cel szczegółowy I osi priorytetowej będzie realizowany w ramach działania 1.1. W SZOOP POPC początkowo określono m.in., że wsparcie może być udzielone na projekty polegające na budowie sieci NGA zapewniające gwarantowaną przepustowość co najmniej 30 Mb/s do użytkownika końcowego, a następnie (od września 2016 r.), że wsparcie może być udzielone na projekty umożliwiające świadczenie usług dostępu do Internetu o przepustowości co najmniej: 100 Mb/s od i do użytkownika końcowego będącego podmiotem wchodzącym w skład systemu oświaty i wskazanego w dokumentacji konkursowej¹³; 30 Mb/s do innych użytkowników końcowych. (akta kontroli, tom I str. 43-82) W SZOOP POPC założono, że wsparcie będzie udzielane w trybie konkursowym, a instytucją odpowiedzialną za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie i rozpatrywanie protestów będzie CPPC, tj. Instytucja Pośrednicząca w POPC. Zadania CPPC, jako Instytucji Pośredniczącej w POPC, powierzone przez Instytucję Zarządzającą, tj. ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, zostały określone w <i>Porozumieniu trójstronnym w sprawie systemu realizacji Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020</i>¹⁴, zawartym w dniu 22 grudnia 2014 roku pomiędzy Ministrem Infrastruktury i Rozwoju, Ministrem Administracji i Cyfryzacji i Władzą Wdrażającą Programy Europejskie¹⁵ na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Wraz z niezbędnymi odcinkami do węzłów sieci dystrybucyjnych lub szkieletowych, a także z sieciami szkieletowymi i dystrybucyjnymi.

¹¹ Sieć NGA (ang. Next Generation Access) - sieć dostępu nowej generacji. Sieci dostępu nowej generacji w rozumieniu art. 2 pkt 138 rozporządzenia Komisji Europejskiej (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, s. 1, ze zm.). W świetle ww. przepisu: „Sieci dostępu nowej generacji (sieci NGA)” oznaczają zaawansowane sieci, które posiadają co najmniej następujące cechy: a) dostarczają w sposób niezawodny usługi o bardzo dużej szybkości przypadającej na abonenta za pomocą światłowodowego łącza dosyłowego (lub z wykorzystaniem równoważnej technologii), które znajduje się na tyle blisko lokalu użytkownika, aby gwarantować rzeczywistą bardzo wysoką szybkość transmisji; b) umożliwiają świadczenie szeregu zaawansowanych usług cyfrowych, w tym usług konwergentnych opartych wyłącznie na protokole internetowym oraz zapewniają znacznie wyższe szybkości wysyłania (w porównaniu z tzw. podstawowymi sieciami szerokopasmowymi).

¹² Po zmianach POPC, w wyniku których m.in. w I osi priorytetowej przewidziano także udzielenie wsparcia na stworzenie dedykowanej sieci dla szkół opartej na fizycznej infrastrukturze szerokopasmowej wybudowanej zarówno w ramach inwestycji komercyjnych, jak i inwestycji współfinansowanych w ramach POPC.

¹³ O którym mowa w art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327, ze zm.).

¹⁴ Dalej: Porozumienie w sprawie realizacji POPC.

¹⁵ Poprzednia nazwa Centrum Projektów Polska Cyfrowa.

2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020¹⁶.

Zgodnie z Porozumieniem w sprawie realizacji POPC Centrum realizowało zadania związane z wyborem projektów do dofinansowania i oceną wniosków o dofinansowanie. Odpowiadało m.in. za: opracowanie kryteriów wyboru projektów i ich zmian, instrukcji stosowania kryteriów wyboru i list sprawdzających, wzoru wniosku o dofinansowanie projektu, podanie do publicznej wiadomości ogłoszenia o konkursie, zorganizowanie systemu wyboru projektów, monitorowanie przebiegu organizowanych konkursów, wybór ekspertów do oceny konkretnych wniosków o dofinansowanie, prowadzenie procedury odwoławczej, zawarcie umów o dofinansowanie z beneficjentami, zapewnienie zgodności realizowanych projektów z przepisami unijnymi i krajowymi, terminowe i prawidłowe rozliczanie projektów, przeprowadzanie kontroli projektów¹⁷.

W okresie objętym kontrolą Centrum zorganizowało cztery konkursy, których przedmiotem było wyłonienie projektów (wsparcia bezzwrotnego) w największym stopniu przyczyniających się do osiągnięcia celu działania 1.1: 30 września 2015 r. ogłoszono nabór wniosków o dofinansowanie nr POPC.01.01.00-IP.01-00-001/15 (pierwszy konkurs); 30 września 2016 r. nabór nr POPC.01.01.00-IP.01-00-002/16 (drugi konkurs); 10 listopada 2017 r. i 4 października 2018 r. dwie rundy naboru nr POPC.01.01.00-IP.01-00-004/17 (trzeci konkurs; I runda, II runda); 9 października 2019 r. nr POPC.01.01.00-IP.01-00-007/19 (czwarty konkurs). Kwota środków finansowych przeznaczona na dofinansowanie w czterech konkursach wynosiła łącznie 6,3 mld zł, a kwota przyznanego dofinansowania według umów zawartych w wyniku rozstrzygnięć konkursowych wyniosła 4,3 mld zł (69,25% wykorzystania).

Na koniec grudnia 2020 r. kwota przyznanego dofinansowania wyniosła łącznie 4,1 mld zł i stanowiła 65,03% środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie w ramach konkursów.

Najwyższą kwotę 3 mld zł alokacji przeznaczono na drugi konkurs i stanowiła ona istotną różnicę między kwotą alokacji w pierwszym konkursie (600 mln zł). Podobnie znacząco wysoka była kwota środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie w I rundzie trzeciego konkursu (1,9 mld zł). W II rundzie trzeciego konkursu alokacja wyniosła 143,0 mln zł, a w czwartym konkursie 580 mln zł.

(akta kontroli, tom I str. 50-138, 377, 584-588)

1.2. W POPC wskazano m.in., że instytucją o charakterze specjalistycznym w obszarze cyfryzacji jest Urząd Komunikacji Elektronicznej (UKE). W dniu 3 czerwca 2015 r. pomiędzy Ministrem Infrastruktury i Rozwoju, CPPC i Prezesem UKE zawarto *Porozumienie trójstronne w sprawie realizacji przez Urząd Komunikacji Elektronicznej niektórych zadań związanych z realizacją I osi priorytetowej Powszechny dostęp do szybkiego internetu Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020*¹⁸, którego celem było określenie zadań UKE niezbędnych do prawidłowej realizacji POPC. Zgodnie z Porozumieniem do zadań UKE należało: określanie w ramach poszczególnych naborów wniosków o dofinansowanie obszarów interwencji, udział w procedurze wyboru projektów i procedurze odwoławczej, wsparcie specjalistyczne Instytucji Pośredniczącej i Instytucji Zarządzającej, monitoring i kontrola. W § 3 pkt 6 Porozumienia podano, że zlecenie UKE przez Instytucję Pośredniczącą zadań związanych z realizacją POPC nie wyłącza odpowiedzialności Instytucji Pośredniczącej przed Instytucją Zarządzającą za ich realizację.

Zgodnie z § 3 pkt 1 lit. e Porozumienia w sprawie zadań UKE, Prezes UKE ustalał obszary interwencji (obszary konkursowe) dla danego naboru, a następnie przekazywał je do akceptacji do ministra właściwego ds. informatyzacji¹⁹. Wyznaczone punkty adresowe na obszarach interwencji stanowiły pulę tzw. „punktów podstawowych” i zostały opublikowane na stronie internetowej Centrum. Zgodnie z regulaminami konkursowymi beneficjent w danym obszarze zobowiązany był do zadeklarowania minimalnej liczby gospodarstw domowych do objęcia zasięgiem spośród punktów adresowych określonych

¹⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 818, ze zm. Dalej: ustawa o zasadach realizacji programów 2014-2020.

¹⁷ O których mowa w art. 22 ust. 2 pkt 2-4, ust. 3 i ust. 4 ustawy o zasadach realizacji programów 2014-2020.

¹⁸ Dalej: Porozumienie w sprawie zadań UKE.

¹⁹ Minister Administracji i Cyfryzacji, Minister Cyfryzacji.

jako „podstawowe”. Wybór punktów adresowych w ramach wymaganego minimum stanowił decyzję beneficjenta, który nie był zobowiązany do podłączenia wszystkich podstawowych punktów adresowych — białych plam w danym obszarze konkursowym.

(akta kontroli, tom I str. 43-49, 83-219, 310-322)

Dla pierwszego konkursu wyznaczono 229²⁰ obszarów interwencji, zgrupowanych tak, by szacowana wartość inwestycji mieściła się w granicach od 5 do 10 mln zł (w przybliżeniu obszar jednej lub kilku gmin). Maksymalna kwota dofinansowania dla obszaru wynosiła od 2,5 do 5,3 mln zł, a minimalna liczba gospodarstw domowych do objęcia zasięgiem — od 609 do 1 954. Obszary interwencji dla kolejnych konkursów zostały znacznie zwiększone i odpowiadały w przybliżeniu administracyjnym jednostkom statystycznym NUTS 3 (tzw. podregiony — zgrupowanie kilku powiatów), stosowanym przez organy administracyjne Unii Europejskiej, w związku z czym znacznie zmniejszyła się liczba obszarów/projektów (79 obszarów w drugim konkursie, 33 i trzy odpowiednio w I i II rundzie trzeciego, 35 w czwartym), przy jednoczesnym dużym zwiększeniu minimalnej liczby gospodarstw domowych do objęcia zasięgiem²¹. Zwiększenie obszarów interwencji pociągnęło za sobą zwiększenie jednostkowej wartości całkowitej projektów, w tym dostępnego maksymalnego dofinansowania przypadającego na pojedynczy obszar. Średnia maksymalnych kwot dofinansowania dla obszaru/projektu w kolejnych konkursach wynosiła: drugi konkurs — 40 mln zł, trzeci I runda — 57,8 mln zł, trzeci II runda — 47,7 mln zł, czwarty — 16,5 mln zł²². Szacowana (według wartości dofinansowania) maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych w projekcie w drugim i trzecim konkursie wynosiła od 18,6 do 122,1 mln zł, a w czwartym od 8,3 do 26,4 mln zł.

(akta kontroli, tom I str. 215, 220-241, 480-495; tom III str. 392-393)

W pierwszym konkursie do działania 1.1 w województwie lubelskim zostało wyznaczonych 15 obszarów konkursowych, wnioski o dofinansowanie (19) dotyczyły 11 obszarów (73,33%). Podpisanych zostało pięć umów, których łączna kwota dofinansowania wyniosła 17,2 mln zł. Umowy zostały zawarte z czterema beneficjentami realizującymi pięć projektów na terenie powiatów: bialskiego, tomaszowskiego, biłgorajskiego i janowskiego²³. Beneficjenci zrealizowali zadania objęte umowami w latach 2016-2019. W wyniku realizacji projektów rozliczono umowy na dofinansowanie w kwocie 16,2 mln zł. Osiągnięto zakładane wskaźniki produktu i rezultatu, tj. łącznie zbudowano 504,39 km sieci szerokopasmowej, utworzono 17 węzłów dostępowych i cztery węzły dystrybucyjne/szkieletowe, objęto szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s 7 592 gospodarstw domowych oraz siedem jednostek oświatowych.

W drugim konkursie na terenie województwa wyznaczono siedem obszarów wsparcia, a złożone trzy wnioski dotyczyły tylko dwóch obszarów. W wyniku przeprowadzenia konkursu nie została podpisana żadna umowa o dofinansowanie. Spośród trzech wniosków o dofinansowanie jeden projekt uzyskał rekomendację do dofinansowania, jednak beneficjent poinformował o rezygnacji z podpisania umowy. Dwa pozostałe wnioski o dofinansowanie złożone przez dwóch przedsiębiorców nie przeszły pozytywnie oceny merytorycznej, z powodu niespełnienia kryterium dotyczącego posiadania przez wnioskodawcę potencjału ekonomicznego pozwalającego na realizację projektu.

Główną przyczyną niewybrania do dofinansowania projektów na obszarach województwa w ramach pierwszego i drugiego konkursu było małe zainteresowanie przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Według CPPC brak zainteresowania wnioskodawców realizacją projektów w województwie lubelskim wynikał z następujących uwarunkowań: wysokie stawki za zajęcie pasa drogowego; brak infrastruktury własnej przedsiębiorstw telekomunikacyjnych; niestabilna sytuacja w zarządzaniu Regionalną Siecią

²⁰ Początkowo 230.

²¹ W drugim konkursie minimalna liczba gospodarstw domowych do objęcia zasięgiem wynosiła od 4 021 do 24 504; w I rundzie trzeciego konkursu od 7 026 do 27 819, w II rundzie trzeciego konkursu od 14 096 do 20 637, w czwartym konkursie od 3 340 do 10 190.

²² W drugim konkursie maksymalna kwota dofinansowania dla obszaru wynosiła od 16,1 do 73,7 mln zł; w I rundzie trzeciego konkursu od 17,9 do 106,2 mln zł; w II rundzie trzeciego konkursu od 45,9 do 49,9 mln zł; w czwartym konkursie od 7,2 do 22,9 mln zł.

²³ Projekty realizowane przez: Telbial Spółka z o.o. (projekt nr POPC.01.01.00-06-0052/16); P.P.H.U. Koper Jan (dwa projekty o numerach: POPC.01.01.00-06-0081/16, POPC.01.01.00-06-0087/16); Inet Group West Spółka z o.o. (POPC.01.01.00-06-0267/16); Firmę Usługowo-Handlową „Wave-Net” Piskor Daniel (POPC.01.01.00-06-0304/16).

Szerokopasmową (RSS); brak dedykowanej oferty RSS dla podmiotów biorących udział w naborach do działania 1.1.

Według informacji p.o. Dyrektora Lubelskiego Centrum Innowacji i Technologii, tj. wojewódzkiej samorządowej jednostki organizacyjnej realizującej w trakcie kontroli NIK (od 1 lutego 2021 r.) zadania Województwa Lubelskiego, jako operatora RSS, wybudowaną w ramach projektu infrastrukturę RSS wydierżawiono podmiotowi prywatnemu, jednak podmiot ten w 2016 r. nie realizował umownych zobowiązań, w związku z czym Województwo pismem z dnia 2 listopada 2016 r. rozwiązało umowę ze skutkiem natychmiastowym. Zarząd Województwa 12 lipca 2018 r. podjął decyzję o samodzielnym operowaniu RSS. W pierwszym kwartale 2018 r. na potrzeby rozwoju RSS przygotowano dwie promocje dla beneficjentów konkursów działania 1.1 POPC do odpłatnego korzystania z zasobów sieci na usługi dzierżawy kanalizacji kablowej oraz dzierżawy ciemnych włókien, obowiązujące od 5 marca 2018 r. do 24 marca 2020 r. i przedłużone do 30 czerwca 2021 r.

W I rundzie trzeciego konkursu liczba obszarów konkursowych w województwie lubelskim została zwiększona w stosunku do drugiego konkursu z siedmiu do 12, a alokacja na te obszary została zwiększona z 315 do 787 mln zł. Określono 12 obszarów leżących w całości na terenie województwa oraz jeden obszar obejmujący część województwa lubelskiego²⁴ (ogółem 13). W wyniku przeprowadzenia naboru, CPPC zawarło z czterema beneficjentami umowy o dofinansowanie na realizację 13 projektów. Z jednym beneficjentem, wybranym do realizacji projektu na obszarze powiatów łęczyńskiego i świdnickiego, CPPC rozwiązało umowę o dofinansowanie z powodu nierozpoczęcia merytorycznych zadań dotyczących realizacji projektu w terminie czterech miesięcy od daty zawarcia umowy²⁵.

Po rozwiązaniu umowy, bezpośrednio na terenie województwa lubelskiego w ramach 12 projektów założono objęcie zasięgiem szerokopasmowego Internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, 216 140 gospodarstw domowych i 1 176 szkół oraz wybudowanie 374 węzłów dostępowych i jednego węzła dystrybucyjnego/szkieletowego. Na terenie realizacji 12 projektów (większym od województwa lubelskiego, bo obejmującym także cztery powiaty z terenu województwa mazowieckiego²⁶) przewidziano zbudowanie sieci szerokopasmowej o długości 14 600 km. Przyznane dofinansowanie ogółem na 12 ww. projektów wyniosło (według zawartych umów) 709,3 mln zł. Odnosząc powyższe dane tylko do 11 projektów realizowanych wyłącznie na terenie województwa lubelskiego (tj. bez powiatu opolskiego) założono zbudowanie 12 038,2 km sieci i przyznano dofinansowanie w kwocie 625,2 mln zł.

W związku z niepodłączeniem gospodarstw domowych i szkół na terenie powiatów łęczyńskiego i świdnickiego²⁷, CPPC uwzględniła ten obszar w czwartym konkursie (obszar *Lubelski część A*), jednak w wyniku konkursu nie wyłoniono wnioskodawcy do dofinansowania na tym obszarze.

(akta kontroli, tom I str. 340-370, 496-519, 611-618; tom III str. 424-469; tom V str. 405, 467-468)

Według planowanych założeń wniosków o dofinansowanie, dotyczących 12 badanych projektów po I rundzie trzeciego konkursu, przewidziano do podłączenia łącznie 263 062 gospodarstw domowych. Całkowita liczba gospodarstw domowych możliwych do objęcia zasięgiem na tych obszarach interwencji wynosiła 322 235 gospodarstw, co oznacza, że 59 173 gospodarstw (18,4%) nie przewidziano do podłączenia. Dodatkowo, uwzględniając rozwiązanie umowy na obszarze *Lubelski część A* z beneficjentem, który planował podłączenie 35 307 gospodarstw i niewybranie beneficjenta na tym obszarze w czwartym konkursie, niepodłączonych do sieci szerokopasmowej do końca okresu

²⁴ Powiat opolski w obszarze *Radomski część A*.

²⁵ Projekt nr POPC.01.01.00-06-0078/18; firma Syrion Sp. z o.o. Rozwiązanie na podstawie § 22 ust. 2 pkt 1 umowy o dofinansowanie. Wypowiedzenie z zachowaniem jednomiesięcznego okresu wypowiedzenia, przekazano firmie w piśmie z dnia 11 lipca 2019 r.

²⁶ Obszar *Radomski część A* obejmował teren województwa mazowieckiego (powiat Radom, powiat lipski, powiat radomski, powiat zwoleniński) oraz teren województwa lubelskiego (powiat opolski). Dane uzyskane od Centrum nie umożliwiały wyodrębnienia z nich danych dotyczących powiatu opolskiego.

²⁷ Po rozwiązaniu umowy zawartej ze spółką Syrion Sp. z o.o. w wyniku I rundy trzeciego konkursu.

realizacji POPC na terenie województwa lubelskiego (wraz z czterema powiatami województwa mazowieckiego) pozostało 94 480 gospodarstw domowych.

(akta kontroli, tom VII str. 22-228)

1.3. W pierwszym konkursie szkoły (wskazane na liście w dokumentacji konkursowej) miały zostać jedynie objęte zasięgiem sieci NGA, bez konieczności ich podłączenia. W drugim i trzecim konkursie do sieci NGA miały być podłączone wszystkie jednostki oświatowe wskazane w załączonej liście dla obszaru, na którym realizowany miał być projekt, co miało związek z rozpoczętymi na początku 2016 r. pracami dotyczącymi utworzenia Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (OSE). Na początku 2016 r. Ministerstwo Cyfryzacji zwróciło się do Ministerstwa Edukacji Narodowej (MEN) o udostępnienie listy placówek oświatowych, a MEN przygotowało i przekazało, w oparciu o System Informacji Oświatowej (SIO), według stanu na dzień 30 marca 2016 r., wykaz 29 886 jednostek oświatowych z całej Polski, z czego 2 054 jednostek dotyczyło województwa lubelskiego (według ustaleń NIK w wykazie tym było m.in. 7 663 gimnazjów, w tym 482 gimnazjów na terenie województwa lubelskiego). Dane te zostały przekazane do UKE (w kwietniu 2016 r.), który powiązał je z informacjami zbieranymi na podstawie inwentaryzacji infrastruktury i usług telekomunikacyjnych i na tej podstawie określono w drugim i trzecim konkursie wykaz jednostek oświatowych. Wnioskodawcy byli zobowiązani do podłączenia wszystkich jednostek oświatowych wskazanych na liście na danym obszarze interwencji, co jednocześnie stanowiło wartość docelową wskaźnika rezultatu bezpośredniego „Dodatkowe jednostki publiczne podłączone do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s”. W § 2 ust. 15 umowy o dofinansowanie beneficjenci zobowiązali się do osiągnięcia wartości docelowej tego wskaźnika rezultatu, a jego nieosiągnięcie mogło oznaczać nieprawidłowość i skutkować korektą finansową.

Przed ogłoszeniem I rundy trzeciego konkursu nastąpiły zmiany w systemie oświaty dotyczące organizacji i struktury szkół i placówek oświatowych. Z dniem 1 września 2017 r. weszły w życie przepisy ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe²⁸, reformujące system oświaty w Polsce, stosownie do których m.in. przekształcono szkoły podstawowe 6-letnie w 8-letnie oraz zlikwidowane zostały pierwsze klasy gimnazjum, a gimnazja zostały stopniowo wygaszane do końca roku szkolnego 2018/2019. Zmiany te w istotnym stopniu wpłynęły na nieaktualność danych dotyczących liczby i adresów jednostek oświatowych, przewidzianych do podłączenia w ramach konkursu, a w szczególności w zakresie faktycznych wartości docelowych wskaźników rezultatu bezpośredniego przewidzianych do osiągnięcia przez beneficjentów realizujących projekty na danym obszarze, jednak danych tych nie zaktualizowano przed zakończeniem naboru wniosków w I rundzie trzeciego konkursu (tj. do 11 maja 2018 r.).

Dyrektor Departamentu Wdrażania Projektów Szerokopasmowych (DWPS) wyjaśniła m.in., że proces reformy oświaty był procesem ciągłym i trwał kilka lat, dokumentacja konkursowa była opracowywana z wyprzedzeniem, a wszelkie wprowadzane zmiany skutkowałyby koniecznością wydłużenia trwania naboru, a także działałyby na niekorzyść potencjalnych wnioskodawców, którzy sporządzali modele i obliczenia zgodnie z opublikowaną dokumentacją konkursową. Każda zmiana generowałaby konieczność zmiany wniosku o dofinansowanie i załączników, w tym analizy kosztów i korzyści.

(akta kontroli, tom I str. 352-357; tom III str. 252, 391-392, 470-473; tom V str. 397-398, 413-414)

1.4. Wyboru projektów do dofinansowania dokonano na podstawie kryteriów formalnych i merytorycznych wyboru projektów, określonych w załącznikach do regulaminów konkursowych. W pierwszym konkursie przewidziano 18 kryteriów formalnych, osiem merytorycznych (oceny Tak/Nie) oraz trzy kryteria merytoryczne punktowane. W zakresie kryteriów formalnych wymagano m.in., żeby łączna wartość dofinansowania we wszystkich wnioskach złożonych przez wnioskodawcę w ramach naboru nie przekraczała 25 mln zł (Kryterium: *Złożenie przez wnioskodawcę wniosków od dofinansowanie o łącznej wartości dofinansowania 25 mln zł w ramach danego naboru*)²⁹. W ramach kryteriów merytorycznych m.in. sprawdzano, czy wnioskodawca posiada odpowiedni

²⁸ Dz. U. 2020 r. poz. 910, ze zm.

²⁹ W przypadku przekroczenia wartości 25 mln zł dofinansowanie wnioskodawcy przysługiwało (na etapie oceny formalnej) prawo wyboru wniosku, z którego zrezygnuje.

potencjał ekonomiczny pozwalający na realizację projektu. Wśród kryteriów merytorycznych, którym przyporządkowano wagi punktowe określono: *Wnioskodawca posiada doświadczenie w zakresie realizacji projektów/inwestycji dotyczących budowy sieci telekomunikacyjnych; Minimalizowanie wkładu publicznego*³⁰, *Zwiększenie minimalnego pokrycia siecią*³¹.

W drugim konkursie dokonano zmian kryteriów. W zakresie kryteriów formalnych polegały one m.in. na: usunięciu kryterium dotyczącego złożenia wniosków o dofinansowanie przez jednego wnioskodawcę i podmioty z nim powiązane o łącznej wartości dofinansowania do 25 mln zł. Wyjaśniając, dlaczego usunięto to kryterium, Dyrektor DWPS podała m.in., że pierwszy nabór z założenia był dedykowany do sektora MŚP, w związku z czym kryterium ograniczające maksymalną łączną kwotę dofinansowania miało uchronić zdominowanie konkursu przez duże podmioty. Zważywszy na kwotę alokacji i cele do osiągnięcia, a także czas na wdrożenie, utrzymanie kryterium było niezasadne.

W trzecim konkursie *Kryteria formalne i merytoryczne dla działania 1.1. POPC*, zatwierdzone przez Komitet Monitorujący w dniu 19 września 2017 r., przewidywały 12 kryteriów formalnych i 10 merytorycznych zero-jedynkowych (oceny Tak/Nie) oraz trzy kryteria merytoryczne punktowe: *Wnioskodawca posiada doświadczenie w zakresie realizacji projektów/inwestycji dotyczących budowy sieci telekomunikacyjnych; Minimalizowanie wkładu publicznego; Zwiększenie minimalnego pokrycia siecią*.

(akta kontroli, tom I str. 220-241, 520-583; tom III str. 296, 364-376)

1.5. W ogłoszeniu o naborze wniosków w I rundzie trzeciego konkursu podano, że runda konkursu będzie trwała od 11 grudnia 2017 r. do 20 kwietnia 2018 r. W dniu 28 marca 2018 r. CPPC podało komunikat o przedłużeniu terminu na składanie wniosków o dofinansowanie do dnia 11 maja 2018 r. Dyrektor DWPS wyjaśniła m.in., że decyzję o przedłużeniu terminu naboru wniosków podjęto w związku z pismami dwóch izb zrzeszających przedsiębiorców telekomunikacyjnych z prośbą o wydłużenie naboru wniosków.

W dokumentacji Centrum znajdowały się wnioski o wydłużenie terminu konkursu: wiceprezesa Krajowej Izby Komunikacji Ethernetowej (dalej: KIKE) z dnia 15 marca 2018 r. umotywowany m.in. zgłaszanymi prośbami przedsiębiorców zrzeszonych w KIKE oraz ich ewentualnymi planami zgłoszenia udziału w konkursie w wariantcie nowo utworzonej spółki celowej, której udziałowcami byłoby kilku przedsiębiorców; prezesa zarządu Związku Pracodawców Mediów Elektronicznych i Telekomunikacji „MEDIKOM” z dnia 16 marca 2018 r. uzasadniony potrzebą lepszego przygotowania projektów inwestycyjnych.

(akta kontroli, tom I str. 321-322, 619-621)

Ogółem w I rundzie trzeciego konkursu na 33 obszary konkursowe 28 przedsiębiorców telekomunikacyjnych złożyło 87 wniosków o dofinansowanie. Wnioski złożono w okresie od 8 do 11 maja 2018 r. (69 wniosków w dniu 11 maja 2018 r.)³². Najwięcej wniosków złożyły: Fibee IV Spółka z o.o. (22), Fibee I Spółka z o.o. (11), Balmoso Investments Sp. z o.o. (8), Syrion II Sp. z o.o. (7) i Tauron Obsługa Klienta Sp. z o.o. (7).

Na 13 obszarów interwencji zlokalizowanych na terenie województwa lubelskiego, najwięcej, tj. cztery wnioski, złożono na obszar *Lubelski część B2* (powiaty łęczyński i świdnicki). Po trzy wnioski złożono na obszary: *Bialski część A* (powiaty bialski i włodawski); *Chełmsko-Zamojski część A1* (powiaty biłgorajski, zamojski, miasto Zamość); *Chełmsko-Zamojski część A2* (powiat tomaszowski); *Chełmsko-Zamojski część B3* (powiat krasnostawski); *Puławski część A* (powiaty łukowski, puławski, rycki); *Puławski część B* (powiaty janowski, kraśnicki); *Radomski część A* (powiat opolski)³³. Po dwa

³⁰ Liczbę punktów obliczano na podstawie wskaźnika wynikającego z wyliczenia stosunku między maksymalną kwotą dofinansowania dla obszaru a kwotą dofinansowania wnioskowaną w projekcie — im mniejsza kwota dofinansowania wnioskowana w projekcie, tym większa liczba przyznanych punktów w konkursie.

³¹ Liczbę punktów obliczano na podstawie wskaźnika wynikającego z wyliczenia stosunku między planowaną do podłączenia w projekcie minimalną liczbą gospodarstw domowych, dla których możliwe będzie świadczenie usług o prędkości minimalnej 30 Mb/s i 100 Mb/s a minimalną liczbą gospodarstw domowych wskazaną w konkursie dla danego obszaru — im większa liczba gospodarstw domowych do podłączenia w projekcie, w tym tych, dla których możliwe będzie świadczenie usług o prędkości minimalnej 100 Mb/s, tym większa liczba przyznanych punktów w konkursie.

³² Do dnia 28 marca 2018 r. nie został złożony żaden wniosek.

³³ Pozostała część obszaru na terenie województwa mazowieckiego.

wnioski na obszary: *Bialski część B* (powiaty parczewski, radzyński); *Chełmsko-Zamojski część B2* (powiat hrubieszowski); *Lubelski część A* (powiat lubelski, miasto Lublin); *Lubelski część B1* (powiat lubartowski). Tylko jeden wniosek (Fibee IV Spółka z o.o.) złożono na obszar *Chełmsko-Zamojski część B1* (powiat chełmski, miasto Chełm).

(akta kontroli, tom I str. 509-511; tom III str. 59-67)

Według regulaminu pracy Komisji Oceny Projektów (KOP) ocena w trzecim konkursie była dokonywana jednoetapowo. Ocena w oparciu o kryteria formalne dokonywana była (przez pracowników CPPC) metodą zero-jedynkową (spełnia/nie spełnia), a w oparciu o kryteria merytoryczne (przez co najmniej dwóch ekspertów zewnętrznych) metodą zero-jedynkową oraz poprzez przyznanie określonej liczby punktów. Oceny opartej o kryteria merytoryczne dokonywano dwustopniowo: ocena I stopnia dotyczyła oceny pięciu kryteriów merytorycznych zero-jedynkowych oraz dwóch kryteriów punktowych³⁴ — oceny dokonywało dwóch ekspertów zewnętrznych (każdy w odrębnym formularzu oceny); ocena II stopnia dotyczyła oceny pięciu kryteriów merytorycznych zero-jedynkowych oraz jednego kryterium punktowego³⁵ — oceny dokonywało łącznie trzech ekspertów UKE (w jednym formularzu oceny).

(akta kontroli, tom III str. 18-58)

W przypadku 13 obszarów interwencji na terenie województwa lubelskiego ostatecznie rekomendowano do dofinansowania na 11 obszarach interwencji cztery projekty Fibee I³⁶ oraz siedem projektów Fibee IV³⁷, jeden projekt spółki Hrubieszowska Telewizja Kablowa Spółka z o.o.³⁸ (w wyniku rozpatrzenia protestu; wcześniej rekomendowano do dofinansowania spółkę Fibee IV) oraz jeden projekt spółki Syrion Spółka z o.o.³⁹.

W wyniku przeprowadzenia konkursu na 13 obszarach województwa lubelskiego podpisano umowy o dofinansowanie na kwotę łączną 755,6 mln zł z następującymi wnioskodawcami: cztery umowy ze spółką Fibee I na kwotę łączną dofinansowania 331,6 mln zł⁴⁰, siedem umów z Fibee IV Spółka z o.o. na kwotę łączną dofinansowania 329,8 mln zł⁴¹, jedną umowę z HTK na kwotę dofinansowania 47,9 mln zł⁴², jedną umowę ze spółką Syrion Spółka z o.o. (dalej: *Syrion*) na kwotę 46,3 mln zł⁴³.

Ogółem w wyniku naboru w pierwszej rundzie trzeciego konkursu spośród 33 obszarów przewidzianych do dofinansowania (możliwych projektów) wybrano do dofinansowania projekty Fibee I w siedmiu przypadkach i Fibee IV w 12 przypadkach, w wyniku czego zawarto z tymi spółkami umowy na udzielenie dofinansowania odpowiednio w łącznej kwocie 476,7 mln zł (Fibee I) i 607,5 mln zł (Fibee IV). Łączna kwota udzielonego dofinansowania dla spółek Fibee I i Fibee IV w wyniku I rundy trzeciego konkursu wynosiła 1 084,2 mln zł i stanowiła 66,0% wartości wszystkich podpisanych umów w tym naborze (1 643,7 mln zł) oraz 25% kwoty dofinansowania przyznanej w ramach czterech konkursów dla działania 1.1. POPC.

(akta kontroli, tom I str. 509-516; tom III str. 78-81)

Spośród ogółem 28 przedsiębiorców, którzy złożyli wnioski w I rundzie trzeciego konkursu, ośmiu posiadało status dużego przedsiębiorstwa, dwóch średniego, 12 małego, a sześciu

³⁴ Wnioskodawca posiada doświadczenie w zakresie realizacji projektów/inwestycji dotyczących budowy sieci telekomunikacyjnych; minimalizowanie wkładu publicznego.

³⁵ Zwiększenie minimalnego pokrycia siecią.

³⁶ Projekty o numerach: POPC.01.01.00-06-0032/18; POPC.01.01.00-06-0033/18; POPC.01.01.00-06-0041/18; POPC.01.01.00-06-0043/18.

³⁷ Projekty o numerach: POPC.01.01.00-06-0054/18; POPC.01.01.00-06-0058/18; POPC.01.01.00-06-0064/18; POPC.01.01.00-06-0067/18; POPC.01.01.00-06-0069/18; POPC.01.01.00-06-0071/18; POPC.01.01.00-14-0061/18.

³⁸ Projekt nr POPC.01.01.00-06-0002/18.

³⁹ Projekt nr POPC.01.01.00-06-0078/18.

⁴⁰ Projekty na obszary dofinansowania: POPC.01.01.00-06-0032/18 — *Puławski część A* (84 802 225,40 zł) ; POPC.01.01.00-06-0033/18 — *Puławski część B* (46 142 990,35 zł); POPC.01.01.00-06-0041/18 — *Chełmsko-Zamojski część A1*; (94 874 189,05 zł); POPC.01.01.00-06-0043/18 — *Lubelski część A* (105 752 227,25 zł).

⁴¹ Projekty na obszary dofinansowania: POPC.01.01.00-06-0054/18 — *Bialski część A* (65 643 023,95 zł); POPC.01.01.00-06-0058/18 — *Bialski część B* (48 903 361,10 zł); POPC.01.01.00-06-0064/18 — *Chełmsko-Zamojski część A2* (27 686 600,35 zł); POPC.01.01.00-06-0067/18 — *Chełmsko-Zamojski część B1* (50 123 605,80 zł); POPC.01.01.00-06-0069/18 — *Chełmsko-Zamojski część B3* (22 165 498,45 zł); POPC.01.01.00-06-0071/18 — *Lubelski część B1* (31 232 750,20 zł); POPC.01.01.00-14-0061/18 — *Radomski część A* (84 136 578,54 zł; projekt realizowany częściowo na terenie województwa lubelskiego).

⁴² Projekt nr POPC.01.01.00-06-0002/18 — obszar *Chełmsko-Zamojski część B2*.

⁴³ Projekt nr POPC.01.01.00-06-0078/18 — obszar *Lubelski część B2*.

mikroprzedsiębiorstwa⁴⁴. W wyniku rozstrzygnięć konkursowych na 28 obszarach spośród 33 możliwych (84,8%) zostały zakwalifikowane do dofinansowania przedsiębiorstwa duże wnoszące o dofinansowanie w łącznej kwocie 1 419,9 mln zł (86,4%). Na pięciu obszarach rekomendowano do dofinansowania: dwa małe, dwa mikro i jedno średnie przedsiębiorstwo (jedno mikroprzedsiębiorstwo w wyniku rozpatrzenia protestu), wnoszące o dofinansowanie w łącznej kwocie 223,8 mln zł. W przypadku 13 obszarów interwencji na terenie województwa lubelskiego rekomendowano do dofinansowania 11 projektów dużych przedsiębiorstw (Fibee I i Fibee IV), jedno mikroprzedsiębiorstwo (HTK) oraz jedno małe przedsiębiorstwo (Syryon).

(akta kontroli, tom I str. 334-339; tom III str. 353-362)

1.6. Wszystkie, spośród 87 wniosków o dofinansowanie złożonych w I rundzie trzeciego konkursu, według oceny członków KOP, spełniały kryteria formalne. W oparciu o kryteria merytoryczne oceniono negatywnie 20 wniosków złożonych przez 10 przedsiębiorców. W przypadku 19 wniosków ośmiu przedsiębiorców jedynym⁴⁵ lub jednym z kilku powodów negatywnej oceny było niespełnienie wymagania (zero-jedynkowego) *Wnioskodawca posiada potencjał ekonomiczny pozwalający na realizację projektu*.

Na 13 obszarów interwencji znajdujących się na terenie województwa lubelskiego 12 przedsiębiorców złożyło ogółem 34 wnioski. Kryterium merytorycznego dotyczącego posiadania potencjału ekonomicznego nie spełniło 10 wniosków (29,4%) złożonych przez czterech przedsiębiorców (33,3%). Istotnym kryterium, które miało wpływ na wybór projektów do dofinansowania na ww. 13 obszarach interwencji, było kryterium merytoryczne punktowe *Wnioskodawca posiada doświadczenie w zakresie realizacji projektów/inwestycji dotyczących budowy sieci telekomunikacyjnych* (możliwa do uzyskania maksymalna liczba 30 punktów). 16 wniosków (47,1%) złożonych przez ośmiu przedsiębiorców (66,7%) otrzymało 0 punktów w ramach tego kryterium. Spośród czterech przedsiębiorców, których wnioski (18) uzyskały punkty w tym kryterium, jeden przedsiębiorca nie spełniał kryteriów zero-jedynkowych (dwa wnioski), drugi uzyskał 20 punktów (trzy wnioski), a dwóch przedsiębiorców — spółka Fibee I i spółka Fibee IV — uzyskało (dla 13 wniosków) maksymalną liczbę 30 punktów. W przypadku czterech wniosków spółki Fibee I oraz siedmiu spółki Fibee IV, które ostatecznie zostały zarekomendowane do dofinansowania i podpisano umowy, siedem wniosków⁴⁶ nie otrzymałoby najwyższej liczby punktów, gdyby nie uzyskało 30 punktów w ramach wskazanego powyżej kryterium.

W przypadku wniosków HTK i Syryon o uzyskaniu liczby punktów umożliwiających dofinansowanie zdecydowała bardzo wysoka liczba punktów w kryterium „Zwiększenie minimalnego pokrycia siecią”. Powodem początkowego odrzucenia wniosku HTK było uznanie przez ekspertów za niespełnione kryterium: *Ocena finansowa - badanie rentowności projektu - analiza kosztów i korzyści*.

(akta kontroli, tom III str. 59-82, tom V str. 109-118, 216-230)

1.7. Spółki Fibee I i Fibee IV powstały w trakcie konkursu, bezpośrednio po dniu, w którym CPPC przedłużyło termin konkursu (28 marca 2018 r.). W dniu 29 marca 2018 r. została zarejestrowana i wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) spółka Fibee IV, a w dniu 30 marca 2018 r. Fibee I. Kapitał założycielski każdej z tych spółek wynosił 5 tys. zł.

W dniu podpisania umowy spółki Fibee I oraz spółki Fibee IV (9 marca 2018 r.) udziały w kapitale zakładowym w każdej ze spółek posiadały: spółka Easyhost Sp. z o.o. — 99 udziałów o łącznej wartości 4 950 zł, spółka Fibrehost Sp. z o.o. — jeden udział o wartości 50 zł. Spółka Easyhost Sp. z o.o. w dniu 10 kwietnia 2018 r. sprzedała spółce P4 Sp. z o.o. jeden udział w spółce Fibee IV o wartości 50 zł, a w dniach 25-26 kwietnia 2018 r. sześciu spółkom⁴⁷ po jednym udziale w spółce Fibee I o wartości 50 zł.

⁴⁴ W rozumieniu art. 2 pkt 2 i pkt 24 oraz załącznika I rozporządzenia Komisji Europejskiej (UE) nr 651/2014.

⁴⁵ W przypadku dziewięciu wniosków.

⁴⁶ Fibee IV: POPC.01.01.00-06-0054/18; POPC.01.01.00-06-0058/18; POPC.01.01.00-06-0064/18; POPC.01.01.00-06-0069/18; Fibee I: POPC.01.01.00-06-0032/18; POPC.01.01.00-06-0033/18; POPC.01.01.00-06-0041/18.

⁴⁷ Easyhost Sp. z o.o. S.K.A., Wielkopolska Sieć Szerokopasmowa S.A., Webtouch Sp. z o.o., Webtouch Sp. z o.o. S.K.A., INEA S.A., Fibrehost Sp. z o.o. S.K.A.

HTK została zarejestrowana w KRS 22 stycznia 2018 r. (umowa spółki 16 stycznia 2018 r.). Kapitał zakładowy spółki wynosił 24 050 zł, a udziały posiadało trzech wspólników (osoby fizyczne). Spółka Syron została zarejestrowana w KRS 30 czerwca 2008 r., a udziały posiadało sześciu wspólników (osoby fizyczne). Kapitał zakładowy spółki wynosił 109 200 zł. Spółki te złożyły po jednym wniosku o dofinansowanie.

Spółki Fibee I i Fibee IV zostały wpisane do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych z dniem 9 kwietnia 2018 r., HTK w dniu 19 lutego 2018 r., a Syron 27 sierpnia 2008 r.

(akta kontroli, tom III str. 95-183, 358-361, 516; tom V str. 525-539)

1.8. W opisie kryterium nr 7 pn. *Wnioskodawca posiada potencjał ekonomiczny pozwalający na realizację projektu* określono m.in., że badane jest na podstawie treści wniosku o dofinansowanie oraz bilansu za ostatni rok obrotowy, czy wartość 60% wkładu własnego w kosztach wszystkich złożonych przez wnioskodawcę w danym naborze projektów, nie przewyższa wartości kapitału własnego przedsiębiorstwa. W przypadku, gdy wartość 60% wkładu własnego przewyższała wartość kapitału własnego przedsiębiorstwa obligatoryjne było przedstawienie zabezpieczenia wkładu własnego zgodnie z wymaganiami określonymi w dokumentacji konkursowej.

W dokumentacji konkursowej w punkcie 13 instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie podano m.in., że: *W przypadku gdy wartość 60% wkładu własnego na realizację projektu przewyższa wartość kapitału własnego przedsiębiorstwa [...], obligatoryjne jest przedstawienie na etapie składania wniosku o dofinansowanie zabezpieczenia wkładu własnego w postaci bezwarunkowej promesy kredytowej. Promesa bezwarunkowa powinna zostać wystawiona przez bank na okres minimum 6 miesięcy po przeprowadzeniu weryfikacji potencjału ekonomicznego wnioskodawcy, skutkującej pozytywną oceną zdolności kredytowej wnioskodawcy. Co do zasady, bank po zweryfikowaniu kondycji finansowej przedsiębiorstwa ma zagwarantować możliwość udzielenia kredytu na finansowanie części inwestycji we wskazanym okresie czasu.*

Regulamin konkursu nie przewidywał (w odniesieniu do zabezpieczenia wkładu własnego) możliwości przedstawiania innych, równoważnych dokumentów dla potwierdzenia spełnienia kryterium merytorycznego nr 7. IP nie publikowała także informacji, że możliwe jest przedstawienie innych niż promesa dokumentów⁴⁸.

(akta kontroli, tom III str. 270, 364-376 511-513, 559-585)

Spółki Fibee I i Fibee IV, jako dokument potwierdzający spełnienie kryterium nr 7, przedłożyły dwa dokumenty wystawione przez MEIF 5 Luxembourg C Holdings S.a r.l. (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością prawa luksemburskiego) pn. *Zapewnienie finansowania w odniesieniu do Beneficjenta*, w którym ww. spółka bezwarunkowo zapewniła (odrębnie) wobec Fibee I i Fibee IV finansowanie w wysokości równej co najmniej 60% wkładu własnego (dla 11 projektów spółki Fibee I — 85 mln zł; 60% wkładu własnego — 78,6 mln zł; dla 22 projektów spółki Fibee IV — 165 mln zł; 60% wkładu własnego — 143 mln zł). Spółka zobowiązała się do dokonania płatności wyłącznie w przypadku wybrania projektu do dofinansowania w ramach konkursu; jeśli żądanie zapłaty zostanie przedstawione przez beneficjenta w formie pisemnej oraz inna forma finansowania (kredyt bankowy, emisja obligacji lub pożyczka wewnątrzgrupowa) nie będzie dostępna. Według dokumentu wszelkie obowiązki i zobowiązania gwaranta wygasną z dniem 31 grudnia 2021 r.

W dokumentacji uzupełniającej do przedłożonych dokumentów (pt. *Informacja o strukturze wnioskodawcy*) podano, że spółki Fibee I i Fibee IV były spółkami ostatecznie kontrolowanymi przez spółkę holdingową (Macquarie Group Limited), notowaną na Australijskiej Giełdzie Papierów Wartościowych, działającą głównie jako pośrednik inwestycyjny. Spółka ta kontrolowała, za pośrednictwem m.in. spółki prawa angielskiego

⁴⁸ W zakładce Pytania i odpowiedzi dla naboru wniosków POPC 1.1. CPPC wskazało m.in.: w pierwszym konkursie, w odpowiedzi na pytanie 19: Promesa kredytowa jest jedynym akceptowalnym dokumentem zabezpieczającym wkład własny wnioskodawcy w przypadku braku kapitału własnego w wymaganej wysokości; w drugim konkursie, w ramach odpowiedzi pod tytułem Kryteria formalne i merytoryczne dla działania 1.1 PO PC, na pytanie z dnia 09.02.2017 r., CPPC wskazało m.in.: Zgodnie z kryterium merytorycznym nr 7. Wnioskodawca posiada potencjał ekonomiczny pozwalający na realizację projektu [...] obligatoryjne jest przedstawienie na etapie składania wniosku o dofinansowanie zabezpieczenia udziału własnego w postaci bezwarunkowej promesy kredytowej, a na pytanie z dnia 06.12.2016 r. Nie został i nie zostanie udostępniony wzór promesy kredytowej. Każdy bank posiada własny wzór dokumentów. W przypadku trzeciego konkursu POPC CPPC nie zamieściło pytań i odpowiedzi w zakładce.

będącej alternatywnym funduszem inwestycyjnym⁴⁹, spółkę z Luksemburga (gwaranta). Według przetłumaczonych danych z *Rejestru Handlowego i Spółek* Luksemburga przedmiotem działalności spółki było posiadanie udziałów w jej spółkach zależnych, bezpośrednio lub pośrednio w dowolnej formie, nabywanie i zbywanie m.in. akcji, obligacji, innych papierów wartościowych; spółka mogła udzielać pomocy bezpośredniej lub pośredniej spółkom powiązanym lub spółkom grupy, w szczególności poprzez udzielanie wszelkiego rodzaju pożyczek. Spółka została zarejestrowana 4 lipca 2016 r. z kapitałem zakładowym 12 700 euro. Dokumentem, który uprawdopodobniał sytuację finansowo-ekonomiczną gwaranta, było jego sprawozdanie finansowe (w wersji angielskiej, nieprzetłumaczone) sporządzone za okres obrotowy od 7 czerwca 2016 r. (daty powstania) do 31 marca 2017 r., tj. na rok przed aplikowaniem spółek Fibee I i Fibee IV o środki. Według rachunku zysków i strat za ten okres spółka wykazała stratę w kwocie 584,5 tys. euro.

Eksperci oceniający wnioski spółek Fibee I i IV uznali kryterium nr 7 za spełnione i przyjęli ww. dwa dokumenty wystawione przez MEIF 5 Luxembourg C Holdings S.a r.l. jako dokumenty potwierdzające posiadanie wymaganego współfinansowania projektów. W trakcie oceny mieli jednak wątpliwości, co do zgodności z dokumentacją konkursową i jeden z ekspertów zwrócił się do CPPC o informację na temat prawidłowości przekazanego dokumentu, podając m.in., że przedstawione zabezpieczenie nie odpowiada zapisom dokumentacji konkursowej. Odpowiadając wszystkim ekspertom oceniającym wnioski spółek Fibee, Zespół POPC w Centrum⁵⁰ podał m.in., że przekazany dokument nie stoi w sprzeczności z zapisami dokumentacji konkursowej i jest akceptowany przez CPPC jako spełniający wymogi konkursowe. Wyjaśnił m.in., że użyte w instrukcji wypełniania wniosku wskazanie, iż promesa *powinna* zostać wystawiona przez bank, nie ma zawężenia tylko i wyłącznie do instytucji bankowych, bo równie dobrze mogłyby być to towarzystwa ubezpieczeniowe, a także że przepisy prawa powszechnie obowiązującego i zapisy systemu realizacji POPC nie zawierały definicji pojęcia „promesa kredytowa”. Tym samym nie można wywodzić, że istnieje definicja legalna tego pojęcia, a w konsekwencji by istniał ustalony i zamknięty katalog podmiotów, który może takiej promesy udzielić. Analogiczne wyjaśnienia w zakresie zgodności ww. dokumentów z dokumentacją konkursową przekazała Dyrektor DWPS, z upoważnienia Dyrektora CPPC, kontrolerom NIK.

Przed złożeniem przez spółki Fibee I i Fibee IV wniosków o dofinansowanie (11 maja 2018 r.) Prezes Zarządu Fibee IV i Fibee I w dniach 16-18 kwietnia 2018 r. konsultował z CPPC projekt dokumentu pn. *Zapewnienie finansowania w odniesieniu do Beneficjenta*. W dniu 18 kwietnia 2018 r. Dyrektor Departamentu Prawnego CPPC przekazała Prezesowi Zarządu ww. spółek propozycje zmian w tym dokumencie, aby został on przedłożony w ramach naboru (w formie komentarzy na dokumencie). Wskazała m.in., że bezwarunkowe zapewnienie finansowania powinno być doprecyzowane „na potwierdzenie spełniania przez Beneficjenta Kryterium nr 7 oceny projektów”, do treści promesy należy wprowadzić unikatowy numer naboru, do zapewnienia finansowania należy wprowadzić obowiązek informowania CPPC o jakichkolwiek zmianach tego zapewnienia.

Według wyjaśnień Dyrektor DWPS, wnioskodawca zwrócił się do zespołu prawnego POPC przed złożeniem dokumentacji z prośbą o wskazanie/zaopiniowanie minimalnego zakresu oraz wymogów formalnych gwarancji przedkładanej przez podmiot inny niż bank i taka opinia została przedłożona. Działanie to było prowadzone w ramach działań szkoleniowo-doradczych dla wnioskodawców, organizowanych przed każdym konkursem; działania te miały charakter opiniujący i nie nosiły znamion oceny; każdy potencjalny wnioskodawca w przypadku wątpliwości co do zapisów dokumentacji konkursowej mógł się zwrócić do CPPC z pytaniem w tym zakresie. CPPC jednak, na prośbę kontroli NIK, nie przekazało kopii dokumentów uzgadnianych (w I rundzie trzeciego naboru) z innymi

⁴⁹ W rozumieniu Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz. Urz. UE L 174 z 01.07.2011 r., s. 1, ze zm.).

⁵⁰ Według wyjaśnień dyrektora DWPS odpowiedź była najprawdopodobniej obsługiwana przez zastępcę sekretarza KOP, który w trakcie naboru był odpowiedzialny za obsługę tej skrzynki emailowej, jednakże zawarta w niej interpretacja była poprzedzona konsultacjami z Departamentem Prawnym CPPC i została zaakceptowana przez osoby decyzyjne w CPPC.

wnioskodawcami i nie wskazało innych wnioskodawców, z którymi w ten sposób uzgadniano dokumentację konkursową⁵¹.

W konkursie brały udział podmioty konkurujące ze spółkami Fibee I i Fibee IV spełniające wymagane kryteria, które dawały gwarancję spełnienia zabezpieczeń finansowych zgodnie z kryterium nr 7. Spośród 11 obszarów, na których wnioski spółek Fibee I i Fibee IV ostatecznie zostały zarekomendowane do dofinansowania i podpisano umowy, w przypadku czterech obszarów (*Bialski część A*, *Bialski część B*, *Chełmsko-Zamojski część A1*, *Chełmsko-Zamojski część B3*)⁵² według oceny ekspertów jeden z wnioskodawców (spółka akcyjna), według danych bilansowych posiadał kapitał własny na koniec 2017 r. w wysokości 68,3 mln zł i wykazał dodatni wynik operacyjny za ostatni rok obrotowy w sprawozdaniu finansowym (umożliwiło to realizację czterech projektów), a w przypadku jednego obszaru (*Chełmsko-Zamojski część A2*)⁵³ inny wnioskodawca (spółka z o.o.) przedstawił bezwarunkową promesę kredytową (do kwoty 4,0 mln zł) wystawioną przez bank na podstawie oceny zdolności kredytowej (co umożliwiło realizację jednego projektu).

W odniesieniu do HTK (obszar *Chełmsko-Zamojski część B2*) i Syrion (obszar *Lubelski część B2*) eksperci oceniający wnioski stwierdzili, że spółki spełniły kryterium nr 7: w przypadku HTK podano m.in., że spółka przedstawiła bezwarunkową promesę banku na kwotę wystarczającą (5,1 mln zł) dla zabezpieczenia 60% wkładu własnego w projekcie, a Syrion, że wartość 60% wkładu własnego w kosztach wszystkich złożonych projektów nie przewyższała wartości kapitału własnego przedsiębiorstwa, w związku z czym wnioskodawca nie był zobligowany do przedstawienia bezwarunkowej promesy kredytowej.

(akta kontroli, tom III str. 187-212; tom IV str. 111-326; tom V str. 216-298, 401- 426, 469-585, 614-655)

W przypadku 34 badanych wniosków o dofinansowanie na potwierdzenie spełnienia kryterium nr 7 wnioskodawcy złożyli następujące dokumenty: cztery sprawozdania finansowe dla ośmiu wniosków (czterech wnioskodawców), dziewięć promes kredytowych wystawionych przez banki dla 10 wniosków (pięciu wnioskodawców), dwa dokumenty pn. *Zapewnienie finansowania* dla 13 wniosków (spółki Fibee I i Fibee IV), trzy dokumenty pn. *Promesa udzielenia dofinansowania* wystawione przez spółkę zarządzającą alternatywnym funduszem inwestycyjnym dla trzech wniosków (jednego wnioskodawcy).

W uzasadnieniach oceny niespełnienia kryterium w przypadku czterech przedsiębiorców (10 wniosków), eksperci podali m.in., że: wnioskodawca nie przedstawił promesy, mimo że kapitał własny przedstawiony w sprawozdaniu finansowym na koniec 2016 r. był niższy niż 60% różnicy między wydatkami kwalifikowanymi przed uzyskaniem dochodu a dofinansowaniem dla złożonych projektów; suma 60% wkładu własnego dla dwóch złożonych projektów jednego przedsiębiorcy (osoby fizycznej) przewyższała kwotę promesy bankowej wraz z wysokością zaewidencjonowanych środków trwałych i uzyskanym dochodem za rok 2017; przedłożone przez wnioskodawcę (spółka z o.o.) promesy nie nosiły znamion promesy bezwarunkowej, w związku z czym nie można było stwierdzić, że posiadał on potencjał ekonomiczny pozwalający na realizację projektu. W przypadku jednego przedsiębiorstwa, mimo pozytywnej oceny ekspertów, CPPC stwierdziło niespełnienie tego kryterium ze względu na fakt, że bank — po zwróceniu się przez Centrum z prośbą o potwierdzenie wiarygodności i poprawności złożonego dokumentu — nie potwierdził wystawienia promesy kredytowej przedłożonej przez wnioskodawcę.

W przypadku wszystkich dziewięciu promes kredytowych wystawionych przez banki CPPC zwróciło się do banków, w trakcie oceny wniosków⁵⁴, o potwierdzenie prawdziwości i poprawności dokumentu. W przypadku dokumentów przedłożonych przez spółki Fibee I i Fibee IV pn. *Zapewnienie finansowania* nie przeprowadzono podobnej weryfikacji.

⁵¹ Przekazano natomiast zestawienie pytań i odpowiedzi w ramach korespondencji prowadzonej w trakcie trzeciego konkursu dla działania 1.1 POPC na dedykowanej skrzynce pocztowej. Pytania i odpowiedzi nie zostały opublikowane na stronie internetowej CPPC.

⁵² Wnioski spółki Fibee IV: POPC.01.01.00-06-0054/18; POPC.01.01.00-06-0058/18; POPC.01.01.00-06-0069/18 oraz spółki Fibee I: POPC.01.01.00-06-0041/18.

⁵³ Wniosek spółki Fibee IV: POPC.01.01.00-06-0064/18.

⁵⁴ W jednym przypadku po ocenie wniosku, w związku ze złożeniem protestu.

(akta kontroli, tom III str. 213-225 tom V str. 216-298, 399-400)

1.9. W opisie kryterium merytorycznego punktowego nr 1 *Wnioskodawca posiada doświadczenie w zakresie realizacji projektów/inwestycji dotyczących budowy sieci telekomunikacyjnych* określono m.in., że badaniu podlega, czy wnioskodawca (w tym udziałowcy) w ciągu ostatnich 8 lat zrealizował jako inwestor inwestycje z zakresu budowy/rozbudowy lub przebudowy sieci telekomunikacyjnych. Punktacja za ww. kryterium była uzależniona od wartości zrealizowanych przez wnioskodawcę inwestycji w odniesieniu do maksymalnej kwoty dofinansowania określonej dla obszaru, na który aplikował⁵⁵. W przypadku aplikowania przez jednego wnioskodawcę na kilka obszarów, wartość zrealizowanych inwestycji badano w odniesieniu do wszystkich obszarów, na które zostały złożone wnioski o dofinansowanie.

Obie nowo powstałe spółki Fibee I i Fibee IV powołały się na doświadczenie udziałowców, wykazując kwoty netto zrealizowanych przez nich inwestycji. W przypadku spółki Fibee I była to wartość 30 projektów dofinansowanych z UE oraz inwestycji spółki Inea ze środków własnych (982,7 mln zł); w przypadku spółki Fibee IV - wartość inwestycji spółki P4 ze środków własnych (2 501 mln zł). W przypadku spółek HTK i Syron eksperci przyznali 0 pkt w ocenie kryterium nr 1.

(akta kontroli, tom III str. 83-94, 364-376 tom IV str. 111-326; 225; tom V str. 216-230, 402-403)

1.10. W zakresie oceny spełnienia kryterium merytorycznego nr 5 *Harmonogram zadań projektu i kamieni milowych oraz zakres finansowy jest wykonalny/możliwy do przeprowadzenia* (zero-jedynkowe) przez 13 wnioskodawców projektów z terenu województwa lubelskiego, którzy zostali rekomendowani do dofinansowania, eksperci UAE na etapie oceny II stopnia stwierdzili, że harmonogram zadań projektów i kamieni milowych oraz zakres finansowy jest wykonalny/możliwy do przeprowadzenia i uwzględnia czas niezbędny na przeprowadzenie procedur konkurencyjnego wyboru i wpływ czynników zewnętrznych.

W przypadku projektów spółek Fibee I i Fibee IV m.in. podano, że przedstawione przez wnioskodawcę harmonogramy umożliwiały przeprowadzenie zaplanowanych przez wnioskodawcę procedur konkurencyjnego wyboru wykonawców zewnętrznych, uwzględniały terminowość podłączenia jednostek oświatowych do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s, przeprowadzona analiza ryzyka uwzględniła wpływ czynników zewnętrznych na inwestycje, przewidziano stosowne marginesy czasu umożliwiające osiągnięcie kolejnych stopni zaawansowania działań w założonych przedziałach czasu, nawet w przypadku wystąpienia nieoczekiwanych okoliczności. W przypadku projektu HTK podano m.in., że harmonogram był wykonalny, a czas przewidziany na każde zadanie był wystarczający, zakres rzeczowy projektu uwzględniał przewidywalne czynniki zewnętrzne, które mogą wpłynąć na realizację zadania, spełniono warunki do podłączenia jednostek oświatowych.

(akta kontroli, tom III str. 364-376; tom IV str. 111-326; tom V str. 328-329)

1.11. W zakresie oceny spełnienia kryterium merytorycznego nr 6 *Planowane wydatki są kwalifikowalne w ramach działania 1.1.* (zero-jedynkowe) przez wskazanych 13 wnioskodawców, eksperci na etapie oceny I stopnia podali, że wydatki kwalifikowalne zostały przedstawione prawidłowo (wszystkie oceny TAK).

(akta kontroli, tom III str. 364-376; tom IV str. 111-326; tom V str. 328-329)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W I rundzie trzeciego konkursu CPPC dokonało wyboru do dofinansowania projektów spółek Fibee I oraz Fibee IV, w zakresie uznania za spełnione kryterium nr 7 pn. *Wnioskodawca posiada potencjał ekonomiczny pozwalający na realizację projektu*, z naruszeniem zasady rzetelności, bezstronności oraz zapewnienia wnioskodawcom

⁵⁵ Tj.: 10 punktów, jeżeli wnioskodawca wykazał, że zrealizował projekty o łącznej wartości netto równej 100% kwoty dofinansowania wskazanej dla danego obszaru; 20 punktów w przypadku wykazania 120% kwoty dofinansowania wskazanej dla danego obszaru; 30 punktów w przypadku wykazania 150% i więcej kwoty dofinansowania wskazanej dla danego obszaru.

równego dostępu do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów, tj. z naruszeniem art. 37 ust. 1 ustawy o zasadach realizacji programów 2014-2020.

Art. 37 ust. 1 ww. ustawy stanowi, że właściwa instytucja przeprowadza wybór projektów do dofinansowania w sposób przejrzysty, rzetelny i bezstronny oraz zapewnia wnioskodawcom równy dostęp do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania.

Centrum nie zapewniło wnioskodawcom równego dostępu do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów, ponieważ na etapie naboru nie poinformowało innych wnioskodawców o możliwej interpretacji zapisów instrukcji wypełniania wniosku, przekazanej ekspertom w trakcie oceny wniosków spółek Fibee I i Fibee IV, dotyczącej innych, niż promesa kredytowa wystawiona przez bank, dokumentów potwierdzających spełnianie kryterium nr 7.

Centrum naruszyło zasadę rzetelności, ponieważ nie zweryfikowało prawdziwości i poprawności wskazanych dokumentów, przedłożonych przez spółki Fibee I i Fibee IV, mimo że uznało je za promesy i weryfikowało promesy wystawione przez banki złożone przez innych wnioskodawców.

Centrum naruszyło zasadę bezstronności, ponieważ przed złożeniem przez spółki Fibee I i Fibee IV wniosków o dofinansowanie konsultowało z prezesem zarządu tych spółek projekt dokumentu pn. *Zapewnienie finansowania w odniesieniu do Beneficjenta*, nie wskazując niezgodności z dokumentacją konkursową, a w trakcie oceny wniosków, mimo zgłaszanych przez ekspertów wątpliwości w tym zakresie, przekazało im wyraźne wskazanie (oparte na nieznanej innym wnioskodawcom interpretacji), że dokument ten jest akceptowany przez CPPC jako spełniający wymagania konkursowe.

W ocenie NIK przedstawiona przez CPPC ekspertom oraz kontrolerom NIK interpretacja, dotycząca możliwości wystawiania promesy kredytowej przez instytucje inne niż banki, jest błędna. Określenie „promesa kredytowa” oznacza, że przedmiotem promesy ma być udzielenie kredytu, a nie innego rodzaju finansowania. Udzielanie kredytów jest czynnością bankową sensu stricto (art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe⁵⁶) i może być wykonywane wyłącznie przez banki, chyba że przepisy szczególne dają taką możliwość innemu podmiotowi⁵⁷. W związku z powyższym użycie sformułowania „powinna być” w dokumentacji konkursowej, bez wskazania innych opcji, należy interpretować jako wymóg konieczny.

W przypadku pięciu obszarów konkursowych na terenie województwa lubelskiego w których wybrano do dofinansowania projekty spółek Fibee I i Fibee IV, wnioski złożyło również dwóch przedsiębiorców, których projekty spełniały wymagane kryteria, w tym dawały gwarancję spełnienia zabezpieczeń finansowych zgodnie z kryterium nr 7 (wynikało to ze sprawozdania finansowego i bezwarunkowej promesy kredytowej wystawionej przez bank).

(akta kontroli, tom III str. 187-225, 270, 294-295, 364-376, 511-513; tom IV str. 111-326; tom V str. 216-298, 308-325, 399-426, 469-585, 614-655)

2. CPPC nierzetelnie sprawowało nadzór nad KOP w ramach oceny spełnienia kryterium nr 6 *Planowane wydatki są kwalifikowalne w ramach działania 1.1*, w zakresie dokonania przez ekspertów oceny prawidłowości kosztorysów budowy sieci, przedstawionych w 11 projektach spółek Fibee I i Fibee IV.

Zgodnie z art. 44 ust. 7 ustawy o zasadach realizacji programów 2014-2020 właściwa instytucja sprawuje nadzór nad komisją oceny projektów w zakresie zgodności konkursu z przepisami ustawy i regulaminem konkursu.

W instrukcji wypełniania studium wykonalności dla I rundy trzeciego konkursu podano m.in., że załącznikiem nr 3 do studium wykonalności jest kosztorys sieci oraz określono m.in., że: sporządzając kosztorys sieci należy uwzględnić wykonanie kalkulacji kosztów w oparciu o ceny jednostkowe; kosztorys powinien zostać oparty na aktualnych cenach rynkowych; zakres przedmiotowy kosztorysu i jego treść merytoryczna powinna umożliwić ekspertowi dokonanie jednoznacznej oceny kryteriów wyboru projektów dla działania 1.1

⁵⁶ Dz. U. z 2020 r., poz. 1896, ze zm.

⁵⁷ Np. kredytów mogą udzielać spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe na mocy ustawy z 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1643, ze zm.).

POPC; niewskazanie wszystkich niezbędnych informacji lub zbyt ogólne zaprezentowanie kosztów umożliwiających pełną ocenę merytoryczną może skutkować negatywną oceną przedłożonego wniosku o dofinansowanie. Dane z kosztorysu sieci były analizowane i oceniane w ramach oceny spełniania kryterium nr 6. W kryteriach oceny podano, że weryfikacji podlega, czy przedstawione we wniosku wydatki kwalifikowane zostały określone prawidłowo; nie mogą być uznane za kwalifikowalne wydatki, które zostały zaprezentowane we wniosku w sposób niewłaściwy, tj. uniemożliwiający identyfikację danego wydatku oraz dokonanie pełnej oceny wszystkich aspektów kwalifikowalności; należy unikać sformułowań dwuznacznych oraz nieprecyzyjnych⁵⁸.

W zakresie oceny spełnienia kryterium merytorycznego nr 6 w czterech projektach Fibee I⁵⁹ oraz siedmiu projektach Fibee IV⁶⁰, eksperci na etapie oceny I stopnia podali, że wydatki kwalifikowalne zostały przedstawione prawidłowo. W ocenach pozostałych kryteriów, w ramach których można było uwzględniać dane z kosztorysu (tj. w szczególności w ocenie spełniania kryterium nr 8 *Efektywność realizacji projektu - ocena techniczna i koszty* przez ekspertów UKE) także wykazano, że projekty spełniają wymagane kryteria.

Analiza 11 kosztorysów przedstawionych w załączniku nr 3 do 11 wniosków o dofinansowanie złożonych przez ww. spółki wykazała, że w ośmiu elementach kategorii budżetowych dotyczących kosztów materiałów⁶¹ (takich jak: kable światłowodowe, stelaże zapasu kabli, pigtaile i patchcords światłowodowe, mikrorury o odpowiednich średnicach, złączki, zaślepki, zasobniki kablowe, studnie kablowe, markery, taśmy ostrzegawcze, rury obiektowe, haki, zawiesia, odciagi, mufy światłowodowe, kable ethernetowe, kable elektryczne, listwy elektroinstalacyjne) wnioskodawcy podali łączne koszty kilku rodzajów materiałów (bez wyszczególnienia parametrów) w danej grupie przypadające na metr bieżący oszacowanej długości sieci, nie podając kalkulacji kosztów w oparciu o ceny jednostkowe tych materiałów, co uniemożliwiało jednoznaczną identyfikację wydatków na te materiały i ich weryfikację w oparciu o aktualne ceny rynkowe.

Dyrektor DWPS, z upoważnienia Dyrektora CPPC, wyjaśniła m.in., że w związku z tym, że żaden z ekspertów, dokonujących oceny wskazanych czterech projektów Fibee I oraz siedmiu Fibee IV, nie zgłaszał zastrzeżeń do sposobu przygotowania kosztorysu, CPPC nie kierowała do wnioskodawcy wniosku o uzupełnienie załącznika ani dodatkowe wyjaśnienia i nie widziała przesłanek do podważenia dokonanej oceny oraz konieczności wezwania ekspertów do jej ponownego przeprowadzenia. Eksperti poinformowali NIK m.in., że powszechną praktyką jest przyjmowanie kalkulacji kosztów w szacowaniu kosztów inwestycji telekomunikacyjnych w oparciu o metr bieżący budowanej sieci; koszt metra (np. kanalizacji czy kabla światłowodowego) jest dobrym znacznikiem służącym do weryfikacji kosztowej i porównania kosztów odnośnie budowanej sieci.

Nie kwestionując zasadności szacowania kosztów budowy sieci w oparciu o metr bieżący, NIK zauważa, że takie łączne przedstawienie kosztów wskazanych materiałów bez wskazania ich cen jednostkowych i parametrów uniemożliwiało jednoznaczną identyfikację wydatków na materiały i ich weryfikację w oparciu o aktualne ceny rynkowe, do czego obligowały zapisy dokumentacji konkursowej (np. niewykazanie cen jednostkowych i parametrów kabla światłowodowego uniemożliwiało zweryfikowanie kosztów zakupu tego kabla, gdyż cena m.in. jest uzależniona od technologii budowy

⁵⁸ Przykładowo: w przypadku środków trwałych należy określić, jakie konkretnie urządzenia będą przedmiotem zakupu. Należy unikać sformułowań dwuznacznych (np. serwer - oprogramowanie czy urządzenie?) oraz nieprecyzyjnych (np. kabel - bez określenia parametrów).

⁵⁹ Projekty na obszary dofinansowania: POPC.01.01.00-06-0032/18 — Puławski część A (84 802 225,40 zł); POPC.01.01.00-06-0033/18 — Puławski część B (46 142 990,35 zł); POPC.01.01.00-06-0041/18 — Chełmsko-Zamojski część A1; (94 874 189,05 zł); POPC.01.01.00-06-0043/18 — Lubelski część A (105 752 227,25 zł).

⁶⁰ Projekty na obszary dofinansowania: POPC.01.01.00-06-0054/18 — Bialski część A (65 643 023,95 zł); POPC.01.01.00-06-0058/18 — Bialski część B (48 903 361,10 zł); POPC.01.01.00-06-0064/18 — Chełmsko-Zamojski część A2 (27 686 600,35 zł); POPC.01.01.00-06-0067/18 — Chełmsko-Zamojski część B1 (50 123 605,80 zł); POPC.01.01.00-06-0069/18 — Chełmsko-Zamojski część B3 (22 165 498,45 zł); POPC.01.01.00-06-0071/18 — Lubelski część B1 (31 232 750,20 zł); POPC.01.01.00-14-0061/18 — Radomski część A (84 136 578,54 zł).

⁶¹ 1.2 Kanalizacja – materiały: Budowa mikrokanalizacji – materiał, Budowa przyłącza do granicy działki/budynku – materiał; 1.4 Kable światłowodowe: Budowa optycznej sieci dostępowej doziemnej – materiał, Budowa optycznej sieci dostępowej nadziemnej – materiał, Budowa optycznej sieci magistralnej/rozdzielczej doziemnej w istniejącej kanalizacji – materiał, Budowa optycznej sieci magistralnej/rozdzielczej nadziemnej w nowobudowanej kanalizacji – materiał, Budowa optycznej sieci magistralnej/rozdzielczej nadziemnej na istniejącej podbudowie słupowej – materiał; 1.6 Urządzenia pasywne: Instalacja wewnętrznybudynkowa – materiał.

oraz liczby wewnętrznych włókien światłowodowych). W przypadku dwóch innych wnioskodawców, którzy zostali rekomendowani do dofinansowania, zgodnie z wymaganiami załącznika nr 3 do studium wykonalności został przygotowany kosztorys HTK, zaś w kosztorysie Syrion także nie wykazano cen jednostkowych materiałów.

(akta kontroli, tom III str. 364-376; tom IV str. 111-326; tom V str. 119-215, 412-414, 524-585)

3. W ogłoszeniu o drugim konkursie, zamieszczonym na stronie internetowej Centrum w dniu 30 września 2016 r., niezgodnie z zapisami SZOOP POPC określono typy projektów podlegających dofinansowaniu. W ogłoszeniu podano, że wsparcie *może być udzielone na projekty realizowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej polegające na budowie sieci NGA zapewniających gwarantowaną przepustowość co najmniej 30 Mb/s do użytkownika końcowego*, podczas gdy w SZOOP POPC (wrzesień 2016 r.) w punkcie 10 określono m.in., że wsparcie mogło być udzielone na projekty realizowane na obszarach, na których nie istnieje i najprawdopodobniej nie powstanie na zasadach komercyjnych w ciągu trzech lat sieć NGA umożliwiająca świadczenie usług dostępu do Internetu o przepustowości co najmniej: — 100 Mb/s od i do użytkownika końcowego będącego podmiotem wchodzącym w skład systemu oświaty i wskazanego w dokumentacji konkursowej — 30 Mb/s do innych użytkowników końcowych. W dwóch kolejnych aktualizacjach ogłoszenia (w dniach 13 grudnia 2016 r. i 27 stycznia 2017 r.) nie wprowadzono zmian dostosowujących treść ogłoszenia do SZOOP POPC w tym zakresie.

Zgodnie z art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy o zasadach realizacji programów 2014-2020 ogłoszenie o konkursie powinno zawierać co najmniej określenie przedmiotu konkursu, w tym typów projektów podlegających dofinansowaniu. W dokumencie pn. *Szczegółowy opis osi priorytetowych Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020* (opracowanym przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego) w opisie osi priorytetowej I *Powszechny dostęp do internetu* typy projektów w działaniu 1.1. zostały określone w punkcie 10 opisu działania i poddziałań (pt. *Typy projektów*).

Dyrektor DWPS wyjaśniła m.in., że ze względu na rozbudowany opis SZOOP POPC w zakresie typu projektów w ogłoszeniu uwzględniono jedynie kluczową informację w zakresie tego, jakiego rodzaju projekty objęte są dofinansowaniem w ramach działania 1.1. POPC — w formie dotychczas stosowanej. Ogłoszenie o konkursie uwzględniało w treści odwołanie do dokumentacji programowej i konkursowej, w której potencjalni beneficjenci mogli zapoznać się ze szczegółowymi informacjami w zakresie uruchomionego konkursu.

(akta kontroli, tom I str. 54-58, 340-350)

Ocena cząstkowa

Centrum przy wyborze projektów spółek Fibee I i Fibee IV naruszyło zasady rzetelności, bezstronności i zapewnienia wnioskodawcom równego dostępu do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów, w wyniku czego zawarto z tymi spółkami umowy na udzielenie dofinansowania w łącznej kwocie 1 084,2 mln zł, tj. 66% kwoty dofinansowania przyznanego beneficjentom w wyniku I rundy trzeciego konkursu. Stwierdzono także przypadki nierzetelnie sprawowanego nadzoru nad KOP oraz niezgodne z zapisami SZOOP POPC określenie typów projektów podlegających dofinansowaniu w ogłoszeniu o drugim konkursie.

Obszar

2. Egzekwowanie umów z beneficjentami realizującymi projekty na terenie województwa lubelskiego

Opis stanu faktycznego

2.1. W przypadku skontrolowanych przez NIK 12 projektów, realizowanych na terenie województwa lubelskiego po zakończeniu I rundy trzeciego konkursu przez spółki Fibee I, Fibee IV oraz HTK, zabezpieczenie należytego wykonania zobowiązań wynikających z zawartych dwunastu umów o dofinansowanie zostało wniesione w postaci weksli in blanco wraz z deklaracjami wekslowymi.

— Umowa z HTK o dofinansowanie jednego projektu została podpisana w dniu 11 września 2018 r. Prezes Zarządu HTK wniósł zabezpieczenie 26 września 2018 r. na kwotę 47 857 826,25 zł. W dacie wniesienia zabezpieczenia kapitał zakładowy spółki wynosił 24 050 zł.

- Umowy o dofinansowanie z Fibee I czterech projektów podpisano odpowiednio w dniach 3 sierpnia 2018 r. i 11 września 2018 r. Prezes Zarządu Fibee I dla czterech projektów wniósł zabezpieczenie na łączną kwotę 331 571 632,05 zł w dniu 24 października 2018 r. Kapitał zakładowy spółki w dacie wniesienia zabezpieczenia wynosił 5 000 zł.
- Umowy o dofinansowanie z Fibee IV siedmiu projektów podpisano odpowiednio w dniach 3 sierpnia 2018 r., 24 sierpnia 2018 r. oraz 11 września 2018 r. W dniu 24 października 2018 r. Prezes Zarządu Fibee IV wniósł zabezpieczenie dla siedmiu projektów na łączną kwotę 329 891 418,39 zł. W dacie wniesienia zabezpieczenia kapitał zakładowy spółki wynosił 6 000 zł.

Zabezpieczenie ustanowione zostało na całą wartość dofinansowania projektów oraz przed wypłatą dofinansowania, tj. zgodnie z § 21 ust. 2 umów o dofinansowanie. Zgodnie z zapisami § 5 ust. 2 pkt 2 obowiązującego w tym czasie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie zaliczek w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich⁶² zabezpieczenie ustanawiane było w formie weksla in blanco, jeśli beneficjent był podmiotem świadczącym usługi publiczne lub usługi w ogólnym interesie gospodarczym, o których mowa w art. 93 i art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Zabezpieczenie w przypadku Fibee I zostało wniesione 68 i 29 dni, a Fibee IV — 68, 47 i 29 dni po wymaganym terminie 14 dni na złożenie takiego zabezpieczenia od dnia zawarcia umowy o dofinansowanie, a w przypadku Hrubieszowskiej Telewizji Kablowej — jeden dzień po terminie, co szerzej zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, tom VII str. 33-78)

2.2. CPPC ze spółką Fibee IV podpisało cztery aneksy do umów o dofinansowanie dla sześciu projektów i pięć w przypadku projektu na obszarze *Bialski część A* (nr POPC.01.01.00-06-0054/18). Aneksy dotyczyły: zmian rachunków bankowych do obsługi projektów; zmiany brzmienia załącznika nr 10 do umów o dofinansowanie, dotyczącego zakresu ochrony danych osobowych powierzonych do przetwarzania oraz załącznika nr 16 „Wzór oświadczenia o zapoznaniu się z obowiązkiem informacyjnym odbiorcy ostatecznego”; zmiany terminów kamieni milowych (pkt 21 wniosku o dofinansowanie, stanowiącego załącznik nr 3 do umowy o dofinansowanie) oraz zmiany rachunku bankowego do obsługi środków zaliczki. W przypadku projektu nr POPC.01.01.00-06-0054/18 dodatkowym aneksem był Aneks nr 1 z 24 października 2018 r., którym dokonano korekty okresu kwalifikowalności wydatków z „24.12.2024 r.” na „24.12.2021 r.” W dniu 25 maja 2021 r. dla projektów na obszarach *Bialski część A*, *Bialski część B*, *Chełmsko-Zamojski część A2*, *Chełmsko-Zamojski część B1*, *Chełmsko-Zamojski część B3* oraz w dniu 1 czerwca 2021 r. dla projektu na obszarze *Radomski część A* podpisano aneks nr 5, a dla projektu na obszarze *Lubelski część B1* – aneks nr 6, który wydłużał okres realizacji projektów do 16 września 2022 r.

CPPC z Fibee I podpisało pięć aneksów do umów o dofinansowanie, dotyczących kolejno: zmiany rachunku bankowego (aneks nr 1 w dniu 17 kwietnia 2019 r. dla wszystkich projektów); zmiany terminów kamieni milowych (aneks nr 2 w dniach: 3 lipca 2020 r. dla projektu *Puławski A*, 24 lipca 2020 r. dla projektu *Puławski B*, 27 sierpnia 2020 r. dla projektu *Chełmsko-Zamojski A1*, 15 września 2020 r. dla projektu *Lubelski A*); zmiany § 12 umowy dotyczącego ochrony danych osobowych — RODO (aneks nr 3 w dniach: 20 lipca 2020 r. dla projektu *Puławski A*, 24 lipca 2020 r. dla projektu *Puławski B*, 28 sierpnia 2020 r. dla projektu *Chełmsko-Zamojski A1*, 15 września 2020 r. dla projektu *Lubelski A*); zmiany rachunków bankowych (aneks nr 4 w dniach: 28 grudnia 2020 r. dla projektów *Puławski A*, *Chełmsko-Zamojski A1* i *Lubelski A* oraz 29 grudnia 2020 r. dla projektu *Puławski B*). W dniu 25 maja 2021 r. dla *Lubelski A* oraz 28 maja 2021 r. dla *Puławski A*, *Puławski B* i *Chełmsko-Zamojski A1* Fibee I zawarła aneks nr 5, który wydłużał okres realizacji projektów do 16 września 2022 r.⁶³

⁶² Dz. U. z 2017 r. poz. 2367.

⁶³ Spółka Fibee I i Fibee IV złożyły wnioski o wydłużenie okresu realizacji do 16 września 2022 r.

CPPC ze spółką HTK zawarło trzy aneksy. Aneks nr 1 z dnia 5 czerwca 2020 r. dotyczył zmiany technologii budowy sieci — z linii światłowodowej o podbudowie słupowej na linię światłowodową doziemną, zwiększony został wkład własny Spółki z 21 616 663,50 zł do 22 713 823 zł, wydatki ogólne projektu wzrosły z 69 474 489,75 zł do 70 571 649,75 zł. Wzrosły również wydatki niekwalifikowalne z 13 171 164,75 zł do 14 268 324,75 zł. Zmniejszeniu uległa długość sieci szerokopasmowej z 469 km do 448 km. Aneks nr 2 z 12 stycznia 2021 r. to zmiana § 12 umowy dotyczącego ochrony danych osobowych – RODO. W dniu 25 maja 2021 r. został zawarty aneks nr 3, który wydłużał okres realizacji do 28 kwietnia 2022 r.⁶⁴

W świetle § 4 ust. 14 regulaminu konkursu nr POPC.01.01.00-IP.01-00-004/17⁶⁵, który miał zastosowanie dla realizowanych projektów, okres realizacji projektu nie mógł być dłuższy niż 36 miesięcy od dnia „rozpoczęcia prac” w rozumieniu art. 2 pkt 23 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014⁶⁶, tj. od rozpoczęcia robót budowlanych związanych z inwestycją lub pierwszego prawnie wiążącego zobowiązania do zamówienia urządzeń lub innego zobowiązania, które sprawiło, że inwestycja stała się nieodwracalna, zależne od tego, co nastąpi najpierw. Rozpoczęcie prac w projektach realizowanych przez Fibee I i Fibee IV nastąpiło w dniu 18 czerwca 2019 r. (tj. odpowiednio po 9 miesiącach i 7 dniach, 9 miesiącach i 25 dniach oraz 10 miesiącach i 15 dniach od podpisania umów o dofinansowanie) i w dniu 28 stycznia 2019 r. w projekcie realizowanym przez HTK (tj. po 4 miesiącach i 17 dniach).

(akta kontroli, tom VII str. 86-117, aneks nr 3,5,6 – pliki elektroniczne z płyty CD str. 288-290, 292)

CPPC rozpatrywało wnioski i zatwierdzało zmiany harmonogramów rzeczowo-finansowych (dalej: HRF) w projektach realizowanych przez:

1) Fibee IV:

— W projekcie *Biański A* – sześciokrotnie w zakresie zmiany terminu rozliczenia zaliczki. Spółka 19 listopada 2019 r. otrzymała zaliczkę w kwocie 26 257 209,58 zł, pierwszy wniosek rozliczający zaliczkę zakładano złożyć w czerwcu 2019 r., a całość kwoty rozliczyć do 30 czerwca 2020 r. Pierwszej płatności z konta zaliczkowego dokonano w grudniu 2019 r. Na dzień 28 lutego 2021 r., we wnioskach o płatność z otrzymanej zaliczki przedstawiono do rozliczenia 5 330 435,08 zł. Wnioski o zmianę terminu rozliczenia zaliczki z 18 czerwca 2019 r.⁶⁷, 13 marca 2020 r., 16 czerwca 2020 r., 15 września 2020 r., 16 grudnia 2020 r., 17 marca 2021 r., zostały złożone bez wymaganego uzasadnienia, o którym mowa w § 5 ust. 31 umowy o dofinansowanie. W dniu 30 lipca 2019 r. CPPC dokonało akceptacji HRF (załącznika 4a — *Plan ponoszenia wydatków* oraz załącznika 4b — *Plan finansowania projektu*), kolejne zaakceptowane przez CPPC zmiany (z 26 czerwca 2020 r., 14 lipca 2020 r., 7 grudnia 2020 r.) dotyczyły akceptacji załącznika 4b HRF. Załącznik 4a HRF nie był zatwierdzany, ze względu na fakt, iż planowane wydatki w realizowanych zadaniach wykaczały poza terminy kamieni milowych. Aneksem nr 5 CPPC zaakceptowało wydłużenie okresu realizacji projektu do 16 września 2022 r., załącznik 4a i 4b HRF oraz termin rozliczenia zaliczki do 31 grudnia 2021 r.

— W projekcie *Biański B* – sześciokrotnie w zakresie zmiany terminu rozliczenia zaliczki. Spółka 19 listopada 2019 r. otrzymała zaliczkę w kwocie 14 332 406,75 zł, pierwszy wniosek rozliczający zaliczkę zakładano złożyć w czerwcu 2019 r., a całość kwoty rozliczyć do 30 czerwca 2020 r. Pierwszej płatności z konta zaliczkowego dokonano w listopadzie 2019 r. Na dzień 28 lutego 2021 r., we wnioskach o płatność z otrzymanej zaliczki przedstawiono do rozliczenia 8 101 983,08 zł. Wnioski o zmianę terminu rozliczenia zaliczki z 18 czerwca 2019 r.⁶⁸, 13 marca 2020 r., 16 czerwca 2020 r., 15 września 2020 r., 15 grudnia 2020 r., 17 marca 2021 r., zostały złożone bez wymaganego uzasadnienia, o którym mowa w § 5 ust. 31 umowy o dofinansowanie.

⁶⁴ HTK wniosek o wydłużenie o 90 dni złożyła 5 czerwca 2020 r., odnosząc się do pisma CPPC z dnia 29.04.2020 r., o sygnaturze CPPC-WR1-DPS.60.1.2.1.2018/KJu.

⁶⁵ Pierwszej rundy trzeciego konkursu w działaniu 1.1 POPC.

⁶⁶ Rozporządzenie Komisji Europejskiej (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, s. 1, ze zm.).

⁶⁷ Wniesiony 1 dzień po terminie.

⁶⁸ Wniesiony 1 dzień po terminie.

W dniu 18 lipca 2019 r. CPPC dokonało akceptacji HRF (załącznika 4a i 4b), kolejne zaakceptowane przez CPPC zmiany (z 17 czerwca 2020 r., 14 lipca 2020 r., 5 listopada 2020 r.) dotyczyły akceptacji załącznika 4b HRF. Załącznik 4a HRF nie był zatwierdzany, ze względu na fakt, iż planowane wydatki w realizowanych zadaniach wykaczały poza terminy kamieni milowych. Aneks nr 6 CPPC zaakceptowało wydłużenie okresu realizacji projektu do 16 września 2022 r., załącznik 4a i 4b HRF oraz termin rozliczenia zaliczki do 31 grudnia 2021 r.

— W projekcie *Chełmsko-Zamojski A2* – sześciokrotnie w zakresie zmiany terminu rozliczenia zaliczki. Spółka 19 listopada 2019 r. otrzymała zaliczkę w kwocie 11 073 640,00 zł, pierwszy wniosek rozliczający zaliczkę zakładano złożyć w czerwcu 2019 r., a całość kwoty rozliczyć do 30 czerwca 2020 r. Pierwszej płatności z konta zaliczkowego dokonano w maju 2020 r. Na dzień 28 lutego 2021 r., we wnioskach o płatność z otrzymanej zaliczki przedstawiono do rozliczenia 1 053 610,27 zł. Wnioski o zmianę terminu rozliczenia zaliczki (z 18 czerwca 2019 r.⁶⁹, 13 marca 2020 r., 16 czerwca 2020 r., 3 września 2020 r., 10 grudnia 2020 r., 17 marca 2021 r.), zostały złożone bez wymaganego uzasadnienia, o którym mowa w § 5 ust. 31 umowy o dofinansowanie. W dniu 12 sierpnia 2019 r. CPPC dokonało akceptacji HRF (załącznika 4a i 4b), kolejne zaakceptowane przez CPPC zmiany (z 26 czerwca 2020 r., 16 lutego 2021 r.⁷⁰) dotyczyły akceptacji załącznika 4b HRF. Załącznik 4a HRF nie był zatwierdzany ze względu na fakt, iż planowane wydatki w realizowanych zadaniach wykaczały poza terminy kamieni milowych. Aneks nr 5 CPPC zaakceptowało wydłużenie okresu realizacji projektu do 16 września 2022 r., załącznik 4a i 4b HRF oraz termin rozliczenia zaliczki do 31 grudnia 2021 r.

— W projekcie *Chełmsko-Zamojski B1* – sześciokrotnie w zakresie zmiany terminu rozliczenia zaliczki. Spółka 19 listopada 2019 r. otrzymała zaliczkę w kwocie 20 049 442,32 zł, pierwszy wniosek rozliczający zaliczkę zakładano złożyć w czerwcu 2019 r., a całość kwoty rozliczyć do 30 czerwca 2020 r. Pierwszej płatności z konta zaliczkowego dokonano w styczniu 2020 r. Na dzień 28 lutego 2021 r., we wnioskach o płatność z otrzymanej zaliczki przedstawiono do rozliczenia 1 083 489,82 zł. Wnioski o zmianę terminu rozliczenia zaliczki (z 18 czerwca 2019 r.⁷¹, 13 marca 2020 r., 16 czerwca 2020 r., 15 września 2020 r., 14 grudnia 2020 r., 15 marca 2021 r.) zostały złożone bez wymaganego uzasadnienia, o którym mowa w § 5 ust. 31 umowy o dofinansowanie. W dniu 9 lipca 2019 r. CPPC dokonało akceptacji HRF (załącznika 4a i 4b), kolejne zaakceptowane przez CPPC zmiany (z 27 kwietnia 2020 r., 27 sierpnia 2020 r. i 14 stycznia 2021 r.) dotyczyły akceptacji załącznika 4b HRF. Załącznik 4a HRF nie był zatwierdzany, ze względu na fakt, iż planowane wydatki w realizowanych zadaniach wykaczały poza terminy kamieni milowych. Aneks nr 5 CPPC zaakceptowało wydłużenie okresu realizacji projektu do 16 września 2022 r., załącznik 4a i 4b HRF oraz termin rozliczenia zaliczki do 31 grudnia 2021 r.

— W projekcie *Chełmsko-Zamojski B3* – sześciokrotnie w zakresie zmiany terminu rozliczenia zaliczki. Spółka 19 listopada 2019 r. otrzymała zaliczkę w kwocie 8 866 199,38 zł, pierwszy wniosek rozliczający zaliczkę zakładano złożyć w czerwcu 2019 r., a całość kwoty rozliczyć do 30 czerwca 2020 r. Pierwszej płatności z konta zaliczkowego dokonano w marcu 2020 r. Na dzień 28 lutego 2021 r., we wnioskach o płatność z otrzymanej zaliczki przedstawiono do rozliczenia 1 122 358,28 zł. Wnioski o zmianę terminu rozliczenia zaliczki (z 18 czerwca 2019 r.⁷², 13 marca 2020 r., 16 czerwca 2020 r., 15 września 2020 r., 16 grudnia 2020 r., 17 marca 2021 r.), zostały złożone bez wymaganego uzasadnienia, o którym mowa w § 5 ust. 31 umowy o dofinansowanie. W dniu 15 lipca 2019 r. CPPC dokonało akceptacji HRF (załącznika 4a i 4b), kolejne zaakceptowane przez CPPC zmiany (z 5 maja 2020 r., 27 sierpnia 2020 r. i 14 grudnia 2020 r.) dotyczyły akceptacji załącznika 4b HRF. Załącznik 4a HRF nie był zatwierdzany, ze względu na fakt, iż planowane wydatki w realizowanych zadaniach wykaczały poza terminy kamieni milowych. Aneks nr 5 CPPC zaakceptowało

⁶⁹ Wniesiony dzień po terminie.

⁷⁰ Dwie zmiany zostały zaakceptowane w tym dniu.

⁷¹ Wniesiony jeden dzień po terminie.

⁷² Wniesiony jeden dzień po terminie.

wydłużenie okresu realizacji projektu do 16 września 2022 r., załącznik 4a i 4b HRF oraz termin rozliczenia zaliczki do 31 grudnia 2021 r.

— W projekcie *Lubelski B1* – sześciokrotnie w zakresie zmiany terminu rozliczenia zaliczki. Spółka 19 listopada 2019 r. otrzymała zaliczkę w kwocie 12 493 100,08 zł, pierwszy wniosek rozliczający zaliczkę zakładano złożyć w czerwcu 2019 r., a całość kwoty rozliczyć do 30 czerwca 2020 r. Pierwszej płatności z konta zaliczkowego dokonano w listopadzie 2019 r. Na dzień 28 lutego 2021 r., we wnioskach o płatność z otrzymanej zaliczki przedstawiono do rozliczenia 1 616 823,28 zł. Wnioski o zmianę terminu rozliczenia zaliczki (z 18 czerwca 2019 r.⁷³, 13 marca 2020 r., 16 czerwca 2020 r., 15 września 2020 r., 16 grudnia 2020 r., 17 marca 2021 r.), zostały złożone bez wymaganego uzasadnienia, o którym mowa w § 5 ust. 31 umowy o dofinansowanie. W dniu 15 lipca 2019 r. CPPC dokonało akceptacji HRF (załącznika 4a i 4b), kolejne zaakceptowane przez CPPC zmiany (z 5 maja 2020 r., 2 września 2020 r.) dotyczyły akceptacji załącznika 4b HRF. Załącznik 4a HRF nie był zatwierdzany ze względu na fakt, iż planowane wydatki w realizowanych zadaniach wykaczały poza terminy kamieni milowych. Aneks nr 5 CPPC zaakceptowało wydłużenie okresu realizacji projektu do 16 września 2022 r., załącznik 4a i 4b HRF oraz termin rozliczenia zaliczki do 31 grudnia 2021 r.

— W projekcie *Radomski A* – sześciokrotnie w zakresie zmiany terminu rozliczenia zaliczki. Spółka 19 listopada 2019 r. otrzymała zaliczkę w kwocie 33 654 631,41 zł, pierwszy wniosek rozliczający zaliczkę zakładano złożyć w czerwcu 2019 r., a całość kwoty rozliczyć do 30 czerwca 2020 r. Pierwszej płatności z konta zaliczkowego dokonano w marcu 2020 r. Na dzień 28 lutego 2021 r., we wnioskach o płatność z otrzymanej zaliczki przedstawiono do rozliczenia 1 178 514,52 zł. Wnioski o zmianę terminu rozliczenia zaliczki (z 18 czerwca 2019 r.⁷⁴, 13 marca 2020 r., 16 czerwca 2020 r., 15 września 2020 r., 16 grudnia 2020 r., 17 marca 2021 r.), zostały złożone bez wymaganego uzasadnienia, o którym mowa w § 5 ust. 31 umowy o dofinansowanie. W dniu 9 lipca 2019 r. CPPC dokonało akceptacji HRF (załącznika 4a i 4b), kolejne zaakceptowane przez CPPC zmiany (z 16 czerwca 2020 r., 11 września 2020 r., 18 lutego 2021 r.) dotyczyły akceptacji załącznika 4b HRF. Załącznik 4a HRF nie był zatwierdzany ze względu na fakt, iż planowane wydatki w realizowanych zadaniach wykaczały poza terminy kamieni milowych. Aneks nr 5 CPPC zaakceptowało wydłużenie okresu realizacji projektu do 16 września 2022 r., załącznik 4a i 4b HRF oraz termin rozliczenia zaliczki do 31 grudnia 2021 r.

2) Fibee I:

— W projekcie *Puławski A* – siedmiokrotnie w zakresie zmiany terminu rozliczenia zaliczki. Spółka 19 listopada 2019 r. otrzymała zaliczkę w kwocie 42 300 890,90 zł, pierwszy wniosek rozliczający zaliczkę zakładano złożyć w czerwcu 2019 r., a całość kwoty rozliczyć do 30 czerwca 2020 r. Pierwszej płatności z konta zaliczkowego dokonano w styczniu 2020 r. Na dzień 28 lutego 2021 r., we wnioskach o płatność z otrzymanej zaliczki przedstawiono do rozliczenia 2 787 508,28 zł. Wnioski o zmianę terminu rozliczenia zaliczki (z 17 czerwca 2019 r., 17 marca 2020 r., 16 czerwca 2020 r., 15 września 2020 r., 30 września 2020 r., 16 grudnia 2020 r., 17 marca 2021 r.), zostały złożone bez wymaganego uzasadnienia, o którym mowa w § 5 ust. 31 umowy o dofinansowanie. W dniu 10 lipca 2019 r. CPPC dokonało akceptacji HRF (załącznika 4a i 4b), kolejne zaakceptowane przez CPPC zmiany (w dniach: 29 kwietnia 2020 r., 16 lipca 2020 r., 2 lutego 2021 r.) dotyczyły akceptacji załącznika 4b HRF. Załącznik 4a HRF nie był zatwierdzany ze względu na fakt, iż planowane wydatki w realizowanych zadaniach wykaczały poza terminy kamieni milowych. Aneks nr 5 CPPC zaakceptowało wydłużenie okresu realizacji projektu do 16 września 2022 r., załącznik 4a i 4b HRF oraz termin rozliczenia zaliczki do 31 grudnia 2021 r.

— W projekcie *Puławski B* – sześciokrotnie w zakresie zmiany terminu rozliczenia zaliczki. Spółka 19 listopada 2019 r. otrzymała zaliczkę w kwocie 18 457 196,14 zł, pierwszy wniosek rozliczający zaliczkę zakładano złożyć w czerwcu 2019 r., a całość kwoty rozliczyć do 30 czerwca 2020 r. Pierwszej płatności z konta zaliczkowego dokonano

⁷³ Wniesiony jeden dzień po terminie.

⁷⁴ Wniesiony jeden dzień po terminie.

w marcu 2020 r. Na dzień 28 lutego 2021 r., we wnioskach o płatność z otrzymanej zaliczki przedstawiono do rozliczenia 1 348 355,00 zł. Wnioski o zmianę terminu rozliczenia zaliczki (z 17 czerwca 2019 r., 17 marca 2020 r., 16 czerwca 2020 r., 15 września 2020 r., 15 grudnia 2020 r., 15 marca 2021 r.) zostały złożone bez wymaganego uzasadnienia, o którym mowa w § 5 ust. 31 umowy o dofinansowanie. W dniu 4 lipca 2019 r. CPPC dokonało akceptacji HRF (załącznika 4a i 4b), kolejne zaakceptowane przez CPPC zmiany (w dniach: 28 kwietnia 2020 r., 15 września 2020 r., 29 stycznia 2021 r.) dotyczyły akceptacji załącznika 4b HRF. Załącznik 4a HRF nie był zatwierdzany ze względu na fakt, iż planowane wydatki w realizowanych zadaniach wykaczały poza terminy kamieni milowych. Aneks nr 5 CPPC zaakceptowało wydłużenie okresu realizacji projektu do 16 września 2022 r., załącznik 4a i 4b HRF oraz termin rozliczenia zaliczki do 31 grudnia 2021 r.

— W projekcie *Chełmsko-Zamojski A1* – dziewięciokrotnie w zakresie zmiany terminu rozliczenia zaliczki. Spółka 19 listopada 2019 r. otrzymała zaliczkę w kwocie w 37 948 680,00 zł, pierwszy wniosek rozliczający zaliczkę zakładano złożyć w czerwcu 2019 r., a całość kwoty rozliczyć do 30 czerwca 2020 r. Pierwszej płatności z konta zaliczkowego dokonano w listopadzie 2019 r. Na dzień 28 lutego 2021 r., we wnioskach o płatność z otrzymanej zaliczki przedstawiono do rozliczenia 7 206 467,47 zł. Wnioski o zmianę terminu rozliczenia zaliczki (z 17 czerwca 2019 r., 13 marca 2020 r., 16 czerwca 2020 r., 15 września 2020 r., 30 września 2020 r., 14 grudnia 2020 r., 31 grudnia 2020 r., 17 lutego 2021 r., 17 marca 2021 r.) zostały złożone bez wymaganego uzasadnienia, o którym mowa w § 5 ust. 31 umowy o dofinansowanie. W dniu 10 lipca 2019 r. CPPC dokonało akceptacji HRF (załącznika 4a i 4b), kolejne zaakceptowane przez CPPC zmiany (w dniach: 29 kwietnia 2020 r., 16 lipca 2020 r.) dotyczyły akceptacji załącznika 4b HRF. Załącznik 4a HRF nie był zatwierdzany ze względu na fakt, iż planowane wydatki w realizowanych zadaniach wykaczały poza terminy kamieni milowych. Aneks nr 5 CPPC zaakceptowało wydłużenie okresu realizacji projektu do 16 września 2022 r., załącznik 4a i 4b HRF oraz termin rozliczenia zaliczki do 31 grudnia 2021 r.

— W projekcie *Lubelski A* – sześciokrotnie w zakresie zmiany terminu rozliczenia zaliczki. Spółka 19 listopada 2019 r. otrzymała zaliczkę w kwocie 42 300 890,90 zł, pierwszy wniosek rozliczający zaliczkę zakładano złożyć w czerwcu 2019 r., a całość kwoty rozliczyć do 30 czerwca 2020 r. Pierwszej płatności z konta zaliczkowego dokonano w listopadzie 2019 r. Na dzień 28 lutego 2021 r., we wnioskach o płatność z otrzymanej zaliczki przedstawiono do rozliczenia 6 783 353,01 zł. Wnioski o zmianę terminu rozliczenia zaliczki (z 17 czerwca 2019 r., 13 marca 2020 r., 16 czerwca 2020 r., 3 września 2020 r., 16 września 2020 r., 15 marca 2021 r.) zostały złożone bez wymaganego uzasadnienia, o którym mowa w § 5 ust. 31 umowy o dofinansowanie. W dniu 5 sierpnia 2019 r. CPPC dokonało akceptacji HRF (załącznika 4a i 4b), kolejne zaakceptowane przez CPPC zmiany (w dniach: 5 maja 2020 r., 27 października 2020 r. i 12 stycznia 2021 r.) dotyczyły akceptacji załącznika 4b HRF. Załącznik 4a HRF nie był zatwierdzany, ze względu na fakt, iż planowane wydatki w realizowanych zadaniach wykaczały poza terminy kamieni milowych. Aneks nr 5 CPPC zaakceptowało wydłużenie okresu realizacji projektu do 16 września 2022 r., załącznik 4a i 4b HRF oraz termin rozliczenia zaliczki do 31 grudnia 2021 r.

3) HTK:

— w projekcie *Chełmsko-Zamojski B2* – jedenastokrotnie w dniu 7 grudnia 2018 r., 27 marca 2019 r., 16 maja 2019 r., 6 czerwca 2019 r., 24 lipca 2019 r., 24 września 2019 r., 23 stycznia 2020 r., 23 kwietnia 2020 r., 8 lutego 2019 r. (wniosek o aneks m.in. w zakresie technologii wykonania robót), 12 sierpnia 2020 r., 16 października 2020 r. 29 stycznia 2021 r. sporządziła wniosek o aneks nr 3 (przesłany 3 lutego 2021 r.). CPPC zaakceptowało zmiany w dniu 7 marca 2019 r., 23 maja 2010 r., 25 czerwca 2019 r., 5 sierpnia 2019 r., 11 października 2019 r., 17 lutego 2020 r., 5 maja 2020 r., 10 czerwca 2020 r. (w zakresie aneksu nr 1), 11 września 2020 r., 28 stycznia 2021 r., 25 maja 2021 r. podpisany został aneks nr 3.

Analiza HRF wykazała, że CPPC zatwierdzało wnioski o zmianę HRF składane przez Spółki Fibee I i Fibee IV, w sytuacji gdy składane były po terminie i nie zawierały

uzasadnienia zmian, o którym mowa w § 5 ust. 31 umowy, co zostało – szerzej opisane w sekcji – *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W badanych projektach realizowanych przez Spółki Fibee I i Fibee IV udzielono zaliczek w maksymalnej wysokości (40% wartości dofinansowania) w IV kwartale 2018 r., w sytuacji, gdzie nie zostali wyłonieni wykonawcy robót⁷⁵, a pierwsze wydatki w HRF zaplanowano na czerwiec 2019 r. Zgodnie z § 5 ust. 5 umów o dofinansowanie kwota wnioskowanej zaliczki musi być uzasadniona planowanymi do faktycznego poniesienia wydatkami i zaangażowaniem rzeczowym realizacji projektu. Na dzień 28 lutego 2021 r. z otrzymanej łącznej kwoty zaliczek przez:

- Fibee IV, w wysokości 131 955 567,21 zł, wypłacono wykonawcom 39 992 924,41 zł, z czego: przedstawiono do rozliczenia we wnioskach o płatność (włącznie do 11 wniosku za okres 1.12.2020 r. – 28.02.2021 r.) kwotę 19 487 214,33 zł, co stanowiło 48,73% kwoty wydatkowanej z rachunków zaliczkowych prowadzonych dla siedmiu projektów. Nie rozliczono kwoty 20 505 710,08 zł z przekazanej wykonawcom robót, a do rozliczenia na dzień 28 lutego 2021 r. pozostała kwota 91 962 642,80 zł⁷⁶.
- Fibee I, w wysokości 132 627 657,20 zł, wypłacono wykonawcom 43 358 983,43 zł, z czego: przedstawiono do rozliczenia we wnioskach o płatność (włącznie do 11 wniosku za okres 1.12.2020 r. – 28.02.2021 r.) kwotę 18 125 683,76 zł, co stanowiło 32,69% kwoty wydatkowanej z rachunków zaliczkowych prowadzonych dla czterech projektów. Nie rozliczono kwoty 25 233 299,67 zł, z przekazanej wykonawcom robót, a do rozliczenia na dzień 28 lutego 2021 r. pozostała kwota 114 501 973,44 zł⁷⁷.

(akta kontroli, tom VII str. 118-151, wnioski o zmianę HRF – pliki elektroniczne z płyty CD str. 288-290)

Według § 4 ust. 16 regulaminu pierwszej rundy trzeciego konkursu oraz § 6 ust. 1 pkt 12 umów o dofinansowanie w projektach beneficjenci zobowiązani byli do podłączenia 80% jednostek oświatowych wskazanych dla wybranego w projekcie obszaru interwencji w ciągu 20 miesięcy od dnia podpisania umów o dofinansowanie, a pozostałych 20% jednostek oświatowych w terminie do 26 miesięcy od dnia podpisania tych umów.

- Fibee I zobowiązana była do podłączenia łącznie 634 jednostek oświatowych, w tym: 206 w projekcie *Puławski A*, 112 – *Puławski B*, po 158 w projektach *Chełmsko-Zamojski A1* i *Lubelski A*. W terminie 20 miesięcy od podpisania umowy o dofinansowanie⁷⁸ nie podłączono żadnej jednostki oświatowej, zaś w terminie 26 miesięcy⁷⁹ zgodnie z wymogami - 35 odpowiednio: 4, 1, 23 i 7. Zgodnie z aneksem nr 5, termin podłączenia jednostek oświatowych określono na dzień 31 grudnia 2020 r. 177 zostało zlikwidowanych lub posiadało Internet.
- Fibee IV zobowiązana była do podłączenia łącznie 479 jednostek oświatowych, z tego dla projektu *Biański A* – 115, *Biański B* – 99, *Chełmsko-Zamojski A2* – 48, *Chełmsko-Zamojski B1* – 64, *Chełmsko-Zamojski B3* – 31, *Lubelski B1* – 65, *Radomski A* – 57⁸⁰. W terminie 20 miesięcy od podpisania umowy o dofinansowanie⁸¹ nie podłączono żadnej jednostki oświatowej, zaś w terminie 26 miesięcy⁸² zgodnie z wymogami - 20, z tego dla projektu *Biański A* – 4, *Biański B* – 7, *Chełmsko-Zamojski A2* – 4, *Chełmsko-Zamojski B1* – 0, *Chełmsko-Zamojski B3* – 0, *Lubelski B1* – 3, *Radomski A* – 2. 139 zostało zlikwidowanych lub posiadało Internet.
- HTK w projekcie *Chełmsko-Zamojski B2* zobowiązana była do podłączenia 63⁸³ jednostek oświatowych, w terminie 20 miesięcy⁸⁴ - 51 (43 uwzględniając zgłoszenie HTK), a podłączyła - 27. W terminie 26 miesięcy podłączyła – 47 w sposób zgodny z umową o dofinansowanie, a 4 – alternatywnie. 2 jednostki zostało podłączone 22 grudnia 2020 r. 10 zostało zlikwidowanych lub posiadało Internet. W ciągu

⁷⁵ Umowy z wykonawcami robót podpisano 18 czerwca 2019 r.

⁷⁶ Z zaliczek otrzymanych na realizację projektów.

⁷⁷ Z zaliczek otrzymanych na realizację projektów.

⁷⁸ Powinno nastąpić najpóźniej do: 3 maja i 11 czerwca 2020 r.

⁷⁹ Do 3 października i 11 listopada 2020 r.

⁸⁰ Wskaźnik do zrealizowania na terenie województwa lubelskiego.

⁸¹ Powinno nastąpić najpóźniej do: 3 maja i 11 czerwca 2020 r.

⁸² Do 3 października, 24 października i 11 listopada 2020 r.

⁸³ HTK wystąpiła o zmianę wskaźnika. Zmiana do dnia 31 maja 2021 r. nie została wprowadzona.

⁸⁴ Do 11 maja 2020 r.

8 miesięcy od daty podpisania umów o dofinansowanie zostały zgłoszone do CPPC zmiany w zakresie liczby jednostek oświatowych planowanych do podłączenia.

Pismem z 27 stycznia 2020 r. CPPC dopuściło możliwość wdrożenia przez beneficjentów trzeciego konkursu, alternatywnych sposobów wykonania podłączenia placówek oświatowych w celu dotrzymania terminów określonych w umowach o dofinansowanie, co zostało szerzej opisane w sekcji – *Stwierdzone nieprawidłowości*. Centrum jako tymczasowe rozwiązanie alternatywne zaakceptowało możliwość wykonania podłączenia w technologii bezprzewodowej LTE bądź przewodowej innej od zaplanowanej docelowo, zastrzegając jednak, że zastosowanie alternatywnego sposobu podłączenia powinno każdorazowo umożliwiać uruchomienie usługi bezpieczeństwa w ramach projektu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej. Według CPPC zastosowanie alternatywnego rozwiązania dopuszczone zostało jako rozwiązanie tymczasowe, przyjęte na okres nie dłuższy niż jeden rok, a koszty poniesione w związku z jego wdrożeniem miały nie być traktowane jako wydatki kwalifikowalne projektu.

Liczba podłączonych jednostek oświatowych przez Fibee IV światłowodem w technologii FTTH oraz alternatywnie na dzień 1 czerwca 2021 r. wynosiła łącznie 340, z tego dla projektu *Bialski A* – 61, *Bialski B* – 86, *Chełmsko-Zamojski A2* – 32, *Chełmsko-Zamojski B1* – 48, *Chełmsko-Zamojski B3* – 23, *Lubelski B1* – 42, *Radomski A* – 48. Liczba jednostek podłączonych w sposób przewidziany w umowach o dofinansowanie na dzień 1 czerwca 2021 r. wynosiła łącznie 79, z tego dla projektu *Bialski A* – 10, *Bialski B* – 33, *Chełmsko-Zamojski A2* – 5, *Chełmsko-Zamojski B1* – 3, *Chełmsko-Zamojski B3* – 8, *Lubelski B1* – 13, *Radomski A* – 7.

W przypadku Fibee I było to 457 jednostek oświatowych, z czego w sposób zgodny z umową o dofinansowanie – 116 (dla *Puławski A* – 26, *Puławski B* – 25, *Chełmsko-Zamojski A1* – 40, *Lubelski A* – 25), a alternatywny – 341 (dla *Puławski A* – 118, *Puławski B* – 65, *Chełmsko-Zamojski A1* – 55, *Lubelski A* – 103).

HTK na dzień 1 czerwca 2021 podłączyła 53 jednostki oświatowe, z czego 49 w sposób zgodny z umową o dofinansowanie, a cztery - alternatywny.

(akta kontroli, tom III, str.229-230, tom VII str. 155-156, 256-257)

Według § 20 ust. 5 umów o dofinansowanie Beneficjenci mieli możliwość, w terminie 8 miesięcy od podpisania umów, zgłoszenia zmian w zakresie liczby jednostek oświatowych, które zostały wykazane w danym obszarze konkursowym. Wskazany okres 8 miesięcy od podpisania umów o dofinansowanie kończył się odpowiednio 3 kwietnia 2019 r. (w przypadku projektów *Puławski A*, *Puławski B*, *Lubelski A*, *Radomski A*, *Lubelski B1*, *Chełmsko-Zamojski B1*), 24 kwietnia 2019 r. (w przypadku projektów *Bialski A*, *Bialski B*, *Chełmsko-Zamojski B3*), 11 maja 2019 r. (w projektach *Chełmsko-Zamojski A1*, *Chełmsko-Zamojski A2*, *Chełmsko-Zamojski B2*).

Dla Spółki Fibee I liczba jednostek ujawnionych jako zlikwidowane lub posiadające światłowód wyniosła 177, w tym: 63 w projekcie *Chełmsko-Zamojski A1*, 62 w projekcie *Puławski A*, 30 w projekcie *Lubelski A* i 22 w *Puławski B*. Dla HTK liczba zlikwidowanych jednostek oraz posiadających światłowód wyniosła 10. W przypadku Fibee IV łącznie 139 (z tego dla projektu *Bialski A* – 54, *Bialski B* – 13, *Chełmsko-Zamojski A2* – 16, *Chełmsko-Zamojski B1* – 16, *Chełmsko-Zamojski B3* – 8, *Lubelski B1* – 23, *Radomski A* – 9).

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że CPPC zamierza rozpatrywać wnioski o zmianę w zakresie liczby jednostek oświatowych planowanych do podłączenia w sytuacji, gdy od podpisania umowy minął okres 8 miesięcy. Podała, że beneficjenci otrzymali informacje z propozycją procedury oszacowania ewentualnych oszczędności w powyższym zakresie. Każdorazowo w przypadku zaistnienia powyżej wskazanych okoliczności, beneficjent składa do Instytucji Pośredniczącej pisemny wniosek uzasadniający konieczność zmiany wraz z dokumentami uwiarygodniającymi zaistniałą okoliczność oraz skorygowanym wnioskiem o dofinansowanie, studium wykonalności i analizę finansową z propozycją: usunięcia z projektu wskazanych jednostek oświatowych, a w konsekwencji zmniejszenia zakresu rzeczowego i finansowego projektu; zmiany projektu, polegającej na ograniczeniu liczby jednostek oświatowych do podłączenia, z jednoczesnym zwiększeniem zasięgu punktów adresowych.

Dyrektor stwierdziła, że przekazana dokumentacja zostanie poddana analizie, celem weryfikacji poprawności wskazanej kwoty oszczędności. Po uzyskaniu pozytywnej opinii, w zależności od zadeklarowanego przez beneficjenta wyboru: kwota dofinansowania projektu pomniejszana będzie o kwotę wskazanych oszczędności wynikającą ze zmniejszenia wskaźnika dot. jednostek oświatowych lub potwierdzona kwota oszczędności zamieniana zostanie na zwiększenie wskaźnika dotyczącego podłączenia gospodarstw domowych według następującego wzoru: *potwierdzona kwota oszczędności / średni koszt na HP dla danego obszaru wyliczony w następujący sposób (maksymalne dofinansowanie dla danego obszaru/minimalne zobowiązanie pokryciowe dla danego obszaru)*.

(akta kontroli, tom VII str. 155-156, 256-257, 86-117)

W załącznikach do podpisanych ze spółkami Fibee aneksów nr 5 lub 6, m.in. w harmonogramach rzeczowo-finansowych i tabeli Zadania projektu i kamienie milowe w realizowanych 11 projektach datę osiągnięcia kamienia milowego dla zadania 1 - Podłączenie jednostek oświatowych do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s określono na 31 grudnia 2020 r., a wydatki zaplanowano na rok 2021 (odpowiednio dla: Lubelski A – 14 964,2 tys. zł z 19 080,3 tys. zł planowanych na zadanie, Puławski A – 16 796,2 tys. zł z 21 345 tys. zł, Puławski B – 8 884,6 tys. zł z 11 075,4 tys. zł, Chełmsko – Zamojski A1 – 15 532,9 tys. zł z 20 396 tys. zł, Bialski A – 16 738,1 tys. zł z 27 267,8 tys. zł, Bialski B – 9 893,4 tys. zł z 12 694,6 tys. zł, Chełmsko-Zamojski A2 – 6 236,4 tys. zł z 8 026,1 tys. zł, Chełmsko-Zamojski B1 – 7 852,3 tys. zł z 9 981,9 tys. zł, Chełmsko-Zamojski B3 – 2 508,9 tys. zł z 3 913,5 tys. zł, Lubelski B1 – 5 064,9 tys. zł z 7 684,2 tys. zł, Radomski A – 15 943,1 tys. zł z 20 706,6 tys. zł). Przy zadaniu nr 1 podłączenie jednostek oświatowych do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s oraz dla zadania nr 2 – zaprojektowanie sieci zapewniającej możliwość dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach dla gospodarstw domowych - datę rozpoczęcia wskazano jako 3 grudnia 2018 r. Ponadto w załącznikach wskazano, że odpowiednio 25% jednostek oświatowych zostało podłączonych do 29 maja 2020 r., 50% realizacji potwierdzonej w protokołach odbioru nastąpi do 8 czerwca 2020 r., 75% realizacji potwierdzonej w protokołach odbioru nastąpi do 28 czerwca 2020 r. Jednak faktycznie do 28 czerwca 2020 r. nie została podłączona żadna jednostka oświatowa.

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że zgodnie z zapisami dokumentacji konkursowej beneficjent miał obowiązek podłączenia jednostek oświatowych w terminach wynikających z Regulaminu konkursu, tj. 80% w terminie 20 miesięcy oraz pozostałych 20% w terminie 26 miesięcy od dnia podpisania umowy o dofinansowanie. Zobowiązanie to zostało odzwierciedlone w harmonogramie rzeczowo-finansowym, zgodnie z terminami wynikającymi z dokumentacji konkursowej. Aneks nr 5, daty kamieni milowych wskazane w harmonogramie zostały zaktualizowane zgodnie z ustawą o COVID-19. Jednocześnie beneficjent zrealizował w terminie zobowiązanie w zakresie podłączenia wszystkich możliwych do podłączenia JO w terminie wyznaczonym aneksem tj. do dnia 31.12.2020 r. Zadanie to zrealizowano częściowo z wykorzystaniem łącza alternatywnego, które umożliwiło beneficjentowi udokumentowanie osiągnięcia celu projektu w zakresie podłączenia jednostek oświatowych, jednak traktowane jest jako rozwiązanie tymczasowe, niekwalifikowalne – zgodnie z pismem z dnia 27 stycznia 2020 r. (znak: CPPC-WK-DPS.60.1.2.58.2018) przekazanym beneficjentom 3 konkursu. W roku 2021 beneficjent zaplanował sukcesywnie przepinanie jednostek z łącza tymczasowego na docelowe a wydatki z tym związane zostały uwzględnione w harmonogramie rzeczowo-finansowym, co jest również zgodne z ww. pismem do beneficjentów.

(akta kontroli, tom VII str. 282-287, aneks nr 3,5,6 – pliki elektroniczne z płyty CD str. 288-290)

2.3. CPPC do dnia 11 czerwca 2021 r. nie zatwierdziło wniosków o płatność dla Spółek Fibee I i Fibee IV rozliczających poniesione wydatki na budowę sieci⁸⁵. W przypadku zatwierdzonych wniosków o płatność dotyczących wydatków HTK nie stwierdzono ich

⁸⁵ W przypadku projektu Lubelski A zatwierdzono wydatki na projektowanie sieci.

poniesienia na budowę sieci na obszarach, na których istniały już sieci szerokopasmowe⁸⁶.

(akta kontroli, wnioski o płatność – pliki elektroniczne z płyty CD tom VII str. 288-290)
Analiza wniosków o płatność⁸⁷ złożonych przez trzech beneficjentów realizujących projekty na terenie województwa lubelskiego wykazała, że:

1) Fibee I złożyła po 11 wniosków dla każdego z czterech objętych badaniem projektów, z czego:

- w przypadku *Puławski A* dokonano zatwierdzenia dziewięciu wniosków o płatność, w tym ośmiu pełniących funkcję sprawozdawczą, dwa wnioski sprawozdawcze i rozliczające zaliczkę na kwotę ogółem 4 033 688,47 zł nie zostały zatwierdzone;
- w przypadku *Puławski B* dokonano zatwierdzenia dziewięciu wniosków o płatność, w tym ośmiu pełniących funkcję sprawozdawczą, dwa wnioski sprawozdawcze i rozliczające zaliczkę na kwotę ogółem 1 950 466,35 zł nie zostały zatwierdzone;
- w przypadku *Chełmsko-Zamojski A1* dokonano zatwierdzenia ośmiu wniosków o płatność, w tym siedmiu pełniących funkcję sprawozdawczą, trzy wnioski sprawozdawcze i rozliczające zaliczkę na kwotę ogółem 10 448 211,42 zł nie zostały zatwierdzone;
- w przypadku *Lubelski A* dokonano zatwierdzenia ośmiu wniosków o płatność, w tym siedmiu pełniących funkcję sprawozdawczą, jednego sprawozdawczego i rozliczającego zaliczkę na kwotę ogółem 1 279 849,94 zł (rozliczona kwota zaliczki - 884 449,18 zł), dwa wnioski sprawozdawcze i rozliczające zaliczkę na kwotę ogółem 8 563 233,97 zł nie zostały zatwierdzone;

2) Fibee IV złożyła po 11 wniosków dla każdego z siedmiu objętych badaniem projektów, z czego:

- w przypadku *Biański A* dokonano zatwierdzenia ośmiu wniosków o płatność, w tym siedmiu pełniących funkcję sprawozdawczą, dwa wnioski sprawozdawcze i rozliczające zaliczkę na kwotę ogółem 7 715 020,00 zł⁸⁸ nie zostały zatwierdzone;
- w przypadku *Biański B* dokonano zatwierdzenia ośmiu wniosków o płatność, w tym siedmiu pełniących funkcję sprawozdawczą, trzy wnioski sprawozdawcze i rozliczające zaliczkę na kwotę ogółem 11 760 708,72 zł nie zostały zatwierdzone;
- w przypadku *Chełmsko-Zamojski A2* dokonano zatwierdzenia dziewięciu wniosków o płatność, w tym ośmiu pełniących funkcję sprawozdawczą, dwa wnioski sprawozdawcze i rozliczające zaliczkę na kwotę ogółem 1 524 678,46 zł nie zostały zatwierdzone;
- w przypadku *Chełmsko-Zamojski B1* dokonano zatwierdzenia dziewięciu wniosków o płatność, w tym ośmiu pełniących funkcję sprawozdawczą, dwa wnioski sprawozdawcze i rozliczające zaliczkę na kwotę ogółem 1 567 873,50 zł nie zostały zatwierdzone;
- w przypadku *Chełmsko-Zamojski B3* dokonano zatwierdzenia ośmiu wniosków o płatność, w tym siedmiu pełniących funkcję sprawozdawczą, dwa wnioski sprawozdawcze i rozliczające zaliczkę na kwotę ogółem 1 629 880,38 zł oraz jeden sprawozdawczy nie zostały zatwierdzone;
- w przypadku *Lubelski B1* dokonano zatwierdzenia ośmiu wniosków o płatność, w tym siedmiu pełniących funkcję sprawozdawczą, trzy wnioski sprawozdawcze i rozliczające zaliczkę na kwotę ogółem 2 344 075,59 zł⁸⁹ nie zostały zatwierdzone;
- w przypadku *Radomski A* dokonano zatwierdzenia dziewięciu wniosków o płatność, w tym ośmiu pełniących funkcję sprawozdawczą, dwa wnioski sprawozdawcze i rozliczające zaliczkę na kwotę ogółem 2 131 098,00 zł nie zostały zatwierdzone;

3) HTK złożyła 16 wniosków o płatność w jednym objętym badaniem projekcie, z czego zatwierdzonych zostało 13, w tym cztery rozliczające zaliczkę (dwa o refundację) na kwotę

⁸⁶ Wg stanu na dzień 28 maja 2021 r.

⁸⁷ Wg stanu na dzień 28 maja 2021 r.

⁸⁸ W jedenastym wniosku o płatność (w trakcie poprawiania) kwota wydatków ogółem uległa zwiększeniu z 5 408 065,92 zł na 9 024 597,23 zł.

⁸⁹ W dziesiątym wniosku o płatność (w trakcie poprawiania) kwota wydatków ogółem uległa zwiększeniu z 659 337,81 zł na 786 950,31 zł.

ogółem 28 695 945,98 zł, z czego wydatki kwalifikowalne w kwocie 22 338 037,38 zł, dofinansowanie 18 987 331,79 zł. Jeden wniosek o zaliczkę został wycofany, w trakcie oceny są dwa (rozliczające zaliczkę, o refundację i sprawozdawcze) na kwotę ogółem 16 931 007,56 zł.

HTK dnia 6 maja 2020 r. wnioskowała o zaliczkę w kwocie 4 025 786,96 zł, wniosek został zatwierdzony w dniu 12 sierpnia 2019 r. Zaliczka wpłynęła na wyodrębnione konto projektu w dniu 19 sierpnia 2019 r., a jej rozliczenie zgodnie z obowiązującym HRF powinno nastąpić do 31 sierpnia 2019 r. W tym terminie Spółka była zobowiązana rozliczyć kwotę 23 777,93 zł z zaliczki wypłaconej w dniu 25 października 2018 r. HTK odpowiednio w dniu 24 września 2019 r. dokonała zwrotu zaliczki w wysokości 4 025 786,96 zł i 15 października 2019 r. w wysokości 23 777,93 zł. Ze względu na fakt nierozliczenia zaliczki w terminie wynikającym z HRF, CPPC naliczyło odsetki jak od zaległości podatkowych w kwocie łącznej 34 502,00 zł⁹⁰. Naliczona kwota odsetek została zapłacona przez Spółkę poprzez kompensację (pomniejszenie kwoty dofinansowania w ramach wniosku o płatność nr POPC.01.01.00-06-0002/18-008-05). CPPC we wniosku o płatność POPC.01.01.00-06-0002/18-003 za okres od 29 października 2018 r. do 29 marca 2019 r. za niekwalifikowalne uznała wydatki związane z nabyciem prawa do dysponowania nieruchomością w kwocie ogółem 820 000 zł, w kwocie 72 000 zł za najem, dzierżawę lub leasing pasywnej infrastruktury⁹¹ oraz 20 000 zł za dokumentację niezbędną do złożenia wniosku o dofinansowanie⁹² oraz we wniosku nr POPC.01.01.00-06-0002/18-008 za okres od 29 października 2018 r. do 28 lutego 2020 r. – w kwocie 19 104 zł za podłączenie jednostki oświatowej, która według danych z Urzędu Komunikacji Elektronicznej posiadała światłowód.

(akta kontroli, tom VII str. 182-220)

Fibee I i Fibee IV złożyły po 11 wniosków o płatność w 11 realizowanych projektach, które były zatwierdzane w terminie od 0⁹³ do 233 dni, co szerzej opisano w sekcji – *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Zgodnie z § 5 ust. 7 umów o dofinansowanie rozliczenie zaliczki polegało na wykazaniu przez beneficjenta wydatków kwalifikowalnych we wnioskach o płatność złożonych do Instytucji Pośredniczącej (CPPC) lub na zwrocie zaliczki, a zgodnie z § 5 ust. 10 ww. umów płatności ze środków zaliczki powinny być dokonywane wyłącznie na wydatki kwalifikowalne i w proporcji odpowiadającej udziałowi dofinansowania w wydatkach kwalifikowalnych zgodnie z § 2 ust. 4 (tj. nie więcej niż 85% kwoty całkowitych kwalifikowalnych wydatków projektu).

W świetle rozdziału 6.2 pkt 3 Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 z dnia 19 lipca 2017 r.⁹⁴ wydatkiem kwalifikowalnym jest wydatek spełniający m.in. następujące warunki: został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie; został wykazany we wniosku o płatność zgodnie z Wytucznymi w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej; dotyczy towarów dostarczonych lub usług wykonanych lub robót zrealizowanych, w tym zaliczek dla wykonawców. Zgodnie z rozdziałem 6.4 pkt 4 ww. Wytucznych za kwalifikowalne mogły być uznane zaliczki (na określony cel) wypłacone na rzecz wykonawcy, jeżeli zostały wypłacone zgodnie z postanowieniami umowy zawartej pomiędzy beneficjentem a wykonawcą⁹⁵. W przypisie do ww. punktu Wytucznych podano ponadto, że: *Jeśli element (roboty, usługi, dostawa) objęty zaliczką nie jest w ramach tego projektu kwalifikowalny lub nie zostanie faktycznie wykonany w okresie kwalifikowalności projektu, zaliczka przestaje być wydatkiem kwalifikowalnym*.

Analiza 100% wniosków o płatność złożonych przez Fibee I i Fibee IV wykazała, że ww. spółki nie rozliczały we wnioskach o płatność wydatków z faktur zaliczkowych,

⁹⁰ Pismo CPPC z dnia 5 grudnia 2019 r.

⁹¹ Umowa na dzierżawę, najem lub leasing infrastruktury pasywnej została zawarta z podmiotem powiązanym.

⁹² Nieprzeprowadzenie rozeznania rynku.

⁹³ W przypadku wniosków o zaliczkę i sprawozdawczych.

⁹⁴ Dalej: Wytuczne w sprawie kwalifikowalności.

⁹⁵ Umowy z wykonawcami robót przewidywały udzielenie zaliczek.

wystawionych przez wykonawców robót, poniesionych w ramach otrzymanych zaliczek⁹⁶ na realizację projektów. CPPC zatwierdzało takie wnioski, co szerzej opisano w sekcji – *Stwierdzone nieprawidłowości*.

HTK złożyła 16 wniosków o płatność, które były rozpatrzone w terminie od dwóch⁹⁷ do 118 dni, co szerzej zostało opisane w sekcji – *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, tom VII str. 86-117, 182-220, wnioski o płatność – pliki elektroniczne z płyty CD str. 288-290)

Zgodnie z oświadczeniem CPPC w trakcie weryfikacji wniosków o płatność poddawana analizie jest m.in. zgodność z założeniami projektu określonymi w dokumentacji aplikacyjnej, tj. czy zakres wykonanych prac jest zgodny z wnioskiem o dofinansowanie zaakceptowanym poprzez podpisanie umowy o dofinansowanie oraz odpowiedniego aneksu; czy poniesiony wydatek jest bezpośrednio związany z realizacją zakresu rzeczowego określonego w umowie o dofinansowanie, został faktycznie zrealizowany w znaczeniu kasowym, został poniesiony za roboty/ usługi/ dostawy faktycznie wykonane.

Efektywność realizacji projektu, ocena finansowa oraz koszty inwestycji podlegały ocenie merytorycznej dokonywanej przez ekspertów, zgodnie z przyjętymi kryteriami wyboru projektów. Ponadto w ramach oceny merytorycznej badano kryterium „Minimalizowanie wkładu publicznego” – kryterium punktowe oraz „Zwiększenie minimalnego pokrycia siecią” – kryterium punktowe. Wnioskodawca, który w wyniku przeprowadzonej oceny uzyskał najwyższą liczbę punktów, był rekomendowany do dofinansowania.

Dodatkowo pomimo przyjętych założeń dotyczących cen inwestycji beneficjent był zobowiązany do wyłonienia wykonawcy w drodze konkurencyjnego postępowania. Niejednokrotnie zdarzało się, że beneficjenci wyłonili wykonawcę oraz zawarli umowy, których kwoty przewyższały przyjęte założenia, co powodowało konieczność wniesienia większego wkładu własnego.

(akta kontroli, tom VII str. 86-110)

W siedmiu projektach realizowanych przez Fibee IV i czterech realizowanych przez Fibee I wypłacono zaliczki w maksymalnej wysokości (40% wartości dofinansowania). Na dzień 28 lutego 2021 r. z otrzymanej łącznej kwoty zaliczek w wysokości 131 955 567,21 zł Fibee IV wypłaciło wykonawcom 39 992 924,41 zł (30,3%), z czego: przedstawiło do rozliczenia we wnioskach o płatność (włącznie do 11 wniosku za okres od 1 grudnia 2020 r. do 28 lutego 2021 r.) kwotę 19 487 214,33 zł, co stanowiło 48,7% kwoty wydatkowanej z rachunków zaliczkowych prowadzonych dla siedmiu projektów i 14,77% z kwoty otrzymanych zaliczek; nie rozliczono kwoty 20 505 710,08 zł. Do rozliczenia otrzymanej zaliczki na dzień 28 lutego 2021 r. pozostała kwota 112 468 352,88 zł (85,2% z kwoty otrzymanych zaliczek).

Na dzień 28 lutego 2021 r. z otrzymanej łącznej kwoty zaliczek w wysokości 132 627 657,20 zł Fibee I wypłaciło wykonawcom 43 358 983,43 zł, z czego: przedstawiło do rozliczenia we wnioskach o płatność (włącznie do 11 wniosku za okres 1 grudnia 2020 r. do 28 lutego 2021 r.) kwotę 18 125 683,76 zł, co stanowiło 32,7% kwoty wydatkowanej z rachunków zaliczkowych prowadzonych dla czterech projektów i 13,7% z kwoty otrzymanych zaliczek; nie rozliczono kwoty 25 233 299,67 zł. Do rozliczenia na dzień 28 lutego 2021 r. pozostała kwota 114 501 973,44 zł (86,3% z kwoty otrzymanych zaliczek).

Łącznie dla 11 projektów realizowanych przez Spółki Fibee I i Fibee IV wypłacono zaliczki w kwocie 264 583 224,41 zł, z czego wydatkowano 83 351 907,84 (31,5%) i przedstawiono do rozliczenia 37 612 898,09 zł we wnioskach o płatność (14,2%). Do rozliczenia z kwoty otrzymanych zaliczek na realizację projektów pozostaje kwota 226 970 326,32 zł (85,8%).

CPPC zaakceptowało wnioski o wypłatę zaliczek złożone przez Spółki Fibee I i Fibee IV i 19 listopada 2018 r. wypłaciło zaliczki w najwyższej możliwej do uzyskania kwocie – 40% dofinansowania. Z obowiązujących HRF wynikało, że pierwsze wydatki w ramach realizowanych 11 projektów zaplanowano na czerwiec 2019 r. Wykonawca robót nie został wyłoniony.

⁹⁶ Wypłaconych przez CPPC w listopadzie 2018 r.

⁹⁷ W przypadku wniosków poprawkowych.

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że wypłata zaliczki w najwyższej możliwej wysokości wynikającej z zapisów umowy o dofinansowanie uzasadniona była praktyką stosowaną w dużych projektach inwestycyjnych, w których konieczne jest zapewnienie płynności finansowej projektu. Dodała, że wypłata jednej większej zaliczki, zamiast kilku o niższej wartości optymalizuje również pracę samej instytucji. Wskazała ponadto, że obowiązkiem CPPC jest realizacja celu certyfikacji środków do Komisji Europejskiej oraz wydatkowanie zaplanowanych w budżecie środków finansowych.

(akta kontroli, tom VII str. 86-117, 157-181)

2.4. Na dzień 28 lutego 2021 r. stan realizacji badanych projektów realizowanych przez Fibee I (4 projekty) i Fibee IV (7 projektów), wyrażony jako stosunek wysokości poniesionych wydatków brutto do wartości umów o dofinansowanie, wyniósł średnio odpowiednio 5,4% i 5,6%, w tym średni poziom realizacji wydatków kwalifikowalnych odpowiednio 5,5% i 5,6%⁹⁸. Poziom realizacji wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektu HTK wyniósł na dzień 31 stycznia 2021 r. 39,7%.

Na dzień 28 lutego 2021 r. dla projektów nie wykazano we wnioskach o płatność osiągnięcia wskaźników rezultatu bezpośredniego⁹⁹: „dodatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 100 Mb/s”, „dodatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s” i „dodatkowe jednostki publiczne podłączone do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s”.

Spółki Fibee I i Fibee IV zaplanowały wybudowanie łącznie 14 132,50 km sieci (7 200,30 km Fibee IV i 6 932,2 km Fibee I), a wybudowały, według stanu na 28 lutego 2021 r., 386,85 km (215,01 km Fibee IV i 171,84 km Fibee I), co stanowiło 2,7% zakładanej wartości. Zaplanowały wybudowanie 365 węzłów dostępowych (157 Fibee I, 208 Fibee IV), a wybudowały 136 węzłów (81 Fibee I, 55 Fibee IV), tj. 37,3%.

Dla poszczególnych projektów wykazane we wnioskach o płatność wskaźniki produktu na dzień 28 lutego 2021 r. w siedmiu projektach realizowanych przez Fibee IV i czterech Fibee I wyniosły odpowiednio (kolejno): *Biański A* – wybudowano 79,54 km długości sieci szerokopasmowej (tj. 7,11% z 1 119,4 km), utworzono dwa węzły dostępowe (tj. 4,88% z 41); *Biański B* – wybudowano 107,71 km sieci (tj. 10,55% z 1 020,9 km); utworzono 12 węzłów (tj. 44,44% z 27); *Chełmsko-Zamojski A2* – wybudowano 0,1 km sieci (tj. 0,02% z 492,9 km); nie utworzono żadnego węzła z 17 zaplanowanych; *Chełmsko-Zamojski B1* – nie wybudowano sieci z zaplanowanych 909,3 km; utworzono osiem węzłów (tj. 24,24% z 33); *Chełmsko-Zamojski B3* – wybudowano 15,62 km sieci (tj. 3,31% z 471,2 km); utworzono cztery węzły (tj. 33,33% z 12); *Lubelski B1* – wybudowano 12,02 km sieci (tj. 1,93% z 624,1 km); utworzono 16 węzłów (tj. 72,73% z 22); *Radomski A* – nie wybudowano sieci z zaplanowanych 2 562,5 km; utworzono 13 węzłów (tj. 23,2% z 56); *Puławski A* – nie wybudowano sieci z zaplanowanych 1 848,8 km; utworzono 23 węzły (tj. 47,92% z 48); *Puławski B* – nie wybudowano sieci z zaplanowanych 983,6 km; utworzono 15 węzłów (tj. 65,21% z 23); *Lubelski A* – wybudowano 74,48 km sieci (tj. 3,44% z 2 162,50 km); utworzono 21 węzłów (tj. 44,68% z 47); *Chełmsko-Zamojski A1* – wybudowano 97,36 km sieci (tj. 5,02% z 1 937,30 km); utworzono 22 węzły (tj. 56,41% z 39).

HTK na dzień 31 stycznia 2021 r. w jednym projekcie wybudowała 177 km sieci z zakładanych 448 km (39,5%), utworzyła 22 węzłów dostępowych z 50 planowanych (44%) i utworzyła jeden węzeł szkieletowy (100%). Wykazała podłączenie do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s 53 z zakładanych 63 jednostek oświatowych. Nie wykazała objęcia szerokopasmowym dostępem do sieci gospodarstw domowych.

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że CPPC¹⁰⁰ nie widzi zagrożenia terminowego zakończenia realizacji projektów przez Fibee I i Fibee IV, wynikającego z obecnie obowiązujących umów o dofinansowanie (tj. do września 2022 r.). Wskazała, że CPPC pozostaje w stałym

⁹⁸ Dla Fibee I: *Chełmsko-Zamojski A1* – 7,54% i 7,60%; *Lubelski A* – 6,37% i 6,41%; *Puławski A* – 3,26% i 3,29%; *Puławski B* – 2,90% i 2,92%. Dla Fibee IV: *Biański A* – 8,12%, *Biański B* – 16,57%, *Chełmsko-Zamojski A2* – 3,81%, *Chełmsko-Zamojski B1* – 2,16%, *Chełmsko-Zamojski B3* – 5,06%, *Lubelski B1* – 5,18%, *Radomski A* – 1,40%.

⁹⁹ We wnioskach o płatność za okres od 1 grudnia 2020 r. do 28 lutego 2021 r. wskaźniki te określono na poziomie „0”.

¹⁰⁰ Na dzień 16 czerwca 2021 r.

kontakcie z zarządem Spółek w ramach prowadzonych cyklicznych spotkań. Dodała, że w sześciu projektach spośród wszystkich realizowanych zlecono również kontrolę na miejscu realizacji, która jest planowana do przeprowadzenia w III kwartale 2021 r. przez UKE.

(akta kontroli, tom VII str. 157-181, 256-257, 272-281)

2.5. W okresie objętym kontrolą do Centrum wpłynęło pięć wniosków o płatności końcowe (dalej: wopk) beneficjentów pierwszego konkursu realizujących projekty na terenie województwa lubelskiego¹⁰¹. Po przeprowadzeniu kontroli projektów oraz poświadczeniu faktycznego i prawidłowego poniesienia wydatków oraz ich kwalifikowalności, CPPC dokonało ich zatwierdzenia.

Na podstawie zatwierdzonych wopk CPPC dokonało wypłat refundacji zgodnie z umowami o dofinansowanie, tj. w terminie nieprzekraczającym 21 dni (licząc od dnia zatwierdzenia wopk), z wyjątkiem jednego przypadku, w którym wypłata nastąpiła 27 dni od daty zatwierdzenia wopk¹⁰².

Dyrektor Departamentu Finansowego wyjaśnił, że w okresie realizacji ww. płatności CPPC dokonywało wypłaty dla grantobiorców w ramach projektu pozakonkursowego przyznanego CPPC do realizacji decyzją z dnia 31 marca 2020 r. Realizacja tego projektu była zadaniem priorytetowym ze względu na jego cel, którym było wsparcie funkcjonowania systemu oświaty w związku z pandemią COVID-19. Opóźnienie w wypłacie płatności końcowej wynikało z obciążenia pracą oraz realizowania w pierwszej kolejności wypłat dla jednostek samorządu terytorialnego na zakup sprzętu do nauki zdalnej.

(akta kontroli, tom VI str. 450-573, 594-595)

CPPC samodzielnie przeprowadziło dwie kontrole na miejscu realizacji projektów, których celem było m.in. potwierdzenie realizowania projektów zgodnie z umowami o dofinansowanie oraz potwierdzenie prawdziwości i prawidłowości wydatków poniesionych w ramach danego projektu¹⁰³. W pierwszej z nich nie stwierdzono nieprawidłowości, w drugiej stwierdzono opóźnienia w realizacji harmonogramu wyznaczającego kamienie milowe, w związku z czym zobowiązano beneficjenta do przedłożenia planu naprawczego. W pozostałych przypadkach CPPC zlecało przeprowadzenie kontroli UKE na podstawie Porozumienia w sprawie zadań UKE (w przypadku województwa podkarpackiego zlecono także kontrole podmiotowi zewnętrznemu¹⁰⁴).

(akta kontroli, tom I str. 139-149, tom VI str. 445-449)

CPPC typowało podmioty do kontroli na podstawie analizy ryzyka dokonywanej zgodnie z metodyką określoną w rocznych planach kontroli. CPPC po otrzymaniu informacji o możliwych nieprawidłowościach w realizacji projektów, przeprowadzało ponadto czynności wyjaśniające, a w uzasadnionych przypadkach zlecało UKE przeprowadzenie kontroli doraźnych. Informacje pokontrolne oraz protokoły oględzin sporządzone przez UKE były analizowane przez pracowników Wydziału Kontroli oraz opiekuna merytorycznego projektu. Ewentualne uwagi do dokumentów były przekazywane do UKE przez pracowników Wydziału Kontroli.

(akta kontroli, tom VI str. 153-343, 449, 596-647, 650)

Po rozpoczęciu realizacji projektów I rundy trzeciego konkursu UKE trzykrotnie przekazało CPPC dane dotyczące punktów adresowych na terenie województwa lubelskiego, w przypadku których przedsiębiorcy telekomunikacyjni zgłosili wybudowanie sieci szerokopasmowej na obszarach konkursowych po ich wyznaczeniu do konkursu (23 października 2018 r., 15 marca 2019 r., 4 października 2020 r.). W piśmie z dnia

¹⁰¹ Wnioski o płatność końcową złożyli: Zakład Budownictwa Liniowego Telbial Sp. z o.o. (POPC.01.01.00-06-052/16), P.P.H.U Koper Jan (POPC.01.01.00-06-081/16 oraz POPC.01.01.00-06-087/16), INET GROUP WEST sp. z o.o. (POPC.01.01.00-06-267/16) oraz Firma Handlowo-Usługowa WAVE-NET Piskor Daniel (POPC.01.01.00-06-304/16).

¹⁰² Wniosek o płatność końcową nr POPC.01.01.00-06-0087/16-017-02 złożony przez P.P.H.U. Koper Jan zatwierdzono 15 kwietnia 2020 r., refundację wypłacono natomiast 12 maja 2020 r.

¹⁰³ Dotyczyło to prowadzonej od 25 do 29 września 2017 r. kontroli projektu nr POPC.01.01.00-06-0304/16 oraz od 13 sierpnia do 18 września 2020 r. projektu nr POPC.01.01.00-06-0069/18.

¹⁰⁴ Konsorcjum Centrum Rozwoju Administracji Sp. z o.o. oraz IDIPSUM Sp. z o.o. na podstawie umowy nr ZP/3/2018 z dnia 9 października 2018 r.

4 października 2020 r. (DK.WOP.081.7.2020.1) Zastępca Prezesa UKE, przekazując Dyrektorowi CPPC analizę „zaczernienia” punktów adresowych wyznaczonych w ramach POPC w drugim, trzecim i czwartym konkursie, podał, że przekazanie powyższych informacji miało na celu postępowanie zgodnie z Komunikatem Komisji Europejskiej — Wytyczne UE w sprawie stosowania reguł pomocy państwa w odniesieniu do szybkiej budowy/rozbudowy sieci szerokopasmowych¹⁰⁵, gdzie w przypisie dolnym nr 85 zamieszczono informację „Jeżeli na obszarze docelowym znaczna część obywateli i użytkowników biznesowych już ma dostęp do odpowiednich usług, należy zadbać o to, by interwencja publiczna nie doprowadziła do nadmiernej rozbudowy istniejącej infrastruktury. W takim przypadku interwencja publiczna może być ograniczona jedynie do środków mających na celu „wypełnianie luk”. Stwierdził także, że zgodnie z dokumentacją konkursową, beneficjenci poszczególnych konkursów mają możliwość zamiany do 15% punktów adresowych zadeklarowanych w ramach realizacji projektu, na inne wskazane na tym samym obszarze i poprosił o analizę przekazanego materiału oraz o przekazanie go beneficjentom w poszczególnych obszarach.

Powyższych danych CPPC nie przekazało jednak beneficjentom realizującym projekty. Dyrektor DWPS wyjaśniła, że kwalifikowalność obszaru wsparcia odbywa się na etapie przygotowania konkursu, ewentualna korekta punktów adresowych może być dokonywana przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, zgodnie z zapisami dokumentacji konkursowej. Po zawarciu umowy o dofinansowanie obie strony — beneficjenta i CPPC — wiąże stosunek prawny w zakresie zobowiązań z niej wynikających. CPPC nie jest uprawnione do jednostronnej zmiany warunków realizacji umowy, a w szczególności w sposób niekorzystny dla beneficjenta.

UKE w ramach prowadzonych kontroli nie badało możliwości zdublowania przez beneficjentów sieci szerokopasmowych wybudowanych przez przedsiębiorców, w szczególności wybudowanych z dofinansowaniem środków UE w ramach projektów perspektywy finansowej UE 2007-2013¹⁰⁶, co wynikało z nieokreślenia takich zadań w Porozumieniu w sprawie zadań UKE. Na terenie województwa lubelskiego CPPC nie zleciło także UKE przeprowadzenia kontroli doraźnych w tym zakresie.

Z informacji uzyskanych przez NIK od czterech przedsiębiorców telekomunikacyjnych wynika, że w ramach czterech projektów spółki Fibee I¹⁰⁷ i Fibee IV¹⁰⁸ wybudowały w niektórych lokalizacjach województwa lubelskiego sieci szerokopasmowe, które zdublowały w niektórych punktach adresowych sieci tych przedsiębiorców zrealizowane (w 2015 r.) w ramach projektów perspektywy finansowej UE 2007-2013¹⁰⁹. Stwierdzono, że jeden projekt spółki Fibee I i jeden projekt spółki Fibee IV zostały skontrolowane przez UKE (nie badano i nie wykazano dublowania sieci), a dane o części punktów adresowych wykazanych przez przedsiębiorców jako zdublowane zostały przekazane przez UKE do CPPC we wskazanych powyżej pismach jako zgłoszone przez przedsiębiorców po zakończeniu I rundy trzeciego konkursu („wyczernione”).

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że działania w celu weryfikacji ewentualnego dublowania sieci podejmowano na etapie naboru oraz przed podpisaniem umów o dofinansowanie; ewentualna korekta listy punktów adresowych odbywała się przed ogłoszeniem konkursu.

CPPC w trakcie trwającej procedury podpisania umów w ramach I rundy trzeciego konkursu otrzymało informację o podejrzeniu wystąpienia kolizji w odniesieniu do dwóch projektów realizowanych na terenie województwa lubelskiego przez spółkę Fibee I (obszar Chełmsko-Zamojski część A1) i Fibee IV (obszar Chełmsko-Zamojski część A2). Na etapie podpisywania umów o dofinansowanie, w związku z zawartą w umowie możliwością zamiany 15% punktów adresowych, CPPC poinformowało beneficjentów o konieczności przeanalizowania możliwości wymiany punktów adresowych na inne, wskazane w dokumentacji konkursowej, niezwłocznie po podpisaniu umowy.

¹⁰⁵ Dz. Urz. U.E C 25 z 26.01.2013 r. s.1.

¹⁰⁶ Program Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 (działanie II.1) oraz Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (działanie 8.4).

¹⁰⁷ W ramach projektów o numerach: POPC.01.01.00-06-0032/18 (Puławski część A); POPC.01.01.00-06-0041/18 (Chełmsko zamojski część A1); POPC.01.01.00-06-0043/18 (Lubelski część A).

¹⁰⁸ W ramach projektu POPC.01.01.00-06-0054/18 (Bialski część A).

¹⁰⁹ Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 (działanie II.1) oraz Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (działanie 8.4).

Jednocześnie wskazano, że pozostawienie zakwestionowanych punktów adresowych w projekcie, będących w zasięgu sieci należącej do innego przedsiębiorcy, spowoduje, że wydatki inwestycyjne, związane z objęciem zasięgiem tych punktów, zostaną uznane za niekwalifikowalne.

(akta kontroli, tom I str. 139-209, 371-376; tom III str. 542-549; tom IV str. 327-593; tom V str. 588-655; tom VII str. 86-110)

W latach 2017-2020 CPPC przeprowadziło łącznie 23 kontrole ex-post postępowań dotyczących wyboru przez beneficjentów wykonawców prac projektowych, robót budowlanych, dostaw i uruchomienia urządzeń aktywnych oraz świadczeń dodatkowych, a także podpisanych umów z wykonawcami wraz z aneksami. W przypadku 21 kontroli nie stwierdzono naruszeń, które skutkowałyby pomniejszeniem wydatków kwalifikowalnych. W dwóch kontrolach przeprowadzonych u jednego beneficjenta pierwszego konkursu, stwierdzono nieprawidłowe przyjęcie terminu składania ofert, ustalenie warunków udziału i dokonanie opisu sposobu oceny spełniania warunków udziału, co skutkowało naliczeniem korekty finansowej. Ponadto stwierdzono, że w aneksie do umowy z wykonawcą beneficjent dokonał nieprawidłowej modyfikacji umowy, polegającej na zmianie terminu zakończenia robót z 31 marca 2018 r. na 30 września 2018 r., co skutkowało pomniejszeniem wydatków kwalifikowalnych.

(akta kontroli, tom VI str. 574-588)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Centrum niezgodnie z § 20 ust. 9 umów o dofinansowanie nie ustosunkowało się do wnioskowanych przez spółki Fibee I i Fibee IV oraz HTK zmian w projektach w okresie nie dłuższym niż 21 dni licząc od daty wpływu wniosku o zmianę.

Stosownie do umowy o dofinansowanie, po złożeniu przez beneficjenta pisma informującego o zmianach w projekcie, IP miała obowiązek ustosunkowania się do wnioskowanych zmian w okresie nie dłuższym niż 21 dni licząc od daty wpływu wniosku o zmianę. Jeżeli zajęcie stanowiska przez IP wymagało konsultacji z podmiotami lub ekspertami zewnętrznymi, bieg tego terminu był wstrzymywany na okres uzyskania niezbędnych opinii. W świetle § 20 ust. 4 pkt 2 umowy, zmiany polegające na zmianie okresu realizacji projektu wymagały akceptacji Instytucji Pośredniczącej i były wprowadzane aneksem do umowy.

Spółki Fibee I i Fibee IV złożyły 20 listopada 2020 r. wnioski o wprowadzenie zmian w umowach o dofinansowanie 11 kontrolowanych przez NIK projektów, polegające na: zmianie okresu realizacji projektów (przedłużenie do 16 września 2022 r.); przedłużeniu okresu kwalifikowalności wydatków do upływu 36 miesięcy od zawarcia umowy z generalnym wykonawcą i o dalsze 90 dni, powołując się na art. 13 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19¹¹⁰; zmianach w harmonogramach rzeczowo-finansowych projektów. Spółka złożyła w dniu 8 lutego 2019 r. wniosek o aneks do umowy m.in. w zakresie technologii wykonania robót.

Aneksy do umów o dofinansowanie ze spółką Fibee I i Fibee IV, stanowiące potwierdzenie pozytywnego rozpatrzenia ww. wniosków, zostały podpisane 25 i 28 maja oraz 1 czerwca 2021 r., tj. po upływie odpowiednio 114 dni (HTK), 70 dni (Radomski A, Puławski B), 67 dni (Chełmsko-Zamojski A1), 66 dni (Puławski B), 64 dni (Lubelski A, Chełmsko-Zamojski B1), 63 dni (Bialski A, Bialski B, Chełmsko-Zamojski B3, Lubelski B1) i 62 dni (Chełmsko-Zamojski A2) od uzyskania niezbędnej opinii UKE.

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że proces rozpatrywania zawnioskowanych zmian wydłużył się z powodu spiętrzenia zadań w jednostce, które nastąpiło w IV kwartale 2020 r. Posiadając ograniczoną ilość kadry, należało priorytetyzować pilne czynności, mające bezpośredni wpływ na realizację zadań związanych z prawidłową realizacją POPC. Dodała, że zmiany zawnioskowane przez spółki nie stanowiły zagrożenia dla realizacji projektów i zgoda

¹¹⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 986, dalej: *ustawa o szczególnych rozwiązaniach w związku z COVID-19*. Przepis ten został uchylony z dniem 23 grudnia 2020 r. W dniu 3 września 2020 r. spółki Fibee I i Fibee IV złożyły dla 11 skontrolowanych przez NIK projektów w pismach z dnia 27 sierpnia 2020 r., na podstawie art. 13 ust. 1 ww. ustawy, wnioski o akceptację przez Centrum zmiany terminów ich realizacji, polegających na wydłużeniu tych terminów o 90 dni. Na podstawie ww. przepisu terminy zakończenia realizacji projektów z mocy samej ustawy uległy przedłużeniu o 90 dni, bez konieczności sporządzania aneksu do umowy.

Centrum na takie modyfikacje jest wydawana niemalże obligatoryjnie, po spełnieniu przez beneficjenta właściwych warunków.

(akta kontroli, tom III str. 292-293; tom V str. 3-110, tom VII str. 86-110, opinie ekspertów aneksy 2021 – pliki elektroniczne z płyty CD str. 288-290)

2. Centrum zaakceptowało, jako tymczasowe rozwiązanie alternatywne, możliwość wykonania podłączenia jednostek oświatowych, w wymaganych terminach 20 miesięcy od podpisania umów, w technologii bezprzewodowej LTE bądź przewodowej — innej od zaplanowanej docelowo, pomimo że beneficjenci nie poinformowali CPPC o fakcie wystąpienia siły wyższej, nie udowodnili siły wyższej oraz nie wskazali wpływu, jaki zdarzenie miało na przebieg realizacji projektu, co zgodnie z § 22 ust. 5 i 6 umowy o dofinansowanie, było warunkiem zwolnienia beneficjenta z odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązków wynikających z umowy spowodowane siłą wyższą.

W § 4 ust. 16 regulaminu pierwszej rundy trzeciego konkursu określono, że 80% jednostek oświatowych, wskazanych dla wybranego w projekcie obszaru interwencji, należało podłączyć w ciągu 20 miesięcy od dnia podpisania umowy o dofinansowanie, a pozostałe 20% jednostek oświatowych w terminie do 26 miesięcy od dnia podpisania umowy. Zobowiązanie takie złożyły spółki Fibee I, Fibee IV i HTK w § 6 ust. 1 pkt 12 umowy o dofinansowanie, a we wnioskach o dofinansowanie założyły, zgodnie z załącznikiem nr 10 do regulaminu pt. *Wymagania dla podłączenia Jednostek oświatowych do drugiego i trzeciego konkursu w ramach działania 1.1 POPC*, budowę sieci w technologii FTTH¹¹¹, tj. za pośrednictwem łącza światłowodowego. Liczba przewidzianych do podłączenia szkół wynikała z zobowiązania beneficjenta określonego we wniosku o dofinansowanie i stanowiła wskaźnik rezultatu bezpośredniego do osiągnięcia w projekcie pn. „Dodatkowe jednostki publiczne podłączone do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s”.

Zgodnie z § 22 ust. 5 umowy o dofinansowanie, w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem przez beneficjenta obowiązków wynikających z umowy w zakresie, w jakim takie niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest wynikiem działania siły wyższej, beneficjent jest zobowiązany do niezwłocznego poinformowania Instytucji Pośredniczącej o fakcie wystąpienia siły wyższej, udowodnienia siły wyższej oraz wskazania wpływu, jaki zdarzenie miało na przebieg realizacji projektu. W świetle postanowień § 22 ust. 6 umowy beneficjent nie będzie odpowiedzialny wobec Instytucji Pośredniczącej lub uznany za naruszającego postanowienia umowy w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem obowiązków wynikających z umowy w zakresie, w jakim takie niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest wynikiem siły wyższej. W świetle postanowień § 9 ust. 8 i ust. 10 umowy, IP miała prawo do nałożenia korekty finansowej z tytułu niezrealizowania wskaźników produktu i rezultatu bezpośredniego, a w przypadku nałożenia korekty beneficjent zobowiązany był do zwrotu środków wraz z odsetkami liczonymi jak od zaległości podatkowych od dnia przekazania środków, na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹¹².

W dniu 27 stycznia 2020 r., tj. przed pandemią COVID-19 (przed końcem założonego w umowach okresu 20 miesięcy), Dyrektor Centrum skierował do beneficjentów I rundy trzeciego konkursu pismo, w którym m.in. dopuścił możliwość wdrożenia przez beneficjentów alternatywnych sposobów wykonania podłączenia placówek oświatowych w celu dotrzymania terminów umowy o dofinansowanie — jak podano „uwzględniając możliwość wystąpienia trudności w terminowym wywiązaniu się z zadania z przyczyn niezależnych po stronie beneficjenta”¹¹³. CPPC zaakceptowało jako tymczasowe

¹¹¹ FTTH (Fiber to the home) - światłowód do domu. Technologia budowy przewodowej światłowodowej sieci NGA w różnych odmianach (FTTx), w zależności od miejsca doprowadzenia włókna światłowodowego – punktu zakończenia włókna światłowodowego w bezpośredniej bliskości odbiorcy końcowego. Inne analogiczne rozwiązania tej technologii: FTTB (Fiber to the building) - światłowód do budynku; FTTC (Fiber to the Curb/Cabinet) - światłowód do szafy rozdzielczej.

¹¹² Dz. U. z 2021 r. poz. 305.

¹¹³ W przypadku kontrolowanych beneficjentów Fibee I i Fibee IV pismami z 14 marca 2019 r. wystąpiły do CPPC o zmianę terminu podłączenia jednostek oświatowych ze względu na przedłużający się wybór generalnych wykonawców (w przekazanej wtedy odpowiedzi z 21 marca 2019 r. CPPC stwierdziło, że wskazane okoliczności nie stanowią podstawy do wyrażenia zgody na zmianę terminu osiągnięcia kamieni milowych – podłączenia jednostek oświatowych).

rozwiązanie alternatywne możliwość wykonania podłączenia w technologii bezprzewodowej LTE bądź przewodowej — innej od zaplanowanej docelowo; rozwiązanie alternatywne dopuszczono jako tymczasowe na okres nie dłuższy niż jeden rok, a koszty poniesione w związku z jego wdrożeniem miały być traktowane jako wydatki niekwalifikowalne projektu. Beneficjenci zastosowali się do zaleceń CPPC wskazanych w ww. piśmie, tj. podłączyli jednostki oświatowe do sieci poprzez tymczasowe rozwiązanie alternatywne.

CPPC nie wyegzekwowało od beneficjentów przedstawienia dowodów, że niedotrzymanie terminów było wynikiem działania siły wyższej, nie podpisało aneksów do umów (w których dopuszczono by możliwość alternatywnego podłączenia), nie rozwiązało żadnej umowy z powodu jej niewykonania lub nienależytego wykonania i nie nałożyło korekty finansowej.

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że — biorąc pod uwagę, że wprowadzane rozwiązanie w zakresie tymczasowych łączy alternatywnych pozostawało bez wpływu na termin realizacji kamieni milowych, zakresu projektów i budżetu — w tym przypadku nie zachodziły przesłanki do badania wystąpienia siły wyższej, nie poddawano szczegółowej analizie przesłanek dotyczących każdej jednostki oświatowej i nie było podstaw do wypowiedzenia umowy. Według CPPC w odniesieniu do umowy o dofinansowanie nie zmieniono terminu podłączenia jednostek oświatowych i nie zmieniono liczby jednostek oświatowych do podłączenia (proporcje 80/100% pozostały bez zmian), nie dokonano zmian w obrębie budżetu projektu, a także nie zmieniono docelowych parametrów łącza, jakim odpowiadać mają łącza do jednostek oświatowych, ponieważ zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 12 umowy w terminach 20 oraz 26 miesięcy miała zostać podłączona określona ilość jednostek oświatowych, bez wskazania w tym miejscu wymogu technicznego. Wskazała także, że zastosowanie tymczasowego alternatywnego sposobu podłączenia jednostek zostało uzgodnione z Ministerstwem Cyfryzacji.

Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (z upoważnienia Ministra Cyfryzacji) poinformował NIK, że Ministerstwo Cyfryzacji uczestniczyło w procesie ustalania tego rozwiązania w związku z pełnieniem koordynacyjnego nadzoru nad wdrażaniem działania 1.1 POPC i wdrażaniem OSE. W momencie podjęcia przez CPPC wątpliwości co do możliwości zrealizowania przez beneficjentów podłączeń szkół w wymaganym zakresie i terminach, podjęto próbę znalezienia rozwiązania, które: z jednej strony pozwoli beneficjentom na realizację tymczasowych podłączeń do szkół w sposób alternatywny względem docelowego modelu wynikającego z umów o dofinansowanie, będzie neutralne pod względem formalnoprawnych uwarunkowań korzystania ze wsparcia POPC i dalszej możliwości realizacji umów o dofinansowanie, umożliwi beneficjentom dochowanie zobowiązań dotyczących uruchomienia w szkołach usługi OSE. Przyjęto, że rozwiązanie będzie dopuszczalne z punktu widzenia prawnych uwarunkowań realizacji umów o dofinansowanie, proporcjonalne w kontekście uciążliwości dla beneficjentów wynikającej z ryzyka niedotrzymania pierwotnych zobowiązań w zakresie podłączania szkół wynikających z umów o dofinansowanie, umożliwi operatorowi OSE świadczenie usług szkołom.

NIK zauważyła, że we wnioskach o dofinansowanie i dokumentacji konkursowej wskazane zostały wymogi techniczne podłączenia szkół do sieci. Kontrolowani beneficjenci (spółki Fibee I, Fibee IV i HTK) zobowiązali się, w terminach 20 oraz 26 miesięcy, do podłączenia jednostek oświatowych do sieci szerokopasmowej o minimalnej przepustowości 100 Mb/s za pośrednictwem łącza światłowodowego, a nie w technologii bezprzewodowej LTE. W ocenie NIK, przyjęte rozwiązanie mogło być dopuszczalne z punktu widzenia prawnych uwarunkowań realizacji umów o dofinansowanie, po wypełnieniu przez beneficjentów zobowiązań wynikających z zapisów § 22 ust. 5 umów, tj. po udowodnieniu wpływu siły wyższej na przebieg projektów i po podpisaniu aneksów do umów.

(akta kontroli, tom I str. 416-431; tom III str. 229-230, 252, 296, 308-309, 334-340, 396-397, 550-570; tom IV str. 111-326; tom V str. 330-396, tom VII str. 248-225)

3. CPPC niezgodnie z § 5 ust. 18 umów o dofinansowanie weryfikowało przedłożone przez beneficjentów realizujących projekty na terenie województwa lubelskiego wnioski o płatność (sprawozdawcze, rozliczające zaliczkę, o refundację) tj. w terminie dłuższym niż 45 dni.

Zgodnie z § 5 ust. 18 umów o dofinansowanie weryfikacja wniosku o płatność przez IP powinna nastąpić w terminie 45 dni, licząc od dnia jego złożenia. W przypadku, gdy wniosek o płatność zawierał braki lub błędy, beneficjent na wezwanie IP, był zobowiązany w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania do złożenia poprawionego lub uzupełnionego wniosku o płatność, a termin weryfikacji wniosku przez IP ulegał wstrzymaniu do dnia dostarczenia poprawnego lub kompletnego wniosku. Ponadto w świetle § 5 ust. 19 ww. umów wydłużenie terminu wypłaty płatności mogło mieć miejsce w sytuacji zlecenia podmiotowi zewnętrznemu sporządzenia oceny realizacji projektu oraz dokumentacji przedstawionej przez beneficjenta do rozliczania w celu uzyskania opinii eksperckiej, na okres niezbędny do uzyskania przedmiotowej opinii.

Proces weryfikacji 29 wniosków o płatność, które zostały zatwierdzone w przypadku dwunastu badanych projektów trwał od 58 dni do 233 dni¹¹⁴, a 22 będących w trakcie oceny¹¹⁵ od 58 dni do 241¹¹⁶.

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że biorąc pod uwagę ilość projektów w realizacji w ramach działania 1.1. POPC oraz ilość dokumentacji składanej w związku z realizacją każdego z nich, która obejmuje nie tylko wnioski o płatność i jest procedowana w większości wyłącznie przez pracowników DWPS, terminy wynikające z zapisów umowy nie zostały zachowane. Dodała, że proces weryfikacji wniosków o płatność wydłuża się również z powodu spiętrzenia innych zadań w jednostce, która posiadając ograniczoną ilość kadry, musi priorytetyzować czynności, mające bezpośredni wpływ na realizację zadań związanych z prawidłowością realizacji POPC. Wskazała, że podkreślenia wymaga fakt, że opóźnienia nie przyczyniły się do opóźnień w realizacji inwestycji, ze względu na to, że beneficjentowi zostały wypłacone środki umożliwiające kontynuowanie realizacji projektu. Poinformowała, że CPPC wprowadzając działania zaradcze wypracowało liczne usprawnienia procesów związanych z weryfikacją wniosków o płatność, co bezpośrednio przyczynia się do skrócenia terminów weryfikacji i zatwierdzania wniosków o płatność, aby terminy były możliwe do dochowania.

(akta kontroli, tom VII str. 86-110, 182-220)

4. CPPC zatwierdzało wnioski o zmianę harmonogramów rzeczowo-finansowych prowadzące do zmiany terminu rozliczenia zaliczki¹¹⁷ przedkładane przez Fibee I i Fibee IV, niezawierające szczegółowego uzasadnienia zmian, co było niezgodne z § 5 ust. 31 umów o dofinansowanie. Siedem wniosków zostało złożonych z jednodniowym opóźnieniem¹¹⁸. Analiza dokumentacji wykazała, że przez system SL2014, Spółki przedkładały jedynie HRF, informując o przesunięciu wydatków na kolejne okresy. Uzasadnienie zmian powodujących zmianę terminu wykorzystania zaliczki przedkładano dopiero na żądanie CPPC, tj. po terminie, który był wyznaczony na jego przedłożenie w umowie o dofinansowanie.

¹¹⁴ W przypadku wniosków POPC.01.01.00-06-0002/18-003-05 – 74 dni, POPC.01.01.00-06-0002/18-004-02 – 98 dni, POPC.01.01.00-06-0002/18-013-01 – 64 dni, POPC.01.01.00-06-0002/18-015-02 – 58 dni, POPC.01.01.00-06-0032/18-008-01 – 59 dni, POPC.01.01.00-06-0032/18-009-01 – 125 dni, POPC.01.01.00-06-0033/18-008-01 – 77 dni, POPC.01.01.00-06-0033/18-009-01 – 124 dni, POPC.01.01.00-06-0043/18-004-01 – 71 dni, POPC.01.01.00-06-0043/18-007-02 – 84 dni, POPC.01.01.00-06-0043/18-008-01 – 181 dni, POPC.01.01.00-06-0054/18-007-02 – 97 dni, POPC.01.01.00-06-0054/18-008-01 – 59 dni, POPC.01.01.00-06-0058/18-007-02 – 75 dni, POPC.01.01.00-06-0058/18-008-01 – 60 dni, POPC.01.01.00-06-0064/18-004-01 – 66 dni, POPC.01.01.00-06-0064/18-007-02 – 129 dni, POPC.01.01.00-06-0064/18-008-01 – 233 dni, POPC.01.01.00-06-0067/18-008-01 – 73 dni, POPC.01.01.00-06-0067/18-009-01 – 121 dni, POPC.01.01.00-06-0069/18-004-01 – 71 dni, POPC.01.01.00-06-0069/18-007-02 – 63 dni, POPC.01.01.00-06-0069/18-008-01 – 72 dni, POPC.01.01.00-06-0071/18-004-01 – 71 dni, POPC.01.01.00-06-0071/18-007-02 – 58 dni, POPC.01.01.00-06-0071/18-008-01 – 72 dni, POPC.01.01.00-14-0061/18-004-01 – 66 dni, POPC.01.01.00-14-0061/18-008-01 – 181 dni, POPC.01.01.00-14-0061/18-009-01 – 150 dni.

¹¹⁵ POPC.01.01.00-06-0002/18-014-01 – 118 dni, POPC.01.01.00-06-0033/18-010-02 – 85 dni, POPC.01.01.00-06-0033/18-011-01 – 58 dni, POPC.01.01.00-06-0043/18-010-01 – 157 dni, POPC.01.01.00-06-0043/18-011-01 – 58 dni, POPC.01.01.00-06-0054/18-009-01 – 241 dni, POPC.01.01.00-06-0054/18-010-01 – 150 dni, POPC.01.01.00-06-0054/18-011-01 – 58 dni, POPC.01.01.00-06-0058/18-009-01 – 241 dni, POPC.01.01.00-06-0058/18-010-01 – 150 dni, POPC.01.01.00-06-0058/18-011-01 – 58 dni, POPC.01.01.00-06-0064/18-011-01 – 58 dni, POPC.01.01.00-06-0067/18-010-01 – 150 dni, POPC.01.01.00-06-0067/18-011-01 – 58 dni, POPC.01.01.00-06-0069/18-009-01 – 240 dni, POPC.01.01.00-06-0069/18-010-01 – 150 dni, POPC.01.01.00-06-0069/18-011-01 – 58 dni, POPC.01.01.00-06-0071/18-009-02 – 148 dni, POPC.01.01.00-06-0071/18-010-02 – 99 dni, POPC.01.01.00-06-0071/18-011-01 – 58 dni, POPC.01.01.00-14-0061/18-010-01 – 150 dni.

¹¹⁶ Wg stanu na dzień 28 maja 2021 r. Wnioski te nie zostały zatwierdzone.

¹¹⁷ Czterokrotnie: w projekcie Puławski A, Chełmsko-Zamojski B1, Puławski B, Lubelski A, Bialski A, Bialski B, Chełmsko-Zamojski A2, Chełmsko-Zamojski B3, Radomski A i trzykrotnie w projekcie: Chełmsko-Zamojski A1, Lubelski B1.

¹¹⁸ W dniu 18 czerwca 2019 r. dla projektu Chełmsko-Zamojski B1, Bialski A, Bialski B, Chełmsko-Zamojski B3, Radomski A, Chełmsko-Zamojski A2, Lubelski B1.

Zgodnie z § 5 ust. 6 umów o dofinansowanie beneficjent miał obowiązek rozliczenia otrzymanej transzy zaliczki w terminach i kwotach wskazanych w HRF realizacji projektu i harmonogramie płatności. W przypadku nierozliczenia danej transzy zaliczki na kwotę lub w terminie wynikającym z aktualnego HRF realizacji projektu i harmonogramu płatności, beneficjent był zobowiązany do zapłaty odsetek, na zasadach określonych w art. 189 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. Zgodnie z § 5 ust. 31 umów o dofinansowanie aktualizacja HRF realizacji projektu, prowadząca do zmiany terminu rozliczenia zaliczki, mogła być dokonywana tylko w uzasadnionych przypadkach. Aktualizacja harmonogramu rzeczowo-finansowego realizacji projektu musiała być złożona do Instytucji Pośredniczącej najpóźniej 14 dni przed upływem terminu rozliczenia, którego dochowanie było niemożliwe, wraz ze szczegółowym uzasadnieniem zmian.

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że podstawą do akceptacji zmian harmonogramów była nie tylko bezpośrednia korespondencja, przedkładana przez beneficjenta wraz z aktualizacją HRF, ale również informacje płynące z tzw. raportów covidowych oraz argumenty otrzymywane bezpośrednio od przedstawicieli Fibee I i Fibee IV, przekazywane na spotkaniach roboczych z pracownikami CPPC. Całokształt przekazywanych informacji w opinii CPPC pozwalał na akceptację wnioskowanych zmian.

(akta kontroli, tom VII str. 86-151)

5. CPPC zaakceptowało zmiany terminu rozliczenia zaliczki¹¹⁹ (załącznik 4b HRF) przedkładane przez Spółki Fibee I i Fibee IV¹²⁰ bez zatwierdzenia załącznika 4a HRF, gdyż wydatki w ramach realizowanych zadań wykaczały poza daty kamieni milowych. W dniu 25 maja, 28 maja i 1 czerwca 2021 r. CPPC zawarło aneksy do 11 umów o dofinansowanie realizowanych przez Fibee I i Fibee IV, aktualizujące terminy kamieni milowych i wydłużające termin rozliczenia zaliczki odpowiednio do 30 września, 30 listopada i 31 grudnia 2021 r.

Zatwierdzenie załącznika 4a HRF wymagało złożenia przez Spółki Fibee I i Fibee IV wniosków o aneks do umowy o dofinansowanie. Takie wnioski zostały złożone w listopadzie 2020 r. Harmonogram zadań projektu i kamieni milowych oraz zakres finansowy podlegał ocenie merytorycznej w trakcie wyboru projektów do dofinansowania. Zmiana terminu kamieni milowych wymagała aneksu do umowy o dofinansowanie.

Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji projektu został określony w załączniku nr 4 do umowy o dofinansowanie i zawierał Załącznik a — *Planowane wydatki w podziale na zadania i kategorie kosztów* (przewidziane do poniesienia w kwartałach każdego roku wydatki w podziale na zadania projektu) oraz Załącznik b — *Planowane finansowanie* (miesięczny harmonogram przekazywania zaliczek; składania wniosków w celu rozliczenia zaliczek oraz wnioskowanych środków w formie refundacji). Załącznik 4b jest planem finansowania wydatków wykazanych w załączniku 4a i wskazuje jedynie, czy dofinansowanie zostanie wykorzystane w formie zaliczki czy też refundacji wydatków. Zmiana terminu wykorzystania zaliczki nie jest możliwa bez zmiany terminu realizacji zadania i poniesienia wydatków.

Zgodnie z § 5 ust. 6 umów o dofinansowanie beneficjent miał obowiązek rozliczenia otrzymanej transzy zaliczki w terminach i kwotach wskazanych w HRF realizacji projektu i harmonogramie płatności. W przypadku nierozliczenia danej transzy zaliczki na kwotę lub w terminie wynikającym z aktualnego HRF realizacji projektu i harmonogramu płatności, beneficjent był zobowiązany do zapłaty odsetek, na zasadach określonych w art. 189 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. Zgodnie z § 5 ust. 31 umów o dofinansowanie aktualizacja HRF realizacji projektu, prowadząca do zmiany terminu rozliczenia zaliczki, mogła być dokonywana tylko w uzasadnionych przypadkach.

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że zaktualizowane dane uwzględnione w załączniku 4b HRF pozwalały Centrum na procedowanie z przedłożonymi przez beneficjenta wnioskami

¹¹⁹ Złożone od marca 2020 r.

¹²⁰ Trzykrotnie: w projekcie Puławski A (29 kwietnia 2020 r., 16 lipca 2020 r., 2 lutego 2021 r.), Chełmsko-Zamojski B1 (27 kwietnia 2020 r., 27 sierpnia 2020 r. i 14 stycznia 2021 r.), Puławski B (28 kwietnia 2020 r., 15 września 2020 r., 29 stycznia 2021 r.), Lubelski A (5 maja 2020 r., 27 października 2020 r. i 12 stycznia 2021 r.), Bialski A (26 czerwca 2020 r., 14 lipca 2020 r., 7 grudnia 2020 r.), Bialski B (17 czerwca 2020 r., 14 lipca 2020 r., 5 listopada 2020 r.), Chełmsko-Zamojski B3 (5 maja 2020 r., 27 sierpnia 2020 r. i 14 grudnia 2020 r.), Radomski A (16 czerwca 2020 r., 11 września 2020 r., 18 lutego 2021 r.), Chełmsko-Zamojski A2 (z 26 czerwca 2020 r., 16 lutego 2021 r. – dwie zmiany) i dwukrotnie w projekcie: Chełmsko-Zamojski A1 (29 kwietnia 2020 r., 16 lipca 2020 r.), Lubelski B1 (z 5 maja 2020 r., 2 września 2020 r.).

o płatność. Wskazała, że akceptacja uzasadnionych przez beneficjenta zmian miała na celu zaniechanie zbędnego wydłużania weryfikacji wniosków. Dodała, że zmiany, które uwidocznione były w załączniku 4a HRF następnie były poddawane ocenie i akceptowane w procesie aneksowania umowy. Poinformowała, że CPPC nie żądało od Spółki złożenia wniosku o aneks z uwagi na pozyskane ze spotkań roboczych z beneficjentem informacje, że Spółka będzie wnioskowała o wydłużenie okresu realizacji projektu i tym samym zmianę kamieni milowych. Ponadto wyjaśniła, że nie zaistniały przesłanki do naliczenia odsetek, ponieważ w każdym przypadku zachowany był przez beneficjenta termin aktualizacji HRF tj. wpływ był do końca miesiąca, w którym zgodnie z zatwierdzonym HRF należało rozliczyć zaliczkę. Dodała, że w opinii CPPC brak dochowania 14 dniowego terminu nie jest błędem krytycznym, który powinien skutkować niezatwierdzeniem harmonogramu.

Akceptacja przez CPPC jedynie załącznika 4b HRF spowodowała przesunięcie terminu rozliczenia transzy zaliczki, do którego dochowania był zobowiązany beneficjent pod sankcją zapłaty odsetek. Zawarcie aneksów do umów o dofinansowanie, zmieniających terminy rozliczenia zaliczek, spowodowało ustanie przesłanek do naliczenia odsetek w kwocie ogółem 17,4 mln zł, na zasadach określonych w art. 189 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli, tom VII str. 86-151, wnioski o zmianę HRF – pliki elektroniczne z płyty CD str. 288-290, 291)

6. CPPC wydłużyło okres realizacji 12 badanych projektów o 90 dni w stosunku do wymogów określonych w dokumentacji konkursowej, a nie do terminów określonych w umowach o dofinansowanie, obowiązujących w 2020 r. w chwili wejścia w życie ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19¹²¹.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o COVID-19, w celu ograniczenia negatywnego wpływu wystąpienia COVID-19 na realizację projektów, określone w umowach o dofinansowanie terminy zakończenia realizacji projektów, uległy wydłużeniu o 90 dni, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2023 r. Na podstawie art. 1 ust. 5 ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r. oraz niektórych innych ustaw¹²² art. 13 został uchylony z dniem 23 grudnia 2020 r., a zgodnie z art. 5 ww. ustawy wydłużenie terminów składania wniosków o płatność oraz terminów zakończenia realizacji projektów, dokonane na podstawie art. 13 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, pozostało w mocy.

W świetle § 4 ust. 14 regulaminu I rundy trzeciego konkursu okres realizacji projektu nie mógł być dłuższy niż 36 miesięcy od dnia rozpoczęcia prac w rozumieniu art. 2 pkt 23 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014¹²³. „Rozpoczęcie prac” oznaczało rozpoczęcie robót budowlanych związanych z inwestycją lub pierwsze prawnie wiążące zobowiązanie do zamówienia urządzeń lub inne zobowiązanie, które sprawia, że inwestycja staje się nieodwracalna, zależnie od tego, co nastąpi najpierw.

Z obowiązujących umów o dofinansowanie, zawartych między CPPC a spółkami Fibee I i Fibee IV oraz HTK wynika, że w przypadku jednego projektu termin zakończenia realizacji upływał 30 września 2021 r., sześciu – 3 grudnia 2021 r., trzech – 24 grudnia 2021 r., dwóch – 31 grudnia 2021 r. Umowy z Wykonawcami robót zostały podpisane 18 czerwca 2019 r. (w przypadku Spółki Fibee I i Fibee IV) i 28 stycznia 2019 r. (HTK).

Z mocy prawa, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o COVID-19 powinien być odpowiednio wydłużony (w zależności od projektu) do 3, 24 lub 31 marca 2022 r. (Fibee IV i Fibee I) i do 29 grudnia 2021 r. (HTK). Uwzględniając zapisy regulaminu konkursu, że realizacja projektu nie powinna trwać dłużej niż 36 miesięcy od rozpoczęcia prac (tj. od 18 czerwca 2019 r. i 28 stycznia 2019 r.), okres realizacji projektu powinien być maksymalnie określony na 19 czerwca 2022 r. (Fibee I i Fibee IV) i 29 stycznia 2022 r. (HTK). Określenie terminu zakończenia realizacji projektów na dzień 16 września 2022 r.

¹²¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 694, ze zm., dalej *ustawa o COVID-19*.

¹²² Dz. U. z 2020 poz. 2327.

¹²³ Rozporządzenie Komisji Europejskiej (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, s. 1, ze zm.).

(Fibee I i Fibee IV) oraz 28 kwietnia 2022 r. (HTK) powoduje, że okres realizacji projektu będzie wynosił 38 miesięcy i 29 dni. Zmiana terminów na podstawie uchylonego z dniem 23 grudnia 2020 r. art. 13 ust. 1 ww. ustawy miała charakter blokowy i nastąpiła z mocy prawa w odniesieniu do wszystkich umów i decyzji realizowanych w momencie wejścia w życie.

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że realizacja projektu w terminie do 36 miesięcy od rozpoczęcia prac wskazana w dokumentacji konkursowej stanowi nabyte prawo każdego z beneficjentów. Przedsiębiorca realizujący inwestycję w ramach Działania 1.1. POPC ma prawo dostosowania terminu jej zakończenia po podpisaniu umowy z generalnym wykonawcą w zakresie zgodnym z zapisami dokumentacji konkursowej. Dodała, że w momencie przekazywania pisemnej informacji do beneficjenta o możliwości wydłużenia realizacji projektu o 90 dni na mocy ustawy o COVID-19, CPPC posiadało już informację o datach zawarcia umów z generalnymi wykonawcami poszczególnych inwestycji a tym samym wiedzę o możliwości wydłużenia realizacji inwestycji na podstawie zapisów Regulaminu konkursu. Wskazała, że CPPC dysponowało wiedzą o datach zawarcia umów z generalnymi wykonawcami, które determinują realny termin rozpoczęcia inwestycji, w związku z czym obie kwestie zostały uregulowane w jednym aneksie. Dodała, że termin zakończenia każdego z projektów został określony w odniesieniu do faktycznego terminu rozpoczęcia prac oraz prawa wynikającego z ustawy o COVID-19.

NIK zauważa, że zmiana terminów na podstawie uchylonego z dniem 23 grudnia 2020 r. art. 13 ust. 1 ustawy o COVID-19 nastąpiła z mocy prawa w odniesieniu do wszystkich umów i decyzji realizowanych w momencie wejścia w życie ww. ustawy, a nie wymogów określonych w dokumentacji konkursowej.

(akta kontroli, tom VII str. 86-117, 272-287, aneks nr 3,5,6 – pliki elektroniczne z płyty CD str. 288-290)

7. CPPC nie wyegzekwowało wniesienia w terminie przez HTK (1 dzień), Fibee IV (68, 47 i 29 dni), Fibee I (68 i 29 dni), zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy w postaci weksli in blanco, co stanowiło naruszenie § 21 ust. 5 umów o dofinansowanie, zgodnie z którym Spółki były zobowiązane do dostarczenia do Instytucji Pośredniczącej (CPPC) dokumentu potwierdzającego prawidłowe ustanowienie zabezpieczenia przy zawarciu umowy lub niezwłocznie po jej zawarciu, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy. Weksle in blanco zostały wniesione 26 września 2018 r. (HTK) i 24 października 2018 r. (Fibee I i Fibee IV), podczas gdy terminy na ich wniesienie upłynęły odpowiednio 17 sierpnia 2018 r. (w przypadku projektów: *Puławski A*, *Puławski B*, *Lubelski A*, *Chełmsko-Zamojski B1*, *Lubelski B1* oraz *Radomski A*), 7 września 2018 r. (w przypadku projektów *Bialski A*, *Bialski B* oraz *Chełmsko-Zamojski B3*) i 25 września 2018 r. (w przypadku projektu *Chełmsko-Zamojski A2*, *Chełmsko-Zamojski A1*).

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że CPPC uznało, że utrata korzyści społecznych wynikających z rozwiązania umowy i zaniechania realizacji projektu byłaby znacznie bardziej krzywdząca dla społeczności lokalnej niż dla beneficjenta. Uznano zatem, że wniesienie zabezpieczenia należytego wykonania umowy z niewielkim opóźnieniem nie stanowi wystarczającej przesłanki do rozwiązania umów. Dodała, że zabezpieczenia zostały wniesione po podpisaniu ostatniej z umów o dofinansowanie, przed wypłatą płatności zaliczkowych na rzecz beneficjenta.

(akta kontroli, tom VII str. 33-78, 86-110)

8. CPPC w nierzetelny sposób egzekwowało realizację postanowień umów o dofinansowanie zawartych ze Spółkami Fibee I, Fibee IV i HTK, gdyż zobowiązania, określone w § 6 ust. 1 pkt 12 umów o dofinansowanie i we wnioskach o dofinansowanie oraz w § 4 ust. 16 regulaminu pierwszej rundy trzeciego konkursu, nie zostały zrealizowane.

Według § 4 ust. 16 regulaminu pierwszej rundy trzeciego konkursu oraz § 6 ust. 1 pkt 12 umów o dofinansowanie, beneficjenci zobowiązani byli do podłączenia 80% jednostek oświatowych wskazanych dla wybranego w projekcie obszaru interwencji w ciągu 20 miesięcy od dnia podpisania umów o dofinansowanie, a pozostałych 20% jednostek oświatowych w terminie do 26 miesięcy od dnia podpisania tych umów.

- Fibee I zobowiązana była do podłączenia łącznie 634 jednostek oświatowych, w tym: 206 w projekcie *Puławski A*, 112 — *Puławski B*, po 158 w projektach *Chełmsko-Zamojski A1* i *Lubelski A*. W terminie 20 miesięcy od podpisania umowy o dofinansowanie¹²⁴ nie podłączono żadnej jednostki oświatowej, zaś w terminie 26 miesięcy¹²⁵ zgodnie z wymogami¹²⁶ - 35 odpowiednio: 4, 1, 23 i 7.
- Fibee IV zobowiązana była do podłączenia łącznie 479 jednostek oświatowych, z tego dla projektu *Biański A* – 115, *Biański B* – 99, *Chełmsko-Zamojski A2* – 48, *Chełmsko-Zamojski B1* – 64, *Chełmsko-Zamojski B3* – 31, *Lubelski B1* – 65, *Radomski A* – 57¹²⁷. W terminie 20 miesięcy od podpisania umowy o dofinansowanie¹²⁸ nie podłączono żadnej jednostki oświatowej, zaś w terminie 26 miesięcy¹²⁹ zgodnie z wymogami¹³⁰ - 20, z tego dla projektu *Biański A* – 4, *Biański B* – 7, *Chełmsko-Zamojski A2* – 4, *Chełmsko-Zamojski B1* – 0, *Chełmsko-Zamojski B3* – 0, *Lubelski B1* – 3, *Radomski A* – 2.
- HTK w projekcie *Chełmsko-Zamojski B2* zobowiązana była do podłączenia 63¹³¹ jednostek oświatowych, w terminie 20 miesięcy¹³² - 51 (43 uwzględniając zmianę), a podłączyła - 27. W terminie 26 miesięcy podłączyła – 47 w sposób zgodny z umową o dofinansowanie.

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że Centrum zamierza zastosować sankcje wobec beneficjentów, polegające na obciążeniu ich obowiązkiem objęcia zasięgiem projektu odpowiednio większej ilości punktów adresowych. Dodała, że po analizie przyczyn, z powodu których nie osiągnięto zakładanego wskaźnika, CPPC określa korektę polegającą na maksymalizacji interwencji (zwiększenia wskaźnika rezultatu), uzależnioną od zaistniałego opóźnienia. Wskazała, że korekta określana będzie w wysokości nie większej niż dla beneficjentów drugiego konkursu w ramach działania 1.1. POPC tj.: 1) za każdy miesiąc opóźnienia w osiągnięciu kamienia milowego dotyczącego podłączenia 80% lub 100% placówek oświatowych, beneficjent zobowiązany jest zwiększyć wskaźnik realizacji projektu o dodatkowe gospodarstwa domowe lub inne jednostki publiczne lub jednostki oświatowe o 1% ogólnej wartości wskaźnika „Dodatkowe gospodarstwa domowe objęte szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s” zadeklarowanego do podłączenia na danym obszarze przez beneficjenta; 2) beneficjent może zwiększać wskaźnik tylko i wyłącznie z listy dodatkowych placówek oświatowych oraz listy dodatkowych gospodarstw domowych wskazanych przez Centrum; 3) beneficjent może zamieniać przewidziane do podłączenia dodatkowe gospodarstwa domowe na placówki oświatowe wg następującego przelicznika – 1 dodatkowa placówka oświatowa lub 1 dodatkowa jednostka publiczna równa jest 30 gospodarstwom domowym. Dodała, że sankcje wprowadzone będą aneksem do umowy o dofinansowanie.

(akta kontroli, tom VII 86-117, 155-156, 256-257)

9. CPPC nie wyegzekwowało rozpoczęcia prac przez Fibee I, Fibee IV, HTK stosownie do § 4 ust. 15 regulaminu konkursu, zgodnie z którym rozpoczęcie prac powinno nastąpić w ciągu 4 miesięcy od dnia podpisania umowy o dofinansowanie. W przypadku projektów realizowanych przez spółki Fibee rozpoczęcie prac nastąpiło 18 czerwca 2019 r. (podpisanie umów z wykonawcami), czyli po upływie odpowiednio 9 miesięcy i 7 dni, 9 miesięcy i 25 dni oraz 10 miesięcy i 15 dni a HTK – 28 stycznia 2019 r. tj. po upływie czterech miesięcy i 17 dni od dnia podpisania umowy o dofinansowanie.

¹²⁴ Powinno nastąpić najpóźniej do: 3 maja i 11 czerwca 2020 r.

¹²⁵ Do 3 października i 11 listopada 2020 r.

¹²⁶ Pt. „Wymagania dla podłączenia Jednostek oświatowych do drugiego i trzeciego konkursu w ramach działania 1.1 POPC” (m.in. w pkt 1.2. pt. *Wymagania minimalne na przepustowość dołączenia Jednostek oświatowych*) określono, że wymagane jest wykonanie dołączenia jednostek oświatowych połączeniem zapewniającym możliwości transmisji symetrycznej o minimalnej przepustowości 100 Mb/s.

¹²⁷ Wskaźnik do zrealizowania na terenie województwa lubelskiego.

¹²⁸ Powinno nastąpić najpóźniej do: 3 maja i 11 czerwca 2020 r.

¹²⁹ Do 3 października, 24 października i 11 listopada 2020 r.

¹³⁰ Pt. „Wymagania dla podłączenia Jednostek oświatowych do drugiego i trzeciego konkursu w ramach działania 1.1 POPC” (m.in. w pkt 1.2. pt. *Wymagania minimalne na przepustowość dołączenia Jednostek oświatowych*) określono, że wymagane jest wykonanie dołączenia jednostek oświatowych połączeniem zapewniającym możliwości transmisji symetrycznej o minimalnej przepustowości 100 Mb/s.

¹³¹ HTK wystąpiła o zmianę wskaźnika. Zmiana do dnia 31 maja 2021 r. nie została wprowadzona.

¹³² Do 11 maja 2020 r.

Fibee I i Fibee IV podpisały umowy z wykonawcami w dniu 18 czerwca 2019 r. a HTK – 28 stycznia 2019 r., co oznaczało „rozpoczęcie prac” w rozumieniu art. 2 pkt. 23 Rozporządzenia Komisji UE nr 651/2014). Sześć umów o dofinansowanie zostało podpisanych 3 sierpnia 2018 r., trzy – w dniu 24 sierpnia 2018 r., a trzy w dniu 11 września 2018 r.

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że CPPC miało świadomość że rozpoczęcie realizacji projektów nastąpiło z opóźnieniem w stosunku do terminu określonego w umowie o dofinansowanie i było spowodowane zgłaszanymi przez spółkę Fibee I i Fibee IV problemami, jakie napotkano na etapie wyboru generalnego wykonawcy inwestycji. Dodała, że mając na uwadze zarówno obiektywne przyczyny, jakie powodowały problemy z wyłonieniem wykonawcy (m.in. ograniczona liczba firm świadczących usługi projektowe i wykonawcze w ramach inwestycji telekomunikacyjnych), jak i ewentualną utratę korzyści społecznych w przypadku zaniechania realizacji projektu, CPPC uznało, że zaistniałe opóźnienie nie stanowi przesłanki do rozwiązania umowy.

(akta kontroli, tom VII str. 86-117, umowy z wykonawcami robót – pliki elektroniczne z płyty CD str. 288-290, 292)

NIK zauważa, że w świetle postanowień § 22 ust. 2 pkt 1 umów o dofinansowanie w przypadku, gdy beneficjent nie rozpoczął merytorycznych zadań dotyczących realizacji projektu w terminie 4 miesięcy od daty zawarcia umowy, Instytucja Pośrednicząca mogła wypowiedzieć umowę o dofinansowanie.

10. Mimo wywiązania się HTK w projekcie nr POPC.01.01.00-06-0002/18 z obowiązku zgłoszenia zmian w zakresie liczby jednostek oświatowych, Centrum nie podpisało z tym beneficjentem aneksu do umowy o dofinansowanie, do czego było zobowiązane zgodnie z § 20 ust. 5 umów o dofinansowanie.

W świetle postanowień § 20 ust. 5 umowy o dofinansowanie beneficjent miał możliwość zgłoszenia zmian w zakresie liczby jednostek oświatowych w terminie ośmiu miesięcy od podpisania umowy o dofinansowanie, a zmiany w tym zakresie skutkowały koniecznością podpisania aneksu do umowy. HTK wywiązał się z tego obowiązku, zgłaszając w wymaganym terminie (w dniu 10 maja 2019 r.) zestawienie jednostek oświatowych, z którego wynikało, że liczba tych jednostek (wykazywanych we wskaźniku rezultatu bezpośredniego „Dodatkowe jednostki publiczne podłączone do sieci szerokopasmowej o przepustowości co najmniej 100 Mb/s”) jest mniejsza niż pierwotnie zakładana (63) i wynosi 53, m.in. z powodu likwidacji gimnazjów z końcem sierpnia 2019 r. Przesłał także dokumentację potwierdzającą wyłączenie ze wskaźnika szkół zlikwidowanych i posiadających światłowód. CPPC 30 stycznia 2020 r., po zweryfikowaniu dostarczonej dokumentacji oraz po uzyskaniu opinii UKE, zatwierdziło zgłoszone zmiany wprowadzając poprawne statusy szkół w Systemie Informatycznym ds. Monitorowania, Badania i Analiz (SIMBA), jednak nie podpisało z HTK aneksu do umowy o dofinansowanie. Według wyjaśnienia Dyrektora DWPS (z dnia 2 kwietnia 2021 r.) aktualizacja wskaźników w umowie wymagała aneksowania, jednak traktowana była jako czynność techniczna i miała zostać wprowadzona przy najbliższym akceptowaniu zmian wprowadzanych w umowie.

NIK zauważa, że aktualizacja wskaźnika rezultatu bezpośredniego w umowie nie mogła być traktowana jako czynność techniczna, ponieważ wartość docelowa tego wskaźnika stanowiła podstawę do zweryfikowania, czy beneficjent prawidłowo wywiązał się z zobowiązania określonego w § 6 ust. 1 pkt 12 umowy o dofinansowanie, tj. czy w wymaganych terminach podłączył do sieci 80% i 100% szkół. Jednocześnie w aneksie nr 3 z 25 maja 2021 r. wskazane wyżej zmiany nie zostały wprowadzone.

(akta kontroli, tom V str. 43-100, 330-350, 403-405, 613)

11. CPPC niezgodnie z umowami o dofinansowanie, zawartymi z beneficjentami pierwszego konkursu, weryfikowało przedłożone przez beneficjentów wnioski o płatności końcowe w terminie dłuższym niż 45 dni.

Zgodnie z § 5 ust. 18 umowy o dofinansowanie weryfikacja wniosku o płatność przez IP powinna nastąpić w terminie 45 dni, licząc od dnia jego złożenia. W przypadku, gdy wniosek o płatność zawierał braki lub błędy, beneficjent na wezwanie IP, był zobowiązany w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania do złożenia poprawionego lub uzupełnionego wniosku o płatność, a termin weryfikacji wniosku przez IP ulegał

wstrzymaniu do dnia dostarczenia poprawnego lub kompletnego wniosku. Ponadto w świetle § 5 ust. 19 ww. umów wydłużenie terminu wypłaty płatności mogło mieć miejsce w sytuacji zlecenia podmiotowi zewnętrznemu sporządzenia oceny realizacji projektu oraz dokumentacji przedstawionej przez beneficjenta do rozliczania w celu uzyskania opinii eksperckiej, na okres niezbędny do uzyskania przedmiotowej opinii.

Proces weryfikacji ww. wniosków w przypadku wszystkich pięciu badanych projektów trwał od 78 dni do 300 dni¹³³.

Dyrektor DWPS wyjaśniła, że wnioski o płatności końcowe wymagały weryfikacji obszernej dokumentacji. Zatwierdzenie wniosków końcowych uzależnione było od wyników kontroli ex-post aneksów do umów z wykonawcami oraz uzyskania opinii UKE. Zgodnie z instrukcją wykonawczą, podczas weryfikacji wniosku, przeprowadzano procedury zamknięcia, które wymagały potwierdzenia faktu zakończenia wszystkich toczących się spraw przez inne departamenty CPPC. Zatwierdzenie wniosków nastąpiło po analizie całej dokumentacji zgromadzonej podczas realizacji danego projektu oraz informacji o projekcie z innych departamentów CPPC.

Odnosząc się do wopk dotyczącego projektu POPC.01.01.00-06-304/16 Dyrektor DWPS wyjaśniła, że ze względu na stwierdzoną korektę finansową, zatwierdzenie wniosku wymagało ustalenia faktycznej kwoty rozliczenia, porównania jej z saldem konta projektowego oraz dokonania korekty wniosku, co wydłużało czas weryfikacji. Dłuższego czasu weryfikacji wymagały również harmonogramy rzeczowo-finansowe składane w projekcie niezbędne do zatwierdzenia wniosków oraz pojawiły się dodatkowe obowiązki związane m.in. z wszczęciem postępowania administracyjnego. Nałożona korekta finansowa, a co za tym idzie nieprawidłowość stwierdzana na każdym z wniosków o płatność, liczne kontrole przeprowadzone w projekcie, z szeregiem ustaleń i zaleceń, wygenerowały dużą ilość dokumentów do weryfikacji przed zamknięciem projektu, a także znacząco wydłużyły czas sporządzania listy na zakończenie projektu.

NIK zauważyła, że tak długi okres weryfikacji wniosków o płatność końcową miał bezpośredni wpływ na przesunięcie w czasie rozpoczęcia biegu okresu trwałości zrealizowanych projektów, gdyż zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.¹³⁴ początkiem okresu trwałości jest dzień przekazania beneficjentowi płatności końcowej. Opóźnienia w zatwierdzaniu wniosków mogły również przyczynić się do pogorszenia kondycji finansowej beneficjentów POPC oraz ich wykonawców.

(akta kontroli, tom VI str. 450-555, 564-571)

Ocena częściowa

Centrum nieprawidłowo wykonywało swoje obowiązki Instytucji Pośredniczącej, wynikające z regulaminu konkursu i umów o dofinansowanie zawartych z trzema beneficjentami realizującymi 12 projektów I rundy trzeciego konkursu na terenie województwa lubelskiego. Nieprawidłowości dotyczyły: niewyegzekwowania wniesienia w wymaganym terminie zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy; nieterminowego ustosunkowania się do zmian w projektach wnioskowanych przez spółki; nieterminowego weryfikowania wniosków o płatność; zatwierdzania wniosków o zmianę harmonogramów rzeczowo-finansowych prowadzących do zmiany terminu rozliczenia zaliczek, które nie zawierały szczegółowego uzasadnienia zmian; akceptowania zmiany terminu rozliczenia zaliczek wykazanych w planie finansowania projektu bez zatwierdzenia planu ponoszenia wydatków; niewyegzekwowania od Fibee I, Fibee IV i HTK rozpoczęcia prac zgodnie z regulaminem konkursu, tj. w terminie czterech miesięcy od dnia podpisania umowy o dofinansowanie; wydłużenia okresu realizacji projektów o 90 dni; zaakceptowania tymczasowego rozwiązania alternatywnego podłączenia jednostek oświatowych, pomimo nieudowodnienia przez beneficjentów

¹³³ Weryfikacji wopk z uwzględnieniem zapisów § 5 ust. 18 i 19 umowy o dofinansowanie w przypadku projektu POPC.01.01.00-06-052/16 dokonano w ciągu 78 dni, POPC.01.01.00-06-081/16 - 254 dni, POPC.01.01.00-06-087/16 - 286 dni, POPC.01.01.00-06-267/16 - 288 dni oraz POPC.01.01.00-06-304/16 - 300 dni.

¹³⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE. L 347 z 20.12.2013 r. s.320).

wplywu siły wyższej na przebieg projektów; niepodpisania z beneficjentem aneksu do umowy, mimo wywiązania się z obowiązku zgłoszenia zmian w zakresie liczby jednostek oświatowych.

Obszar

3. Monitorowanie i realizacja projektów działania 1.1 Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 związanych ze szkołami z terenu województwa lubelskiego

Opis stanu faktycznego

3.1. CPPC monitorowało dane na temat stanu realizacji projektów w zakresie podłączenia jednostek oświatowych do sieci szerokopasmowej w systemie SIMBA.

Ogółem na terenie Polski w wyniku realizacji pierwszego konkursu zakładano objęcie zasięgiem do sieci 197 szkół (196 po podpisaniu umów). Podłączono 144 szkoły. W ramach realizacji kolejnych konkursów (rund) zakładano podłączenie: w drugim konkursie — 9 975 szkół (9 975 po podpisaniu umów); w I rundzie trzeciego konkursu — 3 826 szkół (3 826 po podpisaniu umów); w II rundzie trzeciego konkursu — 483 szkół (483 po podpisaniu umów); w czwartym konkursie — 124 innych placówek (6 gminnych ośrodków kultury, 118 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych). Według stanu na 28 lutego 2021 r. podłączono: w drugim konkursie — 7 660 szkół; w I rundzie trzeciego konkursu — 2 791 szkół; w II rundzie trzeciego konkursu — 254 szkół.

(akta kontroli, tom II str. 697-709, 732-737)

Na terenie województwa lubelskiego w pierwszym konkursie według pierwotnych założeń zakładano podłączenie dziewięciu szkół (ośmiu po podpisaniu umów). Według stanu na 28 lutego 2021 r. podłączono siedem szkół, zgodnie z liczbą założoną w ostatnim wniosku o dofinansowanie. Ostatni projekt zakończył się 2 marca 2019 r. Kolejne podłączenia na terenie województwa lubelskiego zostały zrealizowane w ramach I rundy trzeciego konkursu. Zakładano podłączenie 1 239 szkół (1 239 również po podpisaniu umów).

(akta kontroli, tom II str. 736-737)

Z danych pozyskanych z SIO, uzyskanych z Kuratorium Oświaty w Lublinie, według stanu na 31 marca 2021 r. wynika, że na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało 1 525 szkół systemu oświaty¹³⁵. Według danych SIO, z dziennika elektronicznego korzystało 470 szkół (30,8%), a bezprzewodowy dostęp do Internetu posiadało 514 szkół (33,7%) szkół z województwa lubelskiego. Do OSE (według danych Centrum, stan na 31 marca 2021 r.) podłączonych zostało 520 szkół (34,1%).

(akta kontroli, tom II str. 738, 822, 740-794)

3.2. W dniu 13 września 2018 r. CPPC zawarło z Naukową i Akademicką Siecią Komputerową — Państwowym Instytutem Badawczym (dalej: NASK), w ramach działania 1.1. POPC trzy umowy¹³⁶ dotyczące realizacji pozakonkursowych projektów Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej o łącznej wartości 538,7 mln zł. Do dnia 18 marca 2021 r. NASK wypłacono łącznie 470,8 mln zł.¹³⁷

W wyniku realizacji projektów na terenie Polski, według stanu na 31 grudnia 2020 r., NASK wybudowało/zmodernizowało 17 629¹³⁸ szkolnych sieci dostępowych z 30 503 zaplanowanych, tj. 57,8%. OSE objęło 16 186¹³⁹ szkół z 30 503 zaplanowanych, tj. 53,1%. Do 31 grudnia 2019 r. utworzono 16 węzłów szkieletowych lub dystrybucyjnych, tj. 100%. Nie powstało natomiast zaplanowanych 16 węzłów bezpieczeństwa oraz nie zarejestrowano żadnego z 33 500 zaplanowanych użytkowników „obsługowych systemów

¹³⁵ Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe (publiczne i niepubliczne).

¹³⁶ Umowa nr POPC.01.01.00-00-0001/18 dotycząca budowy węzłów bezpieczeństwa szkolnego ruchu internetowego Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (wartość projektu 171,7 mln zł); umowa nr POPC.01.01.00-00-0002/18 dotycząca budowy sieci dostępu do Internetu Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (wartość projektu 172,0 mln zł; umowa nr POPC.01.01.00-00-0003/18 dotycząca budowy szkolnych sieci dostępowych Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej (wartość projektu 195,1 mln zł).

¹³⁷ Projekt POPC.01.01.00-00-0001/18: środki UE 141 085 845,98 zł, środki BP 25 524 742,09 zł; projekt POPC.01.01.00-00-0002/18: środki UE 122 420 801,20 zł, środki BP 22 147 929,55 zł; projekt POPC.01.01.00-00-0003/18: środki UE 135 138 305,83 zł, środki BP 24 448 734,59 zł.

¹³⁸ Według stanu na 31 grudnia 2019 r. NASK wybudowało lub zmodernizowało 9 585 szkolnych sieci dostępowych, tj. wykonało 31,4% wskaźnika.

¹³⁹ Według stanu na 31 grudnia 2019 r. NASK objęło OSE 4 708 szkół, tj. wykonało 15,4% wskaźnika.

bezpieczeństwa". Termin realizacji projektów, w tym ostatniego kamienia milowego, upłyne 31 grudnia 2021 r.

Z wyjaśnień Dyrektor DWPS wynika, że wpływ na opóźnienia w osiągnięciu wskaźników miały: przedłużające się prace koncepcyjne nad kształtem systemu realizującego usługi bezpieczeństwa (projekt dotyczący budowy węzłów bezpieczeństwa); opóźnienia w oddawaniu przez operatorów gotowych łączy do szkół (pozostałe dwa projekty)

We wnioskach o dofinansowanie i studium wykonalności nie wskazywano poziomu planowanych wskaźników w podziale na poszczególne województwa, jednak zgodnie z danymi przedstawionymi przez Dyrektor DWPS, na terenie województwa lubelskiego według stanu na 31 grudnia 2020 r. NASK wybudowało/zmodernizowało 603¹⁴⁰ szkolne sieci dostępne, a OSE objęło 508 szkół. Jeszcze w 2019 r. utworzono jeden węzeł szkieletowy lub dystrybucyjny. Nie powstał natomiast węzeł bezpieczeństwa oraz nie zarejestrowano żadnego użytkownika „obsługowych systemów bezpieczeństwa”.

(akta kontroli, tom II str. 534-535, 539-540, 696)

3.3. W 2020 r. w ramach projektu pozakonkursowego, realizowanego przez CPPC w ramach działania 1.1. POPC, „Zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego”, którego celem było zwiększenie powszechnej dostępności do szybkiego Internetu poprzez zakup i przekazanie szkołom podstawowym sprzętu komputerowego celem wykorzystania go do kształcenia na odległość w związku z pandemią COVID-19, swój udział zgłosiły wszystkie 233 jednostki samorządu terytorialnego z terenu województwa lubelskiego (213 gmin i 20 powiatów). Łącznie wnioskowano o 14,2 mln zł, w tym 12,6 mln zł gminy, 1,6 mln zł powiaty. W projekcie uwzględniono udział 908 szkół z województwa lubelskiego, dla których planowano zakupić 5 485 komputerów stacjonarnych/laptopów i 509 tabletów. Sprzęt miał zostać przeznaczony dla 2 075 nauczycieli i 15 380 uczniów z województwa.

W kolejnej edycji projektu w 2020 r. „Zdalna Szkoła+” swoje uczestnictwo zgłosiło 213 gmin z terenu województwa lubelskiego¹⁴¹. Wnioskowano o 14,3 mln zł. W projekcie uwzględniono udział od 559 do 795 szkół z województwa lubelskiego, dla których planowano zakupić 433 komputery stacjonarne, 4 910 laptopów i 115 tabletów. Sprzęt miał zostać przeznaczony dla 1 524 nauczycieli i 10 922 uczniów z terenu województwa.

W obu edycjach projektu wszystkim wnioskującym jednostkom samorządu terytorialnego z terenu województwa lubelskiego przyznano środki finansowe w wysokości wnioskowanej na sfinansowanie zakupu sprzętu dla wskazanych we wnioskach szkół. Termin rozliczenia wniosków przypadał na 30 czerwca 2021 r.

Na dzień 14 kwietnia 2021 r. z obszaru województwa lubelskiego w ramach projektu „Zdalna Szkoła” zostało rozliczonych 188 z 233 wniosków rozliczających, a w ramach „Zdalna Szkoła+” rozliczono 45 z 213 wniosków rozliczających. Według stanu na ten dzień w województwie lubelskim: w ramach projektu „Zdalna Szkoła” zakupiono 184 komputery, 4 347 laptopów i 417 tabletów, a w ramach projektu „Zdalna Szkoła+” zakupiono 70 komputerów, 1 146 laptopów i 65 tabletów.

(akta kontroli, tom II str. 5-44, 824-828)

Nabór wniosków do projektu Zdalnej Szkoły przeprowadzany był w trybie ciągłym od 1 kwietnia 2020 r. Całkowita wartość projektu wynosiła 187,2 mln zł, w tym 186,1 mln zł stanowiły wydatki kwalifikowalne dla grantobiorców. Okres kwalifikowalności wydatków objął okres od 1 marca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. Od 15 maja 2020 r. rozpoczął się nabór do projektu „Zdalna Szkoła+”. Całkowita wartość projektu wynosiła 182,1 mln zł, w tym 181,7 mln zł wydatki kwalifikowalne dla grantobiorców. Okres kwalifikowalności wydatków objął okres od 16 marca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. Nie stwierdzono opóźnień w rozpatrywaniu wniosków.

(akta kontroli, tom II str. 9-28, 35-40, 72-155, 541-546, 612-623)

Badaniem objęto 10 projektów (grantów) realizowanych przez powiaty z obszaru województwa lubelskiego w ramach projektu „Zdalna Szkoła” o łącznej kwocie

¹⁴⁰ Według stanu na 31 grudnia 2019 r. NASK wybudowało lub zmodernizowało na terenie województwa lubelskiego trzy szkolne sieci dostępne.

¹⁴¹ Nabór skierowany wyłącznie do gmin.

dofinansowania 812,4 tys. zł. Na podstawie analizy wybranej próby ustalono, że projekty były realizowane przez CPPC zgodnie z przyjętymi założeniami.

W ramach analizowanych projektów zakupiono m.in.: 311 laptopów, 86 tabletów, 154 dostępy do Internetu, 215 zestawów oprogramowania, 30 programów antywirusowych oraz ubezpieczenie sprzętu, które zostały przekazane 67 szkołom, w tym: 54 nauczycielom i 343 uczniom. W sześciu przypadkach w trakcie realizacji umów dokonano zmian w zakresie m.in. ilości nabywanego sprzętu, jego parametrów lub liczby podmiotów objętych wsparciem.

(akta kontroli, tom II str. 547-605, 608-630, 710-723)

W 2020 r., w związku z potrzebą wsparcia nauczycieli i szkół w okresie pandemii COVID-19, działania w zakresie zakupu sprzętu informatycznego dla szkół z województwa lubelskiego podjął także Marszałek Województwa Lubelskiego (we współpracy z Kuratorium Oświaty w Lublinie). W związku z planowanym przez Marszałka zakupem 1 900 tabletów z przeznaczeniem do nauki zdalnej dla szkół w województwie lubelskim, na podstawie zgłoszeń dyrektorów 822 jednostek oświatowych w zakresie danych dotyczących ilości sprzętu komputerowego dostępnego poza pracowniami komputerowymi ustalono, że dostęp do takiego sprzętu posiadało zaledwie 24,3% uczniów¹⁴² i 54,7% nauczycieli¹⁴³.

(akta kontroli, tom II str. 738, 795-821)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Centrum nie zrealizowało z należytą starannością projektu „Zdalna Szkoła” w badanym zakresie dotyczącym województwa lubelskiego, do czego było zobowiązane zgodnie z § 4 ust. 4 decyzji o dofinansowanie projektu nr POPC.01.01.00-00-0001/20-00 z 31 marca 2020 r. Stwierdzone przypadki braku należytej staranności, wynikające ze szczegółowej analizy próby wniosków wybranych powiatów, dotyczyły:

- weryfikacji wniosku rozliczającego w terminie przekraczającym 60 dni, licząc od dnia jego złożenia, tj. z naruszeniem § 5 ust. 5 umowy o powierzenie grantu (Powiat Lubelski);
- wpisania w umowie okresu kwalifikowalności wydatków o jeden dzień krótszy niż okres realizacji grantu, co zgodnie z zapisem § 6 ust. 1 umowy, mogło skutkować uznaniem wydatków poniesionych w ostatnim dniu realizacji za niekwalifikowalne (Powiat Krasnostawski);
- błędnego oznaczenia w trakcie weryfikacji merytorycznej rozliczenia grantu, dokonywanej za pomocą listy sprawdzającej (w części II pkt 2.1 ppkt 4), dotyczącego stwierdzenia niedopuszczalnych zmian we wniosku (Powiat Krasnostawski);
- przekazania środków finansowych grantobiorcy z opóźnieniem jednego dnia, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 1 umowy (Powiat Radzyński).

Stwierdzone przypadki niewłaściwych zapisów i nieprzestrzegania terminu, w których wystąpiła wskazana nieprawidłowość dotyczyły 30% analizowanej próby wniosków powiatów z obszaru województwa lubelskiego. Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Kompetencji Cyfrowych błędy wynikały z omyłek, sytuacji epidemicznej oraz kumulacji dużej liczby grantów do wypłaty w tym samym czasie.

(akta kontroli, tom II str. 72-111, 548-568, 608, 624-627, 629, 710-711, 721-723)

Ocena cząstkowa

W wyniku realizacji dwóch projektów pozakonkursowych działania 1.1. POPC „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła+”, których beneficjentem było CPPC, uruchomionych w związku z potrzebami wynikającymi z organizacji kształcenia w trakcie pandemii COVID-19, na dzień 14 kwietnia 2021 r., na terenie województwa lubelskiego zakupiono do wykorzystania przez nauczycieli i uczniów 254 komputery, 5 493 laptopy i 482 tablety do kształcenia zdalnego, co przyczyniło się do zaspokojenia części potrzeb w tym zakresie. W wyniku realizacji przez NASK trzech projektów pozakonkursowych działania 1.1. POPC na terenie województwa, na koniec marca 2021 r., utworzono jeden węzeł szkieletowy/dystrybucyjny, zbudowano lub zmodernizowano 603 szkolne sieci dostępne i podłączono do OSE 520 szkół (34,1%). Nie powstał węzeł bezpieczeństwa oraz nie zarejestrowano żadnego użytkownika „obsługowych systemów bezpieczeństwa”.

¹⁴² Liczba uczniów 35 732, liczba dostępnego sprzętu komputerowego 8 683.

¹⁴³ Liczba nauczycieli 22 692, liczba dostępnego sprzętu komputerowego 12 418.

CPPC prawidłowo rozliczało granty w ramach projektów „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła+” oraz monitorowało projekty NASK. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła niezachowania należytej staranności przy weryfikacji badanych wniosków rozliczających projektu „Zdalna Szkoła”.

Obszar

4. Dofinansowanie budowy sieci szerokopasmowej na terenie powiatów dębickiego i mieleckiego w województwie podkarpackim w ramach konkursu POPC.01.01.00-IP.01-00-004/17

Opis stanu faktycznego

4.1. Punkty adresowe przewidziane do dofinansowania w obszarze *Tarnobrzęski część A*, zostały wyznaczone przez UKE przed ogłoszeniem I rundy trzeciego konkursu, na podstawie danych pochodzących z elektronicznego systemu inwentaryzacyjnego według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. oraz przy uwzględnieniu informacji pozyskanych w ramach przeprowadzonych otwartych konsultacji społecznych. CPPC nie brało czynnego udziału w procesie wyznaczania punktów adresowych wymagających interwencji na wyżej wskazanym obszarze, co wynikało z zawartych porozumień pomiędzy CPPC a UKE.

(akta kontroli, tom I str. 139-219, tom VI str. 447-448)

W trakcie trwania naboru, do CPPC wpłynęły trzy wnioski o dofinansowanie projektów budowy sieci szerokopasmowej obejmujące obszar *Tarnobrzęski część A*¹⁴⁴. W wyniku dokonanej oceny wniosków przez członków KOP, pozytywnie oceniono projekt pt. „Internet nowych możliwości – sieć NGA w powiecie dębickim i mieleckim” opracowany przez WDM Sp. z o.o. Umowę o dofinansowanie projektu podpisano 24 września 2018 r.

(akta kontroli, tom VI str. 5-147, 447-448)

Przed podpisaniem umowy, jeden z przedsiębiorców, posiadających infrastrukturę telekomunikacyjną na obszarze interwencji, zgłosił zastrzeżenia dotyczące realizacji ww. projektu na terenie, na którym istniały już sieci szerokopasmowe, stanowiące własność m.in. ww. przedsiębiorcy oraz WDM Sp. z o.o. (WDM). W wyniku analizy zastrzeżeń, CPPC, na podstawie danych pozyskanych z UKE, nie stwierdziło przypadków zdublowania zasięgów sieci spełniających wymogi sieci NGA, należących do skarżącego przedsiębiorcy, z zasięgami zadeklarowanymi przez WDM w złożonym wniosku o dofinansowanie. Odnosząc się do kwestii istnienia infrastruktury WDM na części obszaru objętego wsparciem, CPPC stwierdziło natomiast, że ujęte w projekcie prace miały na celu przebudowę sieci do standardów NGA, co było zgodne z *Wymaganiami dla podłączenia gospodarstw domowych do drugiego i trzeciego konkursu w ramach działania 1.1 POPC*.

Wskazany przedsiębiorca w wybranych lokalizacjach nie wykazywał zadeklarowanej przepustowości łącza co najmniej 30 Mb/s do końca 2016 r. oraz nie zgłaszał planowanych inwestycji dotyczących budowy sieci szerokopasmowej w trakcie prowadzonych konsultacji społecznych obszarów białych NGA. Ujawnienie informacji o istnieniu sieci NGA po ustaleniu listy obszarów wymagających interwencji, zgodnie z obowiązującymi w 2018 r. przepisami¹⁴⁵, nie stanowiło przeszkody do udzielenia wsparcia w obszarze konkursowym.

(akta kontroli, tom I str. 355-356, tom VI str. 251-448, 572, 448, 648-649)

4.2. W związku z pozyskaniem informacji o istnieniu sieci szerokopasmowej na obszarze *Tarnobrzęski część A* w trakcie realizacji projektu przez WDM, Centrum przeprowadziło czynności wyjaśniające, w wyniku których stwierdziło, że beneficjent działania 1.1 POPC, na niektórych terenach, podjął prace skutkujące zdublowaniem własnej sieci i sieci innych operatorów. W rezultacie zobowiązano beneficjenta do skorygowania wniosku o płatność i wykazania części poniesionych wydatków jako wydatki niekwalifikowalne¹⁴⁶. CPPC

¹⁴⁴ Wnioski o dofinansowanie złożyli: Voice Net S.A., Fibee IV Sp. z o.o. oraz WDM Sp. z o.o.

¹⁴⁵ Zgodnie z § 4 ust. 4a rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 16 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na rozwój infrastruktury szerokopasmowej w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1466, ze zm.).

¹⁴⁶ Dotyczyło to wydatków związanych z przygotowaniem dokumentacji technicznej sieci szerokopasmowej w jednej miejscowości.

zleciło ponadto kontrolę projektu podmiotowi zewnętrznemu i UKE w miejscowościach, w których zaistniało podejrzenie zdublowania infrastruktury. Podczas przeprowadzonych w trakcie kontroli oględzin stwierdzono m.in., że stan techniczny części słupów należących do innych operatorów uniemożliwiał ich wykorzystanie w projekcie. Ustalono też, że w miejscowości, gdzie przedsiębiorca wskazał istnienie swojej sieci, znajdujące się tam słupy ustawiono w latach 2018-2019, tj. w okresie kiedy wniosek WDM uzyskał dofinansowanie.

(akta kontroli, tom I str. 355-356, tom VI str. 202-224, 572-573, 640-644, 648-649)

Stwierdzone
nieprawidłowości
Ocena częściowa

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

CPPC w ramach I rundy trzeciego konkursu prawidłowo dokonało wyboru projektu budowy sieci szerokopasmowej na terenie powiatów dębickiego i mieleckiego. W związku z uzyskaniem informacji o istnieniu sieci szerokopasmowej na obszarze konkursowym tarnobrzeskim część A, CPPC podejmowało czynności wyjaśniające i kontrolne. W wyniku poczynionych ustaleń część wydatków beneficjenta na terenie objętym wsparciem ujęto w ramach wydatków niekwalifikowalnych.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Przestrzeganie zasad rzetelności, bezstronności oraz zapewnienia wnioskodawcom równego dostępu do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów w wyborze do dofinansowania projektów w trybie konkursowym.
2. Rzetelne weryfikowanie zgodności działań komisji oceny projektów z dokumentacją konkursową.
3. Podawanie w ogłoszeniach o konkursie wszystkich wymaganych danych.
4. Terminowe rozpatrywanie wniosków beneficjentów o zmiany w projektach.
5. Wprowadzanie zmian do umów o dofinansowanie w sposób określony w tych umowach.
6. Weryfikowanie wniosków o płatność w terminach określonych w umowach o dofinansowanie.
7. Zatwierdzanie złożonych terminowo wraz z wymaganym szczegółowym uzasadnieniem wniosków beneficjentów o aktualizację harmonogramu rzeczowo-finansowego, mającego wpływ na termin rozliczenia zaliczki.
8. Egzekwowanie od beneficjentów wniosków o aneks w sytuacji, gdy wnioski o aktualizację harmonogramu rzeczowo-finansowego mają wpływ na zmianę terminu kamieni milowych.
9. Dostosowanie okresów realizacji projektów do wymogów określonych w § 4 ust. 14 regulaminu konkursu nr POPC.01.01.00-IP.01-00-004/17.
10. Egzekwowanie od beneficjentów terminowego wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy.
11. Wyegzekwowanie od beneficjentów I rundy trzeciego naboru podłączenia jednostek oświatowych w sposób określony w umowach o dofinansowanie.
12. Wymaganie od beneficjentów rozpoczęcia prac w terminach określonych w dokumentacji konkursowej.
13. Dochowanie staranności przy weryfikacji wniosków rozliczających granty projektu „Zdalna Szkoła” i ich dokumentowanie, zgodnie ze stanem faktycznym.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 18 czerwca 2021 r.

Kontroler
Przemysław Fidecki
Doradca ekonomiczny
/-/

.....
podpis

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis
/-/

.....
podpis

Kontroler
Katarzyna Zglińska
Główny specjalista kontroli państwowej
/-/

.....
podpis

Kontroler
Anna Gąsior
Specjalista kontroli państwowej
/-/

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Edward Szempruch — p.o. Dyrektor Delegatury NIK w Lublinie

Z upoważnienia: Paweł Szymanek p.o. Wicedyrektor

/-/
.....
podpis